

MÄNTTÄ-VILPPULA | TAIDEKAUPUNKI

**TILINPÄÄTÖS
2023**

Kaupunginhallitus 25.3.2024

Tarkastuslautakunta

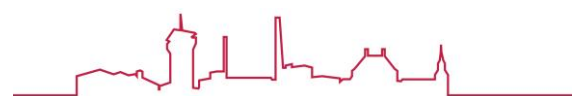
Kaupunginvaltuusto

Sisällysluettelo

Tilinpäätössäädökset.....	3
TOIMINTAKERTOMUS	4
Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa.....	4
Kaupunginjohtajan katsaus.....	4
Hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset.....	6
Yleinen taloudellinen kehitys.....	8
Oman alueen taloudellinen kehitys ja lähtökohdat.....	9
Olennaiset muutokset toiminnassa ja taloudessa.....	13
Henkilöstö.....	13
Ympäristö.....	15
Muut ei-taloudelliset asiat.....	15
Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä.....	16
Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä.....	17
Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestäminen.....	18
Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus.....	20
Tilikauden tuloksen muodostuminen.....	20
Rahoitusasema ja sen muutokset.....	23
Kokonaistulot- ja menot.....	27
Kaupunkikonsernin toiminta ja talous.....	27
Konsernituloslaskelma ja sen tunnusluvut.....	27
Konsernin rahoituslaskelma ja sen tunnusluvut.....	28
Konsernitase ja sen tunnusluvut.....	29
Yhdistelmä konserniin sisältyvistä yhteisöistä.....	31
Konsernin toiminta ja talous.....	32
Tilikauden tuloksen käsittely.....	42
Talouden tasapainottamistoimenpiteet.....	43
Toteutumisvertailu ja tavoitteiden toteutuminen.....	43
Käyttötalouden toteutuminen.....	43
Tarkastuslautakunta	43
Keskusvaalilautakunta	44
Konsernipalvelut	45
Sivistys- ja kulttuurilautakunta	52
Kaupunkikehityslautakunta	68
Tuloslaskelmaosan toteutuminen.....	83
Investointiosan toteutuminen.....	85

Rahoitusosan toteutuminen.....	89
TILINPÄÄTÖSLASKELMAT	91
Tuloslaskelma.....	91
Rahoituslaskelma.....	92
Tase	93
Konsernilaskelmat	96
Konsernin tuloslaskelma.....	96
Konsernin rahoituslaskelma	97
Konsernitase.....	97
LIITETIEDOT	99
ALLEKIRJOITUKSET JA MERKINNÄT	113
Vuoden 2023 tilinpäätöksen allekirjoitukset.....	113
Vuoden 2023 tilintarkastusmerkintä.....	114

Tilinpäätössäädökset

Kunnan tilinpäätöksen laatimisessa noudatetaan kuntalain sekä soveltuvin osin kirjanpitolain ja -asetuksen säännöksiä. Kuntalaki on kirjanpitolakiin nähden erityislain asemassa. Siltä osin kuin mainittujen lakien säännökset poikkeavat toisistaan noudatetaan kuntalakia (KPL 8:5 §). Kuntalain 113 §:n mukaan kunnanhallituksen on laadittava tilikaudelta tilinpäätös tilikautta seuraavan vuoden maaliskuun loppuun mennessä ja annettava se tilintarkastajien tarkastettavaksi. Tilintarkastajien on tarkastettava tilinpäätös toukokuun loppuun mennessä. Kunnanhallituksen on saatettava tilinpäätös tilintarkastuksen jälkeen valtuuston käsiteltäväksi ja valtuuston on käsiteltävä tilinpäätös kesäkuun loppuun mennessä. Kunnan tilikausi on kalenterivuosi.

Tilinpäätösasiakirjat

Tilinpäätöksen sisältö määritellään kuntalaissa. Tilinpäätökseen kuuluvat tase, tuloslaskelma, rahoituslaskelma ja niiden liitteenä olevat tiedot sekä talousarvion toteutumisvertailu ja toimintakertomus (KuntaL 113 §). Lisäksi kunnan, joka tytäryhteisöineen muodostaa kuntakonsernin, tulee laatia ja sisällyttää tilinpäätökseensä konsernitilinpäätös. Konsernitilinpäätös laaditaan konserniyhteisöjen taseiden ja tuloslaskelmien sekä niiden liitetietojen yhdistelmänä. Konsernitilinpäätökseen sisällytetään lisäksi konsernin rahoituslaskelma, jossa annetaan selvitys kuntakonsernin varojen hankinnasta ja niiden käytöstä tilikauden aikana (KuntaL 114 §).

Tilinpäätöksen allekirjoittavat kunnanhallituksen jäsenet ja kunnanjohtaja. Toimintakertomuksessa on esitettävä mm. selvitys valtuuston asettamien toiminnan ja talouden tavoitteiden toteutumisesta. Toimintakertomuksessa on annettava myös tietoja sellaisista kunnan ja kuntakonsernin talouteen liittyvistä olennaisista asioista, jotka eivät käy ilmi kunnan tai kuntakonsernin taseesta, tuloslaskelmasta tai rahoituslaskelmasta. Jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää, toimintakertomuksessa on tehtävä selkoa talouden tasapainotuksen toteutumisesta tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman ja toimenpideohjelman riittävydestä talouden tasapainottamiseksi. Kunnanhallituksen on toimintakertomuksessa tehtävä esitys tilikauden tuloksen käsittelystä. Tilinpäätökseen kuuluu myös tilintarkastajan tarkastuskertomus ja tarkastuslautakunnan arviointikertomus. Nämä esitetään erillisinä asiakirjoina. Tilinpäätöksen yhteydessä laaditaan henkilöstötilinpäätös, mikä esitetään osana toimintakertomusta.

Vuoden 2023 tilinpäätösasiakirjan rakenne

Vuoden 2023 tilinpäätösasiakirja on sisällöltään talousarviota 2023 vastaava. Asiakirjaa on täydennetty vastaamaan nykyisiä suosituksia. Tilinpäätöksessä esitetään toiminnalliset tavoitteet sitovina tulosalueittain. Lautakunnat olivat sitovia tavoitteissaan ja määrärahoissaan valtuustoon nähden. Määrälliset tavoitteet on talousarviossa esitetty sitovina ulkoisten määrärahojen osalta. Tilinpäätöksessä tulosalueiden toteutumat esitetään lisäksi sisältäen sisäiset ja laskennalliset erät osoittamaan tulosalueen todellisen rahoituksen tarpeen.

TOIMINTAKERTOMUS

Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa Kaupunginjohtajan katsaus

Johdanto

Olemme useiden vuosien ajan valmistelleet niin tilinpäätöstä kuin talousarviota tilanteessa, jossa kaupungin taloushaasteet ovat sävyttäneet molempien asioiden valmistelua. Oman haasteensa on luonut kansainvälinen tilanne ja sen luoma epävarmuus. Kaksi vuotta sitten syttyi hyökkäyssota Ukrainaan ja viime vuonna lisäksi tilanne Lähi-Idässä muuttui merkittävästi. Kaikkien Suomen kuntien talouteen näillä tapahtumilla on ollut vaikutuksensa erityisesti energian hinnan noustessa. Inflaatio on vaikuttanut talouteemme ja Euroopan keskuspankki on pyrkinyt hillitsemään sitä muun muassa korkojen nostolla. Kuntatalouteen inflaatio ja korkojen nousu vaikuttavat hankintojen kustannustason kasvulla, palkkakustannusten nousulla ja rahoituksen hinnan kasvulla.

Päätyneen vuoden aikana kaupungin päätöksenteossa on ollut muun muassa TE2024-uudistukseen liittyvä uudistus, jossa työvoimapalvelujen järjestämisvastuu siirtyy kunnille työvoimapalvelujen järjestämisestä annetun lain (380/2023) mukaisesti 1.1.2025. Kaupunginvaltuusto teki päätöksen, jonka mukaan olemme osa vuoden 2025 alusta lukien Eteläisen Keski-Suomen työllisyysaluetta ja, että Jämsän kaupunki toimii työllisyysalueen vastuukuntana ja palveluiden järjestämisvastuussa olevana työvoimaviranomaisena. Kaupunkimme oli alun perin mukana Pirkanmaan maakunnan kokoisen työllisyysalueen valmistelussa. Tilanne muuttui kesän 2023 jälkeen, kun seitsemän Pirkanmaan kuntaa päätti irtautua maakunnallisesta valmistelusta ja vaihtoehdoksi jäi jäädä osaksi hajanaista maakuntavalmistelua tai hakea muuta ratkaisua.

Mänttä-Vilppulan kaupunki liittyi vuoden 2023 alusta USO-verkostoon eli kuntien uuden sukupolven organisaatioon. Verkoston kautta pääsemme tekemään kehittämishankkeita yhdessä kuntakumppaneiden ja FCG:n kanssa. USO:n kautta toteutettiin vuonna 2023 elinvoimaohjelman valmistelu. Elinvoimaohjelma valmistui alkuvuodesta 2024 ja tulee strategian rinnalle työkaluksi Mänttä-Vilppulan elinvoiman kehittämiseen.

Organisaatiouudistus

Uudistettu lautakuntarakenne on toiminut nyt vuoden ja kaupunkikehityslautakunnan alainen elinvoimajaosto on aloittanut toimintansa. Vuosi 2023 oli myös ensimmäinen vuosi, kun sosiaali- ja terveystoimen sekä pelastustoimi siirtyi Pirkanmaan hyvinvointialueelle (Pirha). Yhtenä merkittävänä Pirhan talouden tasapainotukseen liittyvänä kokonaisuutena oli koko Pirkanmaata koskevan palveluverkon tarkastelu. Suunnitelmassa oli muun muassa vuodeosastomme toiminnan lakkauttaminen. Kaupunginhallitus otti voimakkaasti kantaa hyvinvointialueen valmistelevaan palveluverkkosuunnitteluun. Kuntalaistilaisuus ja kaupunginhallituksen laatima lausunto olivat vahva viesti Pirhalle, että emme hyväksyneet esitettyä muutosta. Lopulta päätös muuttui ja saamme säilyttää vuodeosaston ainakin vuoteen 2030 asti.

Talouden tasapainotustyö

Kaupunginvaltuuston päätöksen mukaan talouden tasapainotustyötä jatkettiin. Ohjelma kattaa vuodet 2022-2026. Talouden tasapainotusohjelman tavoitteeksi asetettiin 5,6 miljoonan euron rakenteellisten säästöjen löytyminen 5 vuodessa, konsernin velkaantuminen pyritään katkaisemaan, henkilöstö- ja organisaatorakenne tarkastetaan vastaamaan sote-uudistuksen jälkeen muodostuvan kaupungin roolia ja tehtäviä ja henkilöstöresurssi suhteutetaan uudistukseen. Lisäksi toimintaprosessit nykyaikaistetaan ja digitalisaatiota hyödynnetään niin sisäisissä kuin ulkoisissa palveluissa aina mahdollisuuksien mukaan.

Kaupungin talouden tasapainottamiseksi jokainen toimiala selvitti mahdollisia säästöesityksiä. Sivistys- ja kulttuuripalveluista tuli kaupungin suurin toimiala Pirkanmaan hyvinvointialueen perustamisen jälkeen. Talouden tasapainotuksen osalta sivistys- ja kulttuuripalveluiden osuus on euromääräisesti suurin. Sivistys- ja kulttuuritoimissa toteutettiin osana talouden tasapainotustyötä vuonna 2023 kouluverkko-, varhaiskasvatus- sekä aloitettiin kirjastoverkkoselvitys. Keskeisin selvitystyö koski kaupungin kouluverkon mukauttamista vastaamaan oppilasmäärän alenevaa kehitystä. Päätöksentekoon kouluverkkoselvitys tuli alkuvuonna 2024.

Kaupungin taloustilanne ja investointihankkeet

Kaupungin taloustilanne on ollut usean vuoden ajan vaikea. Kumulatiivinen alijäämän osuus taseessa ennen tilinpäätöstä 2023 oli 1,98 miljoonaa euroa. Talousarvio 2023 oli ylijäämäinen 0,3 miljoonaa euroa ja lopullinen tulos on 2,4 miljoonaa euroa ylijäämäinen. Kumulatiivinen alijäämä on täten saatu katettua tasapainotusohjelman kahden ensimmäisen toimenpidevuoden aikana.

Toimintakertomusvuonna kaupungin investointihankkeita toteutui yhteensä 2 miljoonan euron edestä. Vuonna 2023 investoinneissa on panostettu katuverkkoon, liikuntaan, rakennusten perusparannukseen ja myös uudisrakentamiseen hangaarihallin valmistuttua Sassin alueelle.

Lopuksi

Tilinpäätös vuosi 2023 oli erityisesti edellisen vuoden aikana päätettyjen asioiden toimeenpanon vuosi: talouden tasapainotusohjelman, organisaatiouudistuksen sekä uuden kaupunkistrategian.

Taloushaasteista huolimatta kaupungin henkilöstö on yhteistyössä luottamushenkilöiden, konserniyhtiöiden ja kolmannen sektorin kanssa kyenneet tuottamaan laadukkaat hyvät palvelut Taidekaupungin asukkaille. Esitän suuret kiitokseni niin koko henkilöstölle kuin luottamushenkilöille työstänne kaupunkimme eteen.

Anne Heusala

kaupunginjohtaja

Hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset

Luottamushenkilöorganisaatio

Kaupunginvaltuusto

Valtuusto käyttää kaupungin ylintä päätösvaltaa ja vastaa kaupungin taloudesta ja toiminnasta, kuntalain §14 mukaisesti, luoden puitteet ja perusteet kuntastrategian toteuttamiselle. Mänttä-Vilppulan kaupunginvaltuustossa on 31 jäsentä valtuustokaudella 2021-2025.

Kaupunginvaltuusto kokoontui vuoden 2023 aikana 10 kertaa ja käsitteli 130 pykälää.

Merkittävimpiä päätöksiä päättyneen tilivuoden aikana valtuustossa olivat mm. varhaiskasvatusverkko, hyvinvointisuunnitelma ja työllisyysalueen valinta. Kaupunginvaltuustossa on myös tehty paljon aloitteita viime vuonna aktiivisten valtuutettujen toimesta.

Valtuuston puheenjohtajina valtuustokaudelle 2021-2025 toimivat:

Kaupunginvaltuuston puheenjohtaja Arto Pirttilahti

I varapuheenjohtaja Jussi Jatkola

II varapuheenjohtaja Marko Kuronen

Kaupunginhallitus

Kaupunginhallitus vastaa kaupungin hallinnosta ja taloudenhoidosta sekä valtuuston päätösten valmistelusta, täytäntöönpanosta ja laillisuuden valvonnasta, valvoo kaupungin etua, edustaa

kaupunkia ja käyttää sen puhevaltaa. Kaupunginhallituksen jäsenmäärä on 9. Kaupunginhallitus kokoontui vuonna 2023 yhteensä 20 kertaa ja käsitteli 349 asiaa kokouksissaan.

Kaupunginhallituksesta erosi vuoden 2023 aikana Mikko Kivilahti (kesk) ja tilalle nousi Janne Peltola (kesk).

Kaupunginhallituksen varsinaisina jäseninä toimivat:

Marika Ala-Herttuala (sdp) pj.

Arto Lampinen (kesk) 1. varapj.

Teemu Happonen (ps) 2. varapj.

Mira Anttila (kok) jäsen

Mikko Kivilahti (kesk) jäsen 30.10.2023 saakka

Arto Lehtinen (sdp) jäsen

Janne Peltola (kesk) jäsen 30.10.2023 alkaen

Anna-Kaisa Pietiläinen (kesk)

Sari Päivärinta (ps) jäsen

Auli Välimäki (sdp) jäsen

Kaupunginhallituksen esittelijänä on vuoden 2023 aikana toiminut kaupunginjohtaja Anne Heusala.

Puoluejakauma 31.12.2023

	31.12.2023	31.12.2023
	Valtuusto	Hallitus
SDP	9	3
Kesk.	6	3
Kok.	4	1
Vihr.	2	
PS	5	1
Vas.	2	
KD	1	
Ryhmä Suunta	2	1

*Ryhmä Suunta perustettu vuonna 2022, jäsenet eronneet Keskustan ja Perussuomalaisten valtuustoryhmistä.

Lautakunnat

Mänttä-Vilppulan kaupungissa toimii vuoden 2023 aikana kaksi palvelulautakuntaa; sivistys- ja kulttuurilautakunta ja kaupunkikehityslautakunta. Lautakuntien tehtävänä on ohjata ja kehittää alaistensa palvelualueiden toimintaa. Lisäksi kaupungissa toimii lakisääteiset lautakunnat: tarkastuslautakunta ja keskusvaalilautakunta. Vuosi 2023 oli ensimmäinen vuosi organisaatiouudistuksen jälkeen ja ilman peruspalvelulautakuntaa, sote toiminnan siirryttyä hyvinvointialueelle.

Yleinen taloudellinen kehitys

Taloustilanne perustuu Kuntaliiton analyysiin kuntien tilinpäätösennusteista ja markkinaennusteisiin.

Kuntien ja kuntayhtymien tilinpäätösarvotiedot vuodelta 2023 jäivät hieman odotuksista, mutta kokonaisuutena kuntatalouden tunnuslukuja voidaan pitää vahvoina. Kuntatalous saavutti viiden vuoden tauon jälkeen tasapainon, kun investoinnit huomioiva rahoitusjäämä nousi 200 miljoonan euron ylijäämään. Sitä aikaisemmin kuntatalous oli tasapainossa vuonna 2006. Myös tilikauden tulos nousi poikkeuksellisen vahvalle tasolle: 1,8 miljardiin euroon.

Kuntien vahva tilikauden tulos ohjautuu siis nopeasti kasvaneiden investointien rahoittamiseen. Kunnat käyttivät ylijäämäänsä myös lainakannan vähentämiseen alustavan arvion mukaan yhteensä 300 miljoonalla eurolla. Kuntien lainakanta on pienentynyt jo toista vuotta peräkkäin.

Ilman poikkeuseriä kuntien ja kuntayhtymien talous olisi ollut huomattavan alijäämäinen

Valitettavasti kuntatalouden vahvat tunnusluvut saavutettiin sote-uudistukseen liittyneiden kertaluonteisten poikkeuserien avulla. Ilman niitä kuntien ja kuntayhtymien talous olisi ollut viime vuonna 1,9 miljardia euroa heikompi. Poikkeuserien taustalla vaikuttivat muun muassa vuodelta 2022 vuodelle 2023 siirtyneet 1,4 miljardin euron suuruiseksi arvioidut verotilitykset eli niin sanottu sote-uudistuksen verohäntä. Ilman poikkeuserien tuntuva apua kuntatalouden tila olisi ollut raskaasti alijäämäinen ja lähennellyt kuntatalouden vaikeimpia vuosia eli kiky-sopimuksen loppupuolta vuonna 2018. Kuntatalouden näkymien ennustetaankin synkkenevän dramaattisesti lähitulevaisuudessa.

Kuntien talouden rahavirrat muuttuivat vuonna 2023 voimakkaasti, kun sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisvastuu, niitä vastaavat nettokustannukset sekä niitä vastaavat verotulot, investointivastuu ja osa lainakannasta siirtyivät hyvinvointialueille.

Kuntaliiton arvion mukaan verohäntä ylittää jopa 1,4 miljardiin euroon vuonna 2023. Kunnille maksettiin ennakkollisen sote-siirtolaskelman mukaan myös noin 500 miljoonaa euroa liikaa valtionosuuksia, jotka ovat määrää periä takaisin valtiolle lähivuosina valtiovarainministeriön ilmoituksen mukaisesti.

Kuntien korkokulut kasvoivat markkinakorkoa hillitymmin

Kuntien toimintamenot supistuivat sote-muutoksen vuoksi arviolta 50–60 prosenttia, mutta verotuloissa muutos oli verohäntien vuoksi pienempi.

Rahoitusmarkkinoiden kireä tilanne heijastui kuntasektorin korkokuluihin, jotka kasvoivat noin 150 miljoonalla. Kuntien lainakannan keskimääräiset korkokulut kasvoivat kuitenkin huomattavasti markkinakorkoa hillitymmin. Korkokuluja suojaavat kiinteät korot ja korkosuojaukset. Korkokulujen voidaan olettaa kasvavan lähivuosina, kun kiinteäkorkoisten lainojen korot tulevat tarkistettavaksi. Korkonäkymät tulevaisuuden suhteen ovat vielä epävarmat. Pankkien ekonomistit arvioivat, että korot kääntyvät tänä vuonna laskuun, mutta milloin ja millainen lasku on vielä epävarmaa. Selvää on, että kaikki ennakoivat, jotta nollakorkoihin ei enää palata.

Kuntakentän eriytyminen kiihtyy edelleen

Soten taloudelliset vaikutukset alkavat selkeytyä vasta vähitellen, mutta tilinpäätösarviot kertovat kuntakentän taloudellisen eriytymisen jatkumisesta viime vuonna.

Tilikauden tulos oli paras yli 100 000 asukkaan ja 20 000–100 000 asukkaan kunnissa, kun taas pienemmissä kunnissa tulos oli selkeästi heikompi. Aivan pienimmissä, alle 5 000 asukkaan, kunnissa tilikauden tulos jopa heikkeni vuodesta 2022. Näin tapahtui vuoteen 2023 kohdistuneesta poikkeuksellisen suuresta verohännästä huolimatta.

Oman alueen taloudellinen kehitys ja lähtökohdat

Mänttä-Vilppulan seutukaupunki kuuluu Ylä-Pirkanmaan seutukuntaan ja Pohjoiseen-Pirkanmaahan. Kaupungin virallinen pinta-ala on 657,09 km², josta 534,85 km² on maata ja asumistiheys on 18,1 as/km². Alla olevassa taulukossa on esitetty tilastokeskuksen tietojen mukaisesti Mänttä-Vilppulan avainluvut verraten niitä seutukuntaan ja maakuntaan.

Avainluku, tiedot vuodelta	Mänttä-Vilppula	Ylä-Pirkanmaan seutukunta	Pirkanmaan maakunta
Väkiluku, 2023	9 270	21 374	539 339
Alle 15-vuotiaiden osuus väestöstä, %, 2023	10,84	11,27	14,53
15-64 -vuotiaiden osuus väestöstä, %, 2023	51,04	50,49	63,12
Yli 64-vuotiaiden osuus väestöstä, %, 2023	38,12	38,24	22,35
Ulkomaan kansalaisten osuus väestöstä, %, 2022	2,4	2,1	3,8
Syntyneet, 2023	34	100	4190
Kuntien välinen muuttovoitto/-tappio, henkilöä, 2022	-5	-171	3 798
Perheiden lukumäärä, 2022	2576	5947	139 810
Taajama-aste, %, 2022	83,0	64,3	89,0
Asuntokuntien lukumäärä, 2022	5096	11456	275 040
Rivi- ja pientaloissa asuvien asuntokuntien osuus, %, 2022	67,2	73,8	33,8
Vuokra-asunnoissa asuvien asuntokuntien osuus, %, 2021	25,2	23,6	36,6
Vähintään toisen asteen tutkinnon suorittaneiden osuus 15 vuotta täyttäneistä, %, 2021	69,8	68,9	77,1
Korkea-asteen tutkinnon suorittaneiden osuus 15 vuotta täyttäneistä, %, 2021	20,8	21,3	34,1
Alueella asuvan työllisen työvoiman määrä, 2022	3347	7 825	236 803
Asuinkunnassaan työssäkäyvien osuus, %, 2021	76,3	72,4	60,1
Työttömien osuus työvoimasta, %, 2021	8,8	8,5	9,3
Eläkeläisten osuus väestöstä, %, 2022	40,9	41,2	25,2
Taloudellinen huoltosuhde, 2021	180,6	178,5	129,5
Alueella olevien työpaikkojen lukumäärä, 2021	3692		223 301
Alkutuotannon työpaikkojen osuus, %, 2021	3,0	7,6	1,8

Jalostuksen työpaikkojen osuus, %, 2021
 Palvelujen työpaikkojen osuus, %, 2021
 Työpaikkaomavaraisuus, 2021

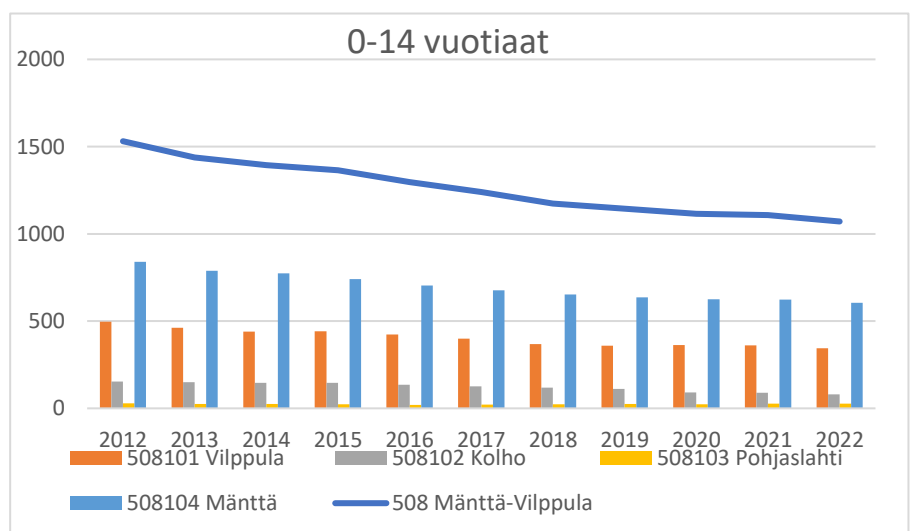
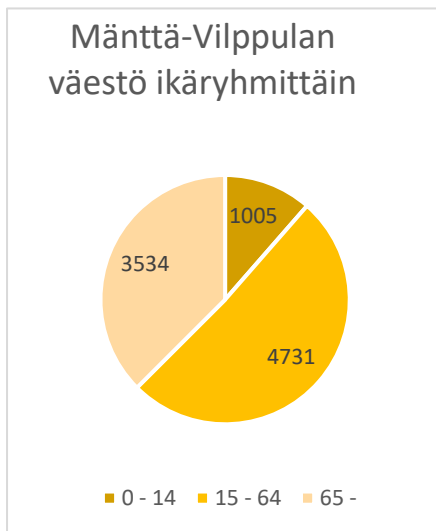
37,2	32,2	22,5
58,4	58,7	74,3
108,3	101,7	97,2

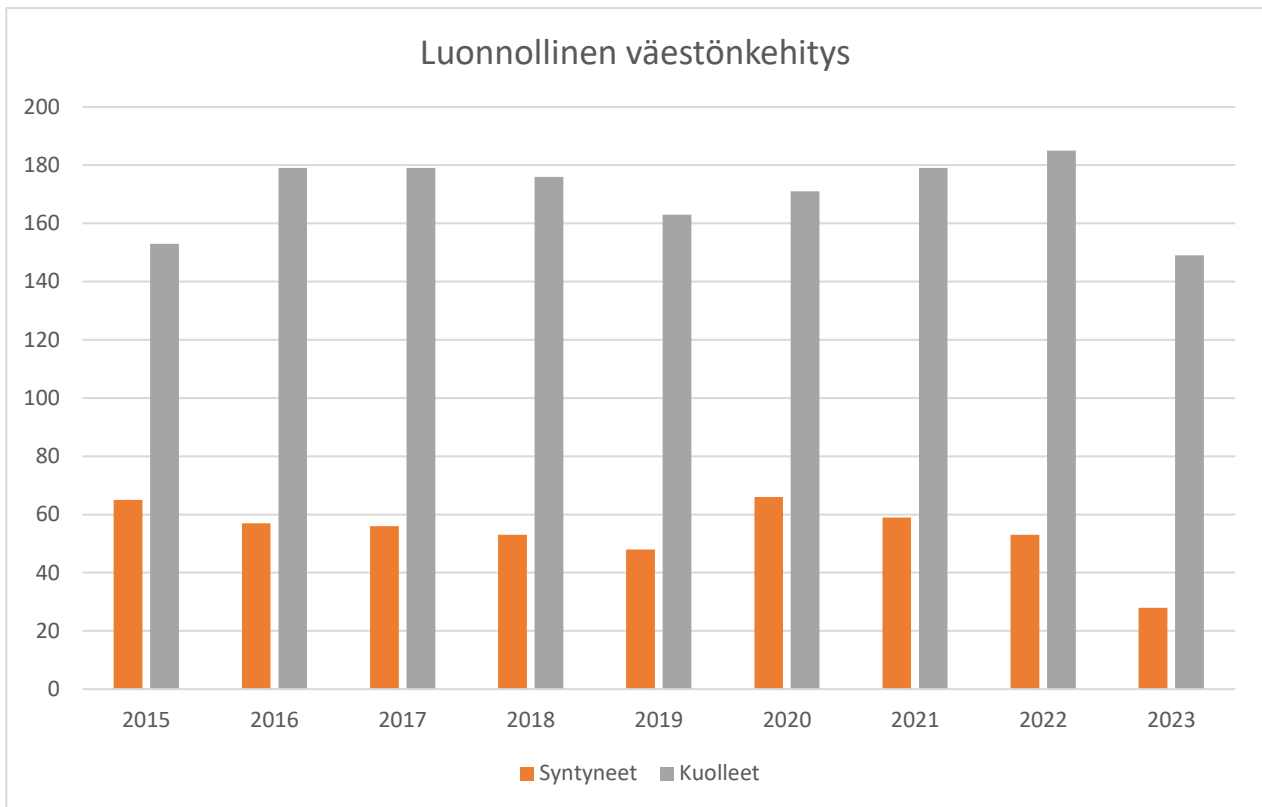
Väestö

Mänttä-Vilppulan kaupungin väkiluku oli vuoden 2023 lopussa Tilastokeskuksen arvion mukaan 9 270 henkilöä. Tilaston mukaan kaupungin väkiluku pieneni viime vuoden aikana 90 hengellä, joka merkitsee noin 0,96 prosentin vähennystä. Edellisenä vuonna väkiluvun muutos oli noin -2,26 prosenttia. Vuonna 2023 väestön ennakkotilaston mukaan Mänttä-Vilppulassa syntyi 34 vauvaa, nukkui pois 165 henkilöä ja nettomuutto oli +40 henkilöä.

Väestön vähenemisen ohella ikäihmisten suhteellinen osuus kasvaa kaupungissamme koko ajan ja suurinta ja nopeinta lasku on 0-14 vuotiaiden ikäryhmässä.

Tilastokeskuksen ennusteen mukaisesti. Suurin väestöryhmä edelleen on 15–64-vuotiaat, mutta yli 65-vuotiaiden osuus on jatkanut kasvuaan. Kaupungin väestöllinen huoltosuhde oli Tilastokeskuksen viimeisimmän päivitetyn luvun mukaan ollut 95,8 vuonna 2022. Pirkanmaan väestöllinen huoltosuhde oli tuolloin 59,3 ja Ylä-Pirkanmaan 96,9. Manner-Suomen väestöllinen huoltosuhde samalta ajanjaksolta oli 62,2.

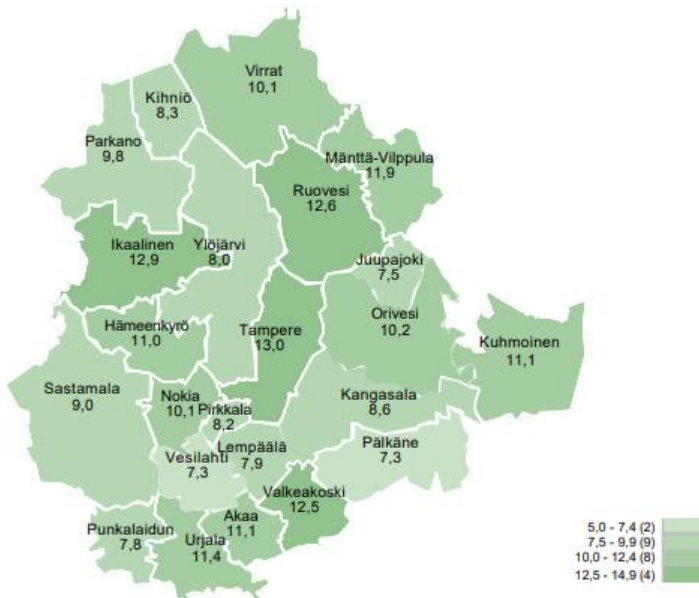

Mänttä-Vilppulan väestön kehitys peilaantuu vahvasti koko Ylä-Pirkanmaan väestönkehitykseen. Pirkanmaa kokonaisuutena puolestaan jatkaa väestökasvuun Tampereen vetovoiman takia.

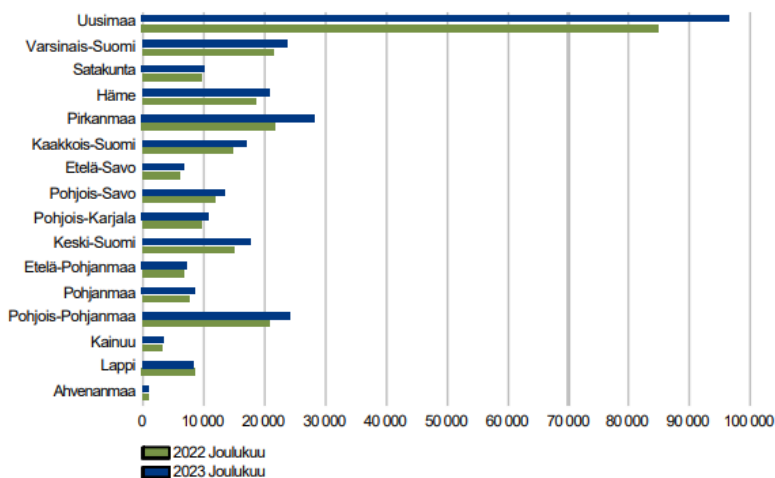

Työllisyys

Työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta kunnittain

TYÖTTÖMÄT TYÖNHAKIJAT
ELY-keskuksittain

Pirkanmaalla työttömien työnhakijoiden määrä oli vuoden 2023 joulukuussa 28 373 henkilöä. Marraskuusta 2023 nousua tuli yli 3600 henkilöä. Lomautettujen määrä oli 4 046 henkilöä, kasvua oli vuositasolla 2 281 henkilöä, eli 129 %. Koko maan osalta luvut olivat seuraavat; työttömien työnhakijoiden määrä 297 648 henkilöä, joista lomautettujen osuus 39 580 henkilöä. Työttömien ja lomautettujen määrä nousi koko maassa vuositasolla 37 204henkilöllä, eli 14,3 prosenttia. Pirkanmaan työttömyysaste oli Pohjanmaan 7,6 %, Etelä-Pohjanmaan 8,6 %, Lapin 10,2 %, Varsinais-Suomen 10,3 %, Satakunnan 10,7 %, Kainuun 10,8 % ja Uudenmaan 10,8 % jälkeen kahdeksannella sijalla ollen 11,2%. Koko maan keskimääräinen työttömyysaste oli 11,2 %. Pirkanmaan työllisyyteen näytti talouden muuttunut tilanne vaikuttavan melko selvästi. Mänttä-Vilppulan työttömyysaste oli 11,9%. Työttömien määrä kasvoi vuoden takaisesta 85 henkilöllä. Työllisen työvoiman määrä Mänttä-Vilppulassa oli 3737 henkilöä. Pitkäaikaistyöttömien määrä nousi sataan henkilöön, nousua vuoden takaisesta oli 22 henkilöä.

Olennaiset muutokset toiminnassa ja taloudessa

Talousarvio vuodelle 2023 oli alun perin ylijäämäinen noin 0,4 miljoonaa euroa. Lopullisessa muutostalousarviossa talousarvioksi päivitettiin 0,3 miljoonaa euroa paremmin toteutuneiden veroennusteiden ja talouden tasapainotustoimien mukaisesti sekä huomioiden sivistyslautakunnan muutostalousarvioesitykset. Talousarvion toteutuminen näytti haasteelliselta verotuloennusteen mukaan vielä syys-lokakuussa, mutta loppuvuoden hyvä kasvukehitys kiritti verotulot reilusti yli aiemmin ennustetun. Valtionosuuksiin saatiin joulukuussa lisäys harkinnanvaraisen valtionavustuksen muodossa, 566 000 euroa, jota haettiin edellisten vuosien sote-menoista johtuneiden alijäämien kattamiseksi. Aiempien vuosien korkeat sote-menot vaikuttivat ja vaikuttavat edelleen valtionosuuksien muodostumisen ja peruspalvelujen valtionosuus on negatiivinen. Valtionosuuksiin kohdistui myös opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuus oikaisu, joka niin ikään kohdentui joulukuulle, muuttaen lopullista toteutumaa.

Lisätalousarviota haettiin kuluneen vuoden aikana investointilylytykseen 12 000 euroa, sekä sivistys- ja kulttuurilautakunnalle 124 700 euroa henkilöstömenoihin valmistavaan opetukseen, palvelujen ostoihin 37 750 euroa ja aineisiin ja tarvikkeisiin 6900 euroa ja muihin toimintamenoihin 1000 euroa sekä kaupunginhallitukselle tytäryhtiöiden lisäävustuksiin 152 680,00 euroa. Verotuloja lisättiin muutostalousarviossa 250 000 euroa ja valtionosuuksia 4970 euroa. Valtionosuuksien suuret muutokset, harkinnanvarainen rahoitusavustus ja opetus- ja kulttuuritoimen vossiin kohdistuva korjaus eivät olleet vielä tiedossa lisätalousarviota tehdessä.

Henkilöstö

Henkilöstökustannukset vuonna 2023 olivat -16 414 130,00 euroa. Henkilöstökulut eivät ole verrannolliset edellisen vuoden kanssa, johtuen sote-uudistuksesta.

Kaupunki laatii erillisen henkilöstöraportin, jossa esitetään yksityiskohtaisemmat tiedot henkilöstöön liittyvistä tunnusluvuista.

Palvelussuhde	Naiset	Miehet	Yhteensä
Toistaiseksi voimassa	204	60	264
josta kokoaikaisia	176	59	235
joista osa-aikaisia	28	1	29
Määräaikaiset	89	26	115
josta kokoaikaisia	73	21	94
joista osa-aikaisia	16	5	21
Määräaikaisten työsuhteiden muodot			
sijaisia	19	2	21
muuta määräaikaisia	69	21	90
työllistettyjä		3	3
oppisopimussuhteisia	1		1
Yhteensä vakituisia ja määräaikaisia	293	86	379
Henkilöstön määrä ilman Autereopiston sivuvirkoja	265	73	338

Alla olevassa taulukossa on kuvattu henkilötyövuosien kehitystä kolmen vuoden aikana. Henkilötyövuodet ovat laskennalliset, koko vuoden keskiarvoon kohdistuen.

Palveluala	2021	2022	2023
Sosiaali- ja terveystyövuodet	30,1	33,4	
Konsernityövuodet	20,4	18,5	31,4
Josta työllisyystyövuodet			10,4
Sivistystyövuodet	194,6	200,4	222,6
Josta kulttuurityövuodet			14,5
Kulttuuri- ja hyvinvointityövuodet	47,5	41,7	
Josta työllisyystyövuodet	20,3	18,4	
Tekninen/kaupunkikehitystyövuodet	79,3	74,1	75,5
Yhteensä (HTV2)	371,9	368,1	344,0

Ympäristö

Mänttä-Vilppulan kaupungissa ympäristöasioista vastaa ympäristölautakunta. Mänttä-Vilppulalla on yhteinen ympäristölautakunta, Keurusselän ympäristölautakunta, Keuruun kaupungin kanssa.

Kaupunki liittyi energiatehokkuussopimukseen keväällä 2018 (KETS-sopimus) ja on käynnistänyt organisoidun energiatehokkuustyön sopimuksen tavoitteiden saavuttamiseksi. Energiatehokkuussopimustoiminta jakautuu toimintakausiin, joista nykyinen on kestoaltaan 2017 - 2025. Energiatehokkuussopimukset ovat tärkeä osa Suomen energia- ja ilmastostrategiaa ja ensisijainen keino täyttää Suomelle asetetut kansainväliset energiatehokkuusveloitteet. Vastuullinen ja tehokas energiankäyttö vähentää kustannusten lisäksi ilmastonmuutosta aiheuttavia hiilidioksidipäästöjä. Energiatehokkuussopimukseen liittyminen mahdollistaa korotettujen investointitukien hakemisen, joita saatiin menneenä vuonna. Tilinpäätöksen hetkellä vuoden 2024 tuet tavanomaiseen tekniikkaan on TEM:n puolesta poistettu, eikä tulevien kausien linjauksista ole tietoa.

KETS-sopimuksen mukainen säästötavoite noin 1800 MWh on jo saavutettu. Toimenpiteitä (hankinnat, käyttötekniiset, ohjeistukset) jatketaan. Toimenpiteillä saadaan jatkuvaa säästöä käyttötaloukskuluihin sekä hiilijalanjäljen pienentymistä. Menneen vuoden suurin toimenpide oli uimahallin ilmanvaihtokone, jonka laskettu lämpöenergian säästö on 516 MWh, joka vastaa nykyisellä kaukolämmönn hinnalla noin 43.000 euroa vuodessa. Uusi kone on myös sähkön suhteen pihimpi. Energiatehokkuustoimet näkyivät kaupungintuloksessa, sillä sähkөөn budjetoituja varoja säästyi yli 400.000 euroa. Sähkön kulutukseen vaikuttaneita tekijöitä ovat olleet mm. katuvalojen suunnitelmallisempi käyttö, energiatehokkaat investoinnit ja ulkovalaistuksen energiaa säästävä suunnittelu (liiketunnistimet) sekä kiinteistöjen taloautomaatiikkaa valaistuksen säätelyn osalta. Myös lämpötiloja on laskettu kiinteistöissä suunnitelmien mukaisesti.

Pirkanmaan liitto ja Pirkanmaan Ely -keskus ovat laatineet Hiilineutraali Pirkanmaa 2030 –tiekartan, joka kokoaa strategisen kuvan maakunnan päästövähennyksistä ja toimenpiteistä. Työn tekemisessä on kuultu kuntia, maakunnassa toimivia organisaatioita ja eri alojen asiantuntijoita. Myös Mänttä-Vilppulan kaupunki on antanut khall 26.10.2020 lausunnon tiekartasta. Mänttä-Vilppula ei kuulu Pirkanmaan HINKU-kuntiin (hiilineutraaleihin kuntiin).

Muut ei-taloudelliset asiat

Suomen lakien nojalla Mänttä-Vilppulan kaupungin toiminta on ihmisoikeuksia kunnioittavaa. Avoin toiminta- ja päätöksentekokulttuuri varmistavat ihmisoikeuksia loukkaamattoman toiminnan. Ihmisoikeuksia ja tasa-arvoa säätelee muun muassa Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelma. Mänttä-Vilppulan kaupungissa ei ole tunnistettua korruptiota. Korruption ehkäisemiseksi kaupunki valmisteli käyttöönotettavaksi whistleblowing -kanavan. Kanava tuli käyttöön maalikuussa 2023 ja kanavaan ei ole tullut yhtään ilmoitusta.

Korruptiolla tarkoitetaan vallan ja vaikutusvallan väärinkäytöstä. Laajan määritelmän mukaan korruptio voi olla lainvastaista, moitittavaa ja epäeettistä toimintaa. Korruption erilaisia esiintymismuotoja voivat olla esimerkiksi:

- virka-aseman väärinkäyttö, lahjonta sekä lahjusten lupaaminen, pyytäminen ja ottaminen
- petos, kavallus, varastaminen ja yhteisten varojen väärinkäyttö
- uhkailu ja väkivallalla pakottaminen
- luottamuksellisen tiedon väärinkäyttö

- suosinta ja suosikkijärjestelmän ylläpito
- lakien ja määräysten kiertäminen
- tosiasioiden vääristely
- laiton seuranta ja tarkkailu
- velvollisuuksien laiminlyönti ja asioiden viivyttely
- huonon hallinnon suojeleminen ja salailu
- välinpitämättömän johtamistyön
- epäreilujen ja epäasiallisten keinojen käyttäminen alaisiin.

Kuntaliitto on ohjeessaan "Korruptio ja eettisyys kunnassa" antanut ohjeita ja määritelmiä korruptiosta ja epäeettisestä toiminnasta kunnissa. Korruption erityisiä riskikohteita kunnissa ovat julkiset hankinnat, maankäyttö ja rakentaminen sekä poliittinen toimintaympäristö yleisesti.

Eettisyyttä voidaan edistää ja korruptiota ehkäistä esimerkiksi:

- Johdon omalla käytöksellään antama esimerkki ja johtamisosaamisen lisääminen
- Henkilöstön ja luottamushenkilöiden kouluttaminen
- Sisäinen tarkastuksen kautta
- Eettisistä periaatteista keskusteleminen
- Arvojen määrittämisellä ja niistä tiedottamisella
- Eettisten ohjeiden laatimisella
- Etiikasta vastaavan henkilön nimeäminen organisaatiossa.

Hyvän hallinnon periaatteiden mukaisesti Mänttä-Vilppulassa torjutaan korruptiota ja lahjontaa avoimella ja läpinäkyvällä päätöksentekomenettelyllä. Päätettäviä viranomaisia on rajallinen määrä ja päätöksentekoa on mahdollista valvoa yksityiskohtaisellakin tasolla. Riskinä on, että pieni joukko päätöksentekijöitä on mukana tekemässä päätöksiä eri intressiryhmissä. Esteellisyyksien ja sidonnaisuuksien merkitys ja huomiointi ovat siksi tärkeässä roolissa päätöksenteossa.

Mänttä-Vilppulan kaupungissa ei ole erikseen laadittu eettisiä ohjeita tai nimetty etiikasta vastaavaa henkilöä. Ajantasaisen hankintaohjeistus, hankintaosaamiseen panostaminen ja asiantuntijoiden kuten Sansian hyödyntäminen hankinnoissa osaltaan kuitenkin tukevat toiminnan laillisuutta ja eettisyyttä. Myös sisäinen valvonta osana vakiintunutta hallinnolta käytäntöä toimii ennaltaehkäisevänä ja eettistä toimintaa tukevana tekijänä. Sisäisen valvonnan kehittämiseen panostetaan lähivuosina, periaatteet ja ohjeet vaativat läpikäyntiä ja päivitystä, vaikka käytännöntasolla toimenpiteisiin on jo siirryttykin.

Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Mänttä-Vilppulan kaupungin talouden tasapainoa on haettu jo useamman vuoden ajan. Tulot eivät ole riittäneet kattamaan menoja ja raskas palveluverkosto ja ikääntyvä kiinteistökatanta aiheuttaa kustannusten nousupaineita entisestään. Tilinpäätöksen valmistumisen myötä Mänttä-Vilppulalla on taseessaan 0,39 miljoonaa euroa ylijäämää ja alijäämän kattamisvelvoitteesta on selvitty - tällä erää. Suunnitelma vuodet ovat kuitenkin uhkaavat. Mänttä-Vilppulan kaupungin toimintakatteesta noin 70 % muodostui sosiaali- ja terveyspalveluiden nettomenoista. Sote-uudistuksen myötä Mänttä-Vilppulan peruspalvelujen valtionosuus kääntyi negatiiviseksi. Valtionosuuksien määrän ennakoitaan tippuvan sote-jäännöserien vuoksi 0,8 miljoonaa euroa vuodessa ja samaan aikaan toteutuva TE25 uudistus on kustannusrakenteiltaan vielä epävarma ja sen vaikutuksia kaupungin talouteen ei pystytä vielä ennakoimaan. Kaupungilla ei ole enää käytettävissään taseomaisuutta,

jota se voisi realisoida talouden tasapainottamiseksi ja muutkin kertaluontoiset toimenpiteet on jo tehty. Lomautuksiin ei haluttu turvautua. Talouden tasapainoa haetaan kustannusrakenteista, palveluverkosta ja sopeuttamalla tulot ja menot vastaamaan toisiaan.

Kaupunginvaltuusto vahvisti 29.8.2022 §50 talouden tasapainotusohjelman vuosille 2022–2026. Lakisääteinen tasapainottamisaika on vuodet 2023–2026. Tasapainotusohjelman tavoitteena on paitsi alijäämien kattaminen myös terve maksukyky pohja. Nyt kassanriittävyyden kanssa on ongelmia. Tasapainotusohjelma kohdistui kaupungin toimenpiteisiin, tasapainoa vaatii kuitenkin myös koko konserni, minkä vuoksi viime vuonna käynnistettiin konsernirakenneselvitys, jonka tavoitteena on tarkastella konsernirakenteen kustannuksia ja tehokkuutta. Taloudellinen tasapaino on ohjannut kaupungin toimintaa viimeisten vuosien ajan, ja joistakin kustannuksissa on jouduttu tinkimään, mutta tulevaisuuden tähtäimenä on taloudellisesti vakaa ja palveluverkoltaan ja -kustannuksiltaan kestävä seutukaupunki.

Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä

Toiminnalliset riskit

Henkilöstöriskeinä voidaan tunnistaa henkilöstöressurin oikeanlainen kohdentaminen ja osittain ohuen organisaation haavoittuvuus. Henkilöstöressurin ollessa tiukka, ovat poikkeustilanteiden haavoittuvuudet suurempia. Taloudellisten haasteitten takia, henkilöstömäärää on supistettu tukitehtävissä ja hallinnollisissa tehtävissä eri säästöohjelmien myötä, esimerkiksi sivistystoimen osalta on säästöohjelmassa 2020 päätetty, että kaikki hallinnollinen ja tulosvastuu toiminnasta on sivistysjohtajalla.

Henkilöstön vaihtuvuus ja resurssiniukkuus aiheuttavat aina poikkeustilanteissa haasteita operatiivisen toiminnan järjestämiseen. Vaihtuvuus heikentää kaupungin pitkäjänteistä kehittämistyötä ja avaintehtävissä aiheuttaa merkittävän riskin toimintojen jatkuvuuden kannalta sekä pahimmillaan ns. aivovuodon. Myös perehdyttäminen voi jäädä puutteelliseksi henkilöstövajauksen vuoksi, mikä puolestaan voi aiheuttaa työtapaturman vaaran tai työssä suoriutumisen ongelmia. Henkilöstöhaasteisiin on varauduttu luomalla varahenkilöjärjestelmää ja huolehtimalla henkilöstön koulutuksesta. Myös perehdyttämisdokumentaatio on päivitetty.

Hallinnon riskeinä nähdään esimerkiksi kilpailuttamisessa ja hankinnoissa helposti syntyvät riskit. Keskitetyllä ohjauksella ja neuvonnalla pyritään estämään riskien toteutuminen. Edelleen on kuitenkin havaittu puutteita hankintojen valmistelussa, kilpailuttamisessa ja sopimusosaamisessa. Tärkeää on huomioida esteellisyydet päätöksenteossa hankintojen ja kilpailutusten osalta. Hankintoihin liittyvät riskit ovat uhkasakon nojalla tulevat kilpailuttamisvelvollisuudet sekä erilaiset sopimussanktiot. Riskin minimoimiseksi koulutukseen tullaan panostamaan edelleen jatkossa ja hankintaohjeen päivittäminen tulee myös ajankohtaiseksi.

Muina toiminnallisina riskeinä voidaan tunnistaa keskeisiksi riskeiksi kaupungin toiminnan jatkuvuuden kannalta ICT-palveluihin liittyvät riskit. ICT-palveluiden riskikartoitusta on selvitetty muun muassa loppuvuonna 2021 päättyneen ylikunnallisen hankkeen kautta ja saatujen tulosten pohjalta kehitetty toimintaa. ICT-palveluissa on otettu käyttöön muun muassa tikettijärjestelmä, päivitetty tietoturva, laiterekisterejä ja jaettu osaamista ja vastuuta. Kartoituksessa keskeisiksi riskeiksi tunnistettiin henkilöstöressuriin mahdollinen riittämättömyys ja haavoittuvuus. Muita riskejä erityisesti päättyneenä vuonna on ollut Venäjä-Ukraina sodan seurauksena syntynyt komponenttipula mikä on vaikuttanut varaosien saatavuuteen.

Merkittäviä vahinkoriskejä ei toteutunut viime vuonna. Kiinteistöön kohdistuneet vahingot olivat vähäisiä, joiden arvot jäivät alle vakuutusten omavastuun.

Taloudelliset riskit

Mänttä-Vilppulan suurin haaste on talouden tasapainon löytäminen. Kaupungille syntyi tilinpäätöksen 2021 yhteydessä taseessa olevan alijäämän mukainen lakisääteinen tasapainottamisvelvollisuus. Talouden tasapainotusohjelma on laadittu syksyllä 2022, mutta nopeasti muuttava maailmanpoliittinen tilanne ja sen vaikutukset inflaatioon ja esimerkiksi energian hintaan aiheuttavat sen, että kaikki tasapainottamisohjelman toimenpiteet eivät ole toteutuneet.

Konserniyhtiöiden velkaantuneisuus ja rahoitushaasteet ovat myös merkittävät. Kuluneena vuonna neljää tytäryhtiötä on avustettu kaupungin toimesta. Konsernin velkakannasta 39,8M euroa 33M€ on Mänttä-Vilppulan kaupungin ja loput konserniin kuuluvien yhtiöiden tai yhteisöjen. Taloudellisten tasapainotustoimenpiteiden epäonnistuminen muodostaisi merkittävän taloudellisen riskin.

Palvelualuekohtaiset riskit

Palvelualuekohtaiset riskit on käsitelty osana kunkin palvelualan kokonaisuutta.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestäminen

Sisäinen valvonta

Sisäisen valvonnan tarkoituksena on varmistaa, että kaupungin toiminta on taloudellista ja tuloksellista, päätösten perusteena oleva tieto on riittävää ja luotettavaa ja että lain säännöksiä, viranomaisohjeita ja toimielinten päätöksiä noudatetaan ja että omaisuus ja voimavarat turvataan.

Sisäistä valvontaa on kaupungissa tehty hallintosäännön sekä hallinnosta, taloudesta ja hankinnoista annettujen määräysten mukaan. Hallintosäännön mukaan kaupungin hallinnon ja talouden valvonta järjestetään niin, että ulkoinen ja sisäinen valvonta yhdessä muodostavat kattavan valvontajärjestelmän. Ulkoinen valvonta järjestetään toimivasta johdosta riippumattomaksi. Ulkoisesta valvonnasta vastaavat tarkastuslautakunta ja tilintarkastaja. Sisäinen valvonta on johtamisen apuväline. Sisäisen valvonnan järjestämisestä vastaa kaupunginhallitus.

Toimintaa ja taloutta ohjataan hallintosäännön ja talousarvion kautta. Talousarvio ohjaa mm. palvelualueiden määrärahojen käytön sitovuutta, käyttösuunnitelmia, hankintoja ja investointeja. Sisäistä valvontaa tehdään prosessina läpi organisaation osana päivittäisjohtamista ja nimetyt tilivelvolliset vastaavat vastuualueensa toiminnasta ja valvonnasta. Palvelualuejohtajien ja vastuualuejohtajiksi nimettyjen tilivelvollisten viranhaltijoiden tai tulosyksikköjohtajien vastuulla on seurata kuukausittain talousarvion toteutumista. Lautakunnille ja hallitukselle tulee toimittaa neljännesvuosittain osavuositarkastusraportti taloustilanteesta sekä tilinpäätös. Mahdolliset talousarvion lisämäärärahojen pyynnöt valmistellaan heti, kun niiden tarve on tiedossa, kuitenkin niin, että ne ehditään käsitellä talousarviovuoden aikana. Palvelualoittain on nimetty tositteiden ja laskujen hyväksyjät ja asiatarkastajat. Kaupungin pankkitilien käyttöoikeuksista päättää kaupunginhallitus aina uuden talousarviovuoden alussa. Luottokortteihin käsitteystä on annettu päivitetty ohje syksyllä 2021 (KH 16.8.2021). Lisäksi palvelualoille annetaan joulukuussa erillinen tilinpäätös-ohje. Muusta raportoinnista on ohjeistettu, että kaupunginhallitus ja lautakunnat päättävät itse raportointitiheydestä, sen laajuudesta ja kattavuudesta. Syksyllä 2021 on päivitetty sairauspoissaolo-ohje.

Valtuusto päättää sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista. Kaupunginvaltuusto on käsitellyt ja hyväksynyt sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet 15.12.2014 § 65. Voimassa oleva sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohje on käsitelty ja hyväksytty kaupunginhallituksessa 7.12.2015 § 312.

Sisäisen valvonnan tukena on päätetty käyttää myös ulkopuolista asiantuntijaa. Kaupunginhallitus päätti asiasta kokouksessaan 28.9.2020 § 218. Ulkopuolisen asiantuntijan suorittama sisäinen tarkastus suoritettiin 2020–2021 vuosien aikana. Tarkastuksessa on käyty läpi kaupunginhallituksen pöytäkirjoja vuosilta 2019–2020 ja lautakuntien pöytäkirjoja vuodelta 2020. Tarkastuksessa käytiin läpi myös tehtyjen päätösten näkökulmasta seuraavia ohjeita ja sääntöjä: hallintosääntö, hankintaohje, konserniohje, sisäisen valvonnan ohje sekä valtuuston päättämät sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan periaatteet. Osana kaupungin sisäistä tarkastusta on myös selvitetty ja arvioitu kaupungin hyvän hallinnon periaatteiden toteutumisen tilaa asioiden valmistelussa ja päätöksenteossa. Selvityksen yhteydessä toteutettiin toimielinten puheenjohtajien, esittelijöiden ja valmistelijoiden haastatteluja. Ulkopuolisen toimijan toteuttamaa erillistä tarkastusta ei ole tehty viime vuonna, mutta tarkastuslautakunta tilasi laajennetun tilintarkastuksen koskien hallinnon sopimusta asiointipisteen vuokratiloista sekä hallinnon sopimuksia tytäryhtiöiden kanssa. Tytäryhtiöiden ja kaupungin välisissä sopimuksissa on puutteita. Joidenkin yhtiöiden osalta puuttuvat allekirjoitetut ja hyväksytyt sopimukset ja voimassa olevan toimintamallin mukaisen sopimuksen perusteita ei ole todennettavissa. Tämän vuoksi sopimusten osalta päädyttiin tekemään perusteellisempi selvitys loppu vuonna 2023, muuttuneiden palvelurakenteiden ja palvelujen osalta.

Sisäisen valvonnan tulee antaa kohtuullinen varmuus siitä, että riskit on hallittu tarkoituksenmukaisesti ja organisaation päämäärät tullaan saavuttamaan tehokkaasti ja taloudellisesti. Erityistä huomiota seuraavan vuoden aikana käytetään edelleen perehdyttämisprosessin, operatiivisten ohjeiden ja muun muassa henkilöstöohjeistuksen päivittämiseen ja noudattamisen valvomiseen sekä talousohjeiden tarkennukseen ja päivittämiseen. Lisäksi kaupunkikonsernia koskeva valtuustokausittain tehtävä riskianalyysi on toteuttamatta edelliseltä kaudelta.

Johtavien viranhaltijoiden ja esimiesten tehtävänä on johtaa ja ohjata toimintaa ja henkilöstöä tavoitteiden saavuttamiseksi. Vastuualueiden riskienhallinnasta vastaa kunkin vastuualueen päällikkö ja palvelualueen osalta palvelualueen johtajalla on kokonaisvastuu. Kunkin osaston ja vastuuyksikön johtavan viranhaltijan tehtävänä on toiminnan, prosessien ja toimintatapojen ohjeistaminen sekä toiminnan ja talouden seuranta.

Riskienhallinta ja valvonta toteutuvat

- johtamisen ja toiminnan ohjauksen prosessien
- toimivaltuuksien ja vastuiden avulla
- riittävän ja ammattitaitoisen henkilöstön kautta
- seurannan ja arvioinnin myötä.

Riskienhallintaa ja valvontaa suorittavat kaupunginjohtaja, johtavat viranhaltijat ja muut esimiehet tai vastuunalaiset viran/toimenhaltijat valvoessaan

- asetettujen tavoitteiden saavuttamista sekä toiminnan häiriöttömyyttä ja taloudellisuutta
- päätöksenteon ja taloudenhoidon toimintatapojen asian- ja lainmukaisuutta
- tietojärjestelmien käytön ja hallinnon asianmukaisuutta
- henkilöstön riittävyttä, ammatillisen osaamisen ja työhyvinvoinnin kehittymistä
- omaisuuden, tilojen ja laitteiden asianmukaista käyttöä ja hallintaa
- riskien kartoitusten ja arviointien suorittamista sekä

- arvioitaessa päätettyjen riskienhallinnan toimenpiteiden toteutusta ja vaikuttavuutta.

Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus

Tilikauden tuloksen muodostuminen

Tuloslaskelman tehtävänä on osoittaa, miten tuottoina kertynyt tilikauden tulo-rahoitus riittää palvelujen tuottamisesta aiheutuneiden kulujen kattamiseen. Virallisessa tuloslaskelmassa esitetään ns. ulkoiset erät eli tuotot, jotka on saatu kaupungin ulkopuolelta ja kulut, jotka ovat syntyneet hankinnoista kaupungin ulkopuolelta.

TULOSLASKELMA	2023	2022
ulkoinen		1 000 €
Toimintatuotot	5 793	19 513
Toimintakulut	-26 549	-89 221
TOIMINTAKATE	-20 756	-69 708
Verotulot	25 908	44 508
Valtionosuudet	1 365	26 720
Korkotuotot	130	132
Muut rahoitustuotot	214	938
Korkokulut	-607	-233
Muut rahoituskulut	-6	-19
VUOSIKATE	6 248	2 337
Poistot ja arvonalentumiset	-3883	-3 247
TILIKAUDEN TULOS	2 365	-910
Poistoeron muutos	4	4
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	2 370	-906

TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT:	2023	2022
Toimintatuotot / Toimintakulut, %	21,8	21,9
Vuosikate/poistot, %	161	72
Vuosikate, euroa/asukas	674	250
Asukasmäärä 31.12.	9270	9 360

Asukasmäärä on ilmoitettu ennakkotiedon mukaisena. Tunnuslukuja korjatuin tiedoin on selvennetty alla.

Toimintatuotot prosenttia toimintakuluista = 100 x toimintatuotot / (toimintakulut – valmistus omaan käyttöön)

Toimintatuottojen suhde toimintakuluihin on 21,8 % vuonna 2023. Toimintatuottojen osuus kulujen rahoituksesta on suhteessa suurempi kuin edellisenä vuonna, johtuen vuokratulojen kasvusta. Tiedot eivät ole vertailukelpoiset ilman, että sote-erien menot poistettaisiin myös edelliseltä vuodelta.

Vuosikate prosenttia poistoista = 100 * Vuosikate/Poistot ja arvonalentumiset Vuosikate osoittaa tulorahoituksen määrän, joka jää käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainanlyhennyksiin. Kun tunnusluvun arvo on 100 %, oletetaan kunnan tulorahoituksen olevan riittävä, mikäli poistot ja arvonalentumiset vastaavat kaupungin keskimääräistä vuotuista investointitasoa pitkällä aikavälillä. Poistot ovat kohteen (rakennus, kone, kalusto) arvonalentumista kuvaava luku. Vuonna 2023 Mänttä-Vilppulan kaupungissa tehtiin -1 328 402,02 euron arvonalentumiskirjaukset.

Vuosikate, Euroa/asukas

Vuosikate asukasta kohden on yleisesti käytetty tunnusluku tulorahoituksen riittävyyden arvioinnissa. Keskimääräistä, kaikkia kuntia koskevaa tavoitearvoa ei kuitenkaan voida asettaa johtuen eroista kuntien toimintojen organisoinnissa sekä palvelutoiminnan laajuudessa. Kun lukua verrataan muihin kuntiin, on huomioitava erot myös veroprosenteissa. Mänttä-Vilppulan vuosikate asukasta kohden vuonna 2023 oli 674 euroa. Tiedot eivät ole vertailukelpoisia, ilman että edellisen vuoden menoista poistettaisiin sote-erät.

Toiminnan rahoitus

Toiminnan rahoitusta tilikauden aikana tarkastellaan rahoituslaskelman ja siitä laskettavien tunnuslukujen avulla. Rahoituslaskelmassa esitetään erikseen tulorahoituksen ja investointien nettomäärä ja rahoitustoiminnan eli anto- ja ottolainauksen, oman pääoman ja maksuvalmiuden muutosten nettomäärä. Näiden kahden nettomäärän erotus tai summa osoittaa kaupungin rahavarojen muutoksen tilikaudella.

Rahoituslaskelmalla osoitetaan, kuinka paljon kunnan varsinaisen toiminnan ja investointien nettorahavirta on yli- tai alijäämäinen. Rahoituksen rahavirta osoittaa, miten alijäämäinen nettorahavirta on rahoituksellisesti katettu tai miten ylijäämä on käytetty rahoitusaseman muuttamiseen. Varsinaisen toiminnan ja investointien nettorahavirta ja rahoituksen nettorahavirta yhdessä osoittavat kunnan rahavarojen muutoksen.

RAHOITUSLASKELMA	2023	2022
	1000 €	1 000 €
TOIMINNAN rahavirta		
Vuosikate	6 248	2 337
Tulorahoituksen korjauserät	-170	-160
INVESTOINTIEN rahavirta		
Investointimenot	-2058	-1 540
Rahoitusosuudet investointimenoihin	72	111
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	86	533
Käyttöomaisuuden myyntivoitot		

Toiminnan ja investointien rahavirta	4 180	1 282
RAHOITUKSEN rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	-793	-300
Antolainasaamisten vähennykset	116	93
Antolainasaamisten muutokset	-677	-207
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys		10 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-5 131	-9 638
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-100	-1 692
Lainakannan muutokset	-5231	-1 331
Oman pääoman muutokset		
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-36	-24
Saamisten muutos	4 085	931
Korottomien velkojen muutos	-3540	-1 716
Muut maksuvalmiuden muutokset	509	-809
Rahoituksen rahavirta	-5 398	-2 346
Rahavarojen muutos	-1219	-1 064
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	2318	3 536
Rahavarat 1.1.	3536	4 600
Rahavarojen muutos	-1 219	-1 064
RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT	2023	2022
Toiminnan ja invest. rahavirran kertymä 5 vuodelta, 1000 €	7 576	3 320
Investointien tulo-rahoitus, %	314,70	163,6
Lainan hoitokate	1,43	0,3
Kassan riittävyys	24,07	12,8
Asukasmäärä	9270	9 360

Toiminnan ja investointien rahavirta ja sen kertymä, €

Toiminnan ja investointien rahavirta -välituloksen tilinpäätös- ja neljän edellisen vuoden kertymän avulla voidaan seurata investointien omarahoituksen toteutumista pidemmällä aikavälillä. Omarahoitusvaatimus täyttyy, jos kertymä on viimeksi päättyneenä tilinpäätös- ja neljän edellisen vuoden kertymä ei saisi kirjanpitolautakunnan yleisohjeen mukaan muodostua pysyvästi negatiiviseksi. Tiedot eivät ole täysin vertailukelpoiset, johtuen sote-uudistuksesta.

Investointien tulo-rahoitus, % = 100 x vuosikate / Investointien omahankintameno Investointien tulo-rahoitus- tunnusluku kertoo, kuinka paljon investointien omahankintameno on rahoitettu tulo-rahoituksella. Tunnusluku vähennettynä sadasta osoittaa prosenttiosuuden, joka on jäänyt

rahoitettavaksi pääomarahoituksella eli pysyvien vastaavien hyödykkeiden myynnillä, lainalla tai rahavarojen määrää vähentämällä. Investointien tulorahoitusprosentin tulisi olla vähintään 50 prosenttia. Jos tunnusluku on alle 100 prosenttia, erotus on rahoitettu myynneillä, lainoituksella ja kassavaroilla.

Lainanhoitokate

Lainanhoitokate kertoo kunnan tulorahoituksen riittävyyden vieraan pääoman korkojen ja lyhennysten maksuun. Tulorahoitus riittää lainojen hoitoon, jos tunnusluvun arvo on 1 tai suurempi. Kun tunnusluvun arvo on alle 1, joudutaan vieraan pääoman hoitoon ottamaan lisälainaa, realisoimaan kunnan omaisuutta tai vähentämään rahavaroja

Kassan riittävyys (pv)

= 365 pv x Rahavarat 31.12. / Kassasta maksut tilikaudella

Kunnan maksuvalmiutta kuvataan kassan riittävyytenä päivissä. Tunnusluku ilmaisee, monenko päivän kassasta maksut voidaan kattaa kunnan rahavaroilla. Rahavaroihin lasketaan rahoitusarvopaperit sekä rahat ja pankkisaamiset.

Rahoitusasema ja sen muutokset

TASE

VASTAAVAA	2023 1000 €	2022 1 000 €
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat oikeudet		17
Muut pitkävaikutteiset menot		40
AINEETTOMAT HYÖDYKKEET		57
Maa- ja vesialueet	5726	5 863
Rakennukset	21007	22 092
Kiinteät rakenteet ja laitteet	9149	9 365
Koneet ja kalusto	308	173
Muut aineelliset hyödykkeet	218	208
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	172	394
AINEELLISET HYÖDYKKEET		38 095
Osakkeet ja osuudet tytäryhteisöistä	6264	6 264
Kuntayhtymäosuudet	4027	9 266
Osakkeet ja osuudet osak.	212	580
Muut osakkeet ja osuudet	1211	1 271
Osakkeet ja osuudet	11714	17 381
Muut lainasaamiset	16237	15 560
Muut saamiset	130	169
SIJOITUKSET	28 82	33 110
PYSYVÄT VASTAAVAT	64 780	71 263
Valtion toimeksiannot		
Lahjoitusrahastojen erityis		
Muut toimeksiantojen varat		
TOIMEKSIANTOJEN VARAT		
VAIHTUVAT VASTAAVAT		

Aineet ja tarvikkeet		
VAIHTO-OMAISUUS		
Lainasaamiset	17	17
Pitkäaikaiset saamiset yht.	17	17
Myyntisaamiset	640	2 363
Lainasaamiset	208	1 272
Muut saamiset	238	822
Siirtosaamiset	2255	2 970
Lyhytaikaiset saamiset yht.	3342	7 427
SAAMISET	3358	7 444
RAHOITUSARVOPAPERIT yht.	35	35
Rahat		
Pankkisaamiset	2282	3 501
RAHAT JA PANKKISAAMISET	2282	3 501
VAIHTUVAT VASTAAVAT	5676	10 981
VASTAAVAA	70456	82 243

VASTATTAVAA	2023	2022
	1000 €	1 000 €

OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	30403	35 388
Arvonkorotusrahasto		
Edellisten kausien yli-/ali	-1976	-1 071
Tilikauden yli-/alijäämä	2370	-906
OMA PÄÄOMA	30 796	33 412
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET		
VARAUKSET	60	64
PAKOLLISET VARAUKSET		
Muut pakolliset varaukset		107
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
Valtion toimeksiannot		
Lahjoitusrahastojen pääomat	139	148
Muut toimeksiantojen pääoma	9	37
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	148	184
VIERAS PÄÄOMA		
PITKÄAIKAINEN		
Lainat rahoitus- ja vakuut	22 345	27 226
Lainat julkisyhteisöiltä		
Muut velat/Liittymismaksut		
PITKÄAIKAINEN	22 345	22 226
LYHYTAIKAINEN		
Joukkovelkakirjalainat	6 200	6 300
Lainat rahoitus- ja vakuut	4 881	5 131
Ostovelat	1 500	4 076
Muut velat/Liittymismaksut	618	624
Siirtyvät korot	63	50
Lomapalkkajaksotus	1 705	2 014
Muut siirtovelat	2 140	3 056
Siirtovelat	3 908	5 120
LYHYTAIKAINEN	17 107	21 250
VIERAS PÄÄOMA	39 452	48 475
VASTATTAVAA	70 456	82 243

Taseen tunnusluvut	2023	2022
---------------------------	-------------	-------------

Omavaraisuusaste	43,8	40,7
Suhteellinen velkaantuneisuus	119,3	53,4
Kertynyt yli- /alijäämä, 1000 €	393	-1 976
Kertynyt yli- /alijäämä €/as	42	-211
Kaupungin lainakanta 31.12., 1000 €	33	38
Lainakanta €/as	3 606	4 130
Lainasaamiset 31.12.1000€	16	15
Lainat ja vastuut 31.12. 1000 €	33 537	38 718
Lainat ja vastuut, €/asukas	3 618	4 137
Asukkaita	9270	9 360

Omavaraisuusaste

= $100 * (\text{Oma pääoma} + \text{Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset}) / (\text{Koko pääoma} - \text{Saadut ennakot})$

Tunnusluku mittaa kunnan vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja sen kykyä selviytyä uusista sitoumuksista pitkällä aikavälillä. Omavaraisuuden hyvänä tavoitetasona voidaan pitää 70 %:n omavaraisuutta. 50 %:n tai sitä alempi omavaraisuusaste merkitsee kuntataloudessa merkittävän suurta velkarasitetta.

Suhteellinen velkaantuneisuus

= $100 * (\text{Vieras pääoma} - \text{Saadut ennakot}) / \text{Käyttötulot}$

Tunnusluku kertoo, kuinka paljon kunnan tilikauden käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun. Käyttötulot muodostuvat tilikauden toimintatuloista, verotuloista ja käyttötalouden valtionosuuksista. Kuntien välisessä vertailussa suhteellinen velkaantuneisuus on omavaraisuusastetta käyttökelpoisempi tunnusluku, sillä pysyvien vastaavien hyödykkeiden ikä, niiden arvostus ja poistomenetelmä eivät vaikuta tunnusluvun arvoon. Mitä pienempi velkaantuneisuuden tunnusluvun arvo on, sitä paremmat mahdollisuudet kunnalla on selviytyä velan takaisinmaksusta tulorahoituksella. Tavoitetasona tunnusluvussa voidaan pitää alle 50 prosenttiyksikön tasoa.

Kertynyt ylijäämä (alijäämä)

= Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä) + Tilikauden ylijäämä (alijäämä)

Luku osoittaa, kuinka paljon kunnalla on kertynyttä ylijäämää tulevien vuosien liikkumavarana, tai paljonko on kertynyttä alijäämää, joka on katettava tulevina vuosina.

Kertynyt ylijäämä (alijäämä), €/asukas

= $[\text{Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)} + \text{Tilikauden ylijäämä (alijäämä)}] / \text{Asukasmäärä}$

Luku osoittaa asukaskohtaisen kertyneen ylijäämän tai katettavan kertyneen alijäämän määrän. Asukasmääränä käytetään tilinpäätösvuoden päättymispäivän mukaista kunnan asukasmäärää. Mänttä-Vilppulan kaupungilla ei ole enää tilinpäätöksen 2023 jälkeen kertynyttä alijäämää taseessa.

Lainakanta 31.12.

= Vieras pääoma – (Saadut ennakot + Ostovelat + Siirtovelat + Muut velat)

Kunnan lainakannalla tarkoitetaan korollista vierasta pääomaa. Lainakantaan lasketaan tällöin koko vieras pääoma vähennettynä saaduilla ennakoilla sekä osto-, siirto-, ja muilla veloilla.

Lainat euroa/asukas

Asukaskohtainen lainamäärä lasketaan jakamalla edellä mainittu lainakanta tilinpäätösvuoden päättymispäivän mukaisella kunnan asukasmäärällä.

Lainat ja vuokravastuut 31.12.

Vieras pääoma - (Saadut ennakot + Ostovelat + Siirtovelat + Muut velat) + Vuokravastuut

Lainat ja vuokravastuut saadaan lisäämällä lainakantaan vuokravastuiden määrä. Vuokravastuiden määrä huomioidaan liitetiedoissa ilmoitetun mukaisena.

Lainat ja vuokravastuut, euroa/asukas

Asukaskohtainen tunnusluku lasketaan jakamalla edellä mainittu lainojen ja vastuiden määrä tilinpäätösvuoden päättymispäivän mukaisella kunnan asukasmäärällä. Vuoden 2021 asukasmäärä on oikaistu tilastokeskuksen lopullisen ilmoituksen mukaiseksi.

Lainasaamiset 31.12.

= Sijoituksiin merkityt joukkovelkakirjalainasaamiset ja muut lainasaamiset

Lainasaamisilla tarkoitetaan pysyviin vastaaviin merkittyjä antolainoja kunnan omistamien ja muiden yhteisöjen investointien rahoittamiseen.

Kokonaistulot- ja menot

KOKONAISTULOT JA -MENOT 2023			
TULOT	1 000 €	MENOT	1 000 €
Toiminta		Toiminta	
Toimintatuotot	5 793	Toimintakulut	26 549
Verotulot	25 908	- Valmistus omaan käyttöön	
Valtionosuudet	1 365	Korkokulut	607
Korkotuotot	130	Muut rahoituskulut	5
Muut rahoitustuotot	213	Satunnaiset kulut	
Satunnaiset tuotot		Tulorahoituksen korjauserät	
Tulorahoituksen korjauserät		-Pakollisten varausten muutos	106
-Pysyvien vast. hyödykkeiden luovutusvoitot	-63	-Pysyvien vast. hyödykkeiden luovutustappiot	
Investoinnit		Investoinnit	
Rahoitusosuudet investointimenoihin	72	Investointimenot	2 058
Pysyvien vast. hyödykkeiden luovutustulot	87		
Rahoitustoiminta		Rahoitustoiminta	
Antolainasaamisten vähennykset	116	Antolainasaamisten lisäykset	793
Pitkäaikaisten lainojen lisäys		Pitkäaikaisten lainojen vähennys	5 131
Lyhytaikaisten lainojen lisäys		Lyhytaikaisten lainojen lyhennys	100
Oman pääoman lisäykset		Oman pääoman vähennykset	
Kokonaistulot yhteensä	33 621	Kokonaismenot yhteensä	35 349
Kokonaistulot-kokonaismenot	-1 728		
Rahavarojen muutos-muut maksuvalmiuden muutokset	-1 728		

Kaupunkikonsernin toiminta ja talous

Konsernituloslaskelma ja sen tunnusluvut

Konsernituloslaskelma	2023	2022
	1 000 €	1 000 €
Toimintatuotot	17 208	68 234
Toimintakulut	-42 189	-140 685
Osuus osakkuusyht voitosta	74	60
Toimintakate	-24 907	-72 391
Verotulot	25 908	44 507
Valtionosuudet	7 275	32 565
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	31	38
Muut rahoitustuotot	297	1 050
Korkokulut	-686	-436
Muut rahoituskulut	-24	-240
Vuosikate	7 894	5 093

Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-4 400	-6 427
Omistuksen eliminointierot		
Arvonalentumiset	-1 360	-1 091

Tilikauden tulos	2 134	-2 425
-------------------------	--------------	---------------

Tilinpäätössiirrot	0	0
Tilikauden verot	-49	-114
Laskennallinen vero	1	-8
Vähemmistöosuudet	-39	-214
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	2047	-2761

Konsernituloslaskelman tunnusluvut	2023	2022
Toimintatuotot/toimintakulut, %	40,8	48,6
Vuosikate/poistot, %	137,0	67,7
Vuosikate, euroa/asukas	549	544
Asukasmäärä	9 270	9 360

Konsernin rahoituslaskelma ja sen tunnusluvut

Konsernirahoituslaskelma	2023	2022
	1 000 €	1 000 €
TOIMINNAN rahavirta		
Vuosikate	7 893	5 092
Tilikauden verot	-49	-114
Tulorahoituksen korjauserät	-745	-501
TOIMINNAN rahavirta	7 099	4 477
INVESTOINTIEN rahavirta		
Investointimenot	-9 397	-11 350
Rahoitusosuudet investointeihin	72	111
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	94	936
INVESTOINTIEN rahavirta	-9 231	-10 303
Toiminnan ja investointien rahavirta	-2 132	-5 826
RAHOITUKSEN rahavirta		
Antolainasaamisten lisäykset		
Antolainasaamisten vähennykset	178	57
Lainakannan muutokset		
Pitkäaik. lainojen lisäys		11 970
Pitkäaik. lainojen vähennys	-6 021	-12 387
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-152	-1 801
Lainakannan muutokset	-6 173	-2 218
Oman pääoman muutokset	526	235
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-34	-32
Vaihto-omaisuuden muutos-	-6	97
Saamisten muutos	7 655	1 498

Korottomien velkojen muutos	-4 962	3 437
Muut maksuvalmiuden muutokset	2 653	5 000
Rahoituksen rahavirta	-2 816	3 074
Rahavarojen muutos	-4 948	-2 752
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	6 605	11 553
Rahavarat 1.1.	11 553	14 305
RAHAVAROJEN MUUTOS	-4 948	-2 752
Konsernin rahoituslaskelman tunnusluvut	2023	2022
Toiminnan ja inv. rahavirran kert. 5 v, 1000 €	-10 029	-9 785
Investointien tulorahoitus, %	85	45
Kassan riittävyys (pv)	41	25
Laskennallinen lainanhoitokate	2	1

Konsernitase ja sen tunnusluvut

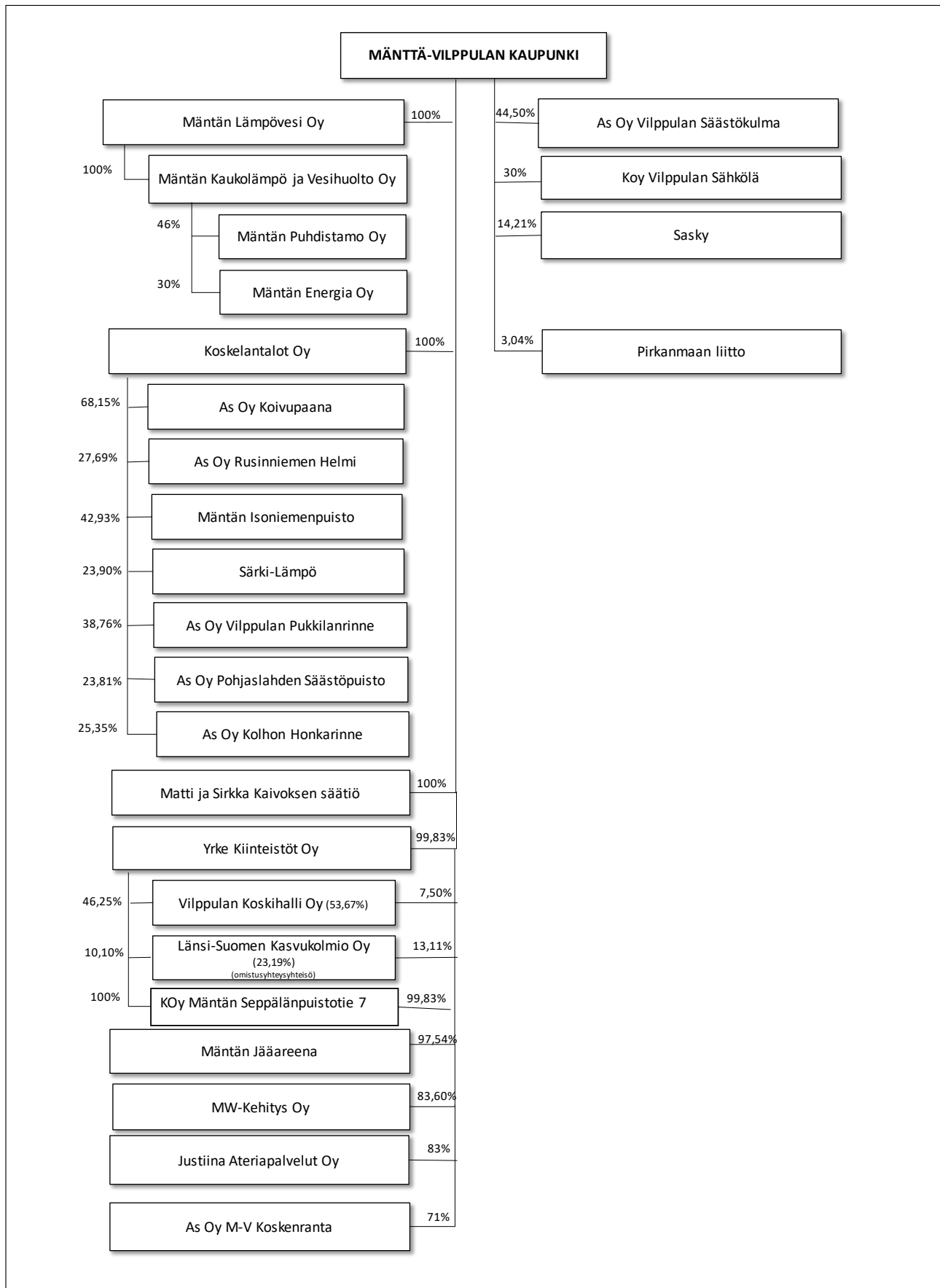
Konsernitase		
VASTAAVAA	2023	2022
	1 000 €	1 000 €
PYSYVÄT VASTAAVAT		
AINEETTOMAT HYÖDYKKEET		
Aineettomat oikeudet	4	367
Muut pitkävaikuttaiset menot	13	567
Ennakkomaksut		7
AINEELLISET HYÖDYKKEET		
Maa- ja vesialueet	7 344	7 954
Rakennukset	39 649	55 783
Kiinteät rakenteet ja laitteet	16 960	18 477
Koneet ja kalusto	778	2 243
Muut aineelliset hyödykkeet	346	361
Ennakkomaksut ja keskenerä. hank.	567	4 319
SIJOITUKSET		
Osakkuusyhteisöosuudet	1 463	2 203
Muut osakkeet ja osuudet	2 977	3 870
Muut lainasaamiset		19
Muut saamiset	137	60
PYSYVÄT VASTAAVAT	70 238	96 231
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	382	244
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
VAIHTO-OMAISUUS	153	516
SAAMISET		
Pitkäaikaiset saamiset	22	102
Lyhytaikaiset saamiset	5 034	12 662
RAHOITUSARVOPAPERIT	1 569	983
RAHAT JA PANKKISAAMISET	5 037	10 570
VAIHTUVAT VASTAAVAT	11 815	24 833
VASTAAVAA	82 435	121 308

VASTATTAVAA	2023	2022
	1 000 €	1 000 €
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	30 403	35 388
Säätiöiden ja yhdistysten peruspääomat	764	772
Arvonkorotusrahassto		11
Muut omat rahastot	1 681	1 598
Edellisten tilikausien yli/alijäämä	-4 567	170
Tilikauden yli-/alijäämä	2 047	-2 761
OMA PÄÄOMA	30 328	35 178
VÄHEMMISTÖOSUUDET	766	1 244
PAKOLLISET VARAUKSET		
Muut pakolliset varaukset		1168
PAKOLLISET VARAUKSET		1168
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	555	526
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen korollinen vieras p-oma	27 726	51 355
Pitkäaikainen koroton vieras p-oma	1 850	1 862
Lyhytaikainen korollinen vieras p-oma	12 087	12 324
Lyhytaikainen koroton vieras pääoma	9 123	17 651
VIERAS PÄÄOMA	50 786	83 192
VASTATTAVAA	82 435	121 308
Konsernin tunnusluvut	2023	2022
Omavaraisuusaste, %	38	30
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	145	57
Kertynyt ylijäämä (alijäämä), 1000 €	-2 520	-2 591
Kertynyt ylijäämä (alijäämä), €/asukas	-272	-277
Konsernin lainakanta 31.12., 1000 €	39 814	63 679
Konsernin lainat, euroa/asukas	4 295	6 803
Konsernin lainasaamiset 31.12., 1000 €	0	19
Lainat ja vuokravastuut 31.12.	45 753 093	69 618 573
Lainat ja vuokravastuut €/asukas	4 936	7 438
Asukasmäärä	9 270	9 360

Yhdistelmä konserniin sisällyvistä yhteisöistä

Konsernin toiminta ja talous

Kuntalain mukaan kunnan, joka tytäryhteisöineen muodostaa kuntakonsernin, tulee laatia ja sisällyttää tilinpäätökseensä konsernitilinpäätös. Kuntalain mukaan konsernijohtoon muodostavat kaupunginhallitushallitus ja kaupunginjohtaja. Mänttä-Vilppulassa konsernijohtoon on hallintosäännössä nimetty myös talouspäällikkö.

Kaupunkikonsernin ohjataan konserniohjeella, talousarviolla ja yksittäisillä valtuuston ja hallituksen päätöksillä. Lisäksi konsernijohto käy tarvittaessa keskusteluja tytäryhtiöiden johdon kanssa konsernin sisäisen tiedonkulun edesauttamiseksi. Kaupungin voimassa oleva konserniohje on hyväksytty kaupunginvaltuustossa 29.8.2022 §:llä 48. Konserniohjeen tavoitteena on luoda puitteet kaupunkikonserniin kuuluvien yhteisöjen omistajaohjaukselle kaupungin tavoitteiden mukaisesti. Konserniohjeella pyritään ohjaamaan ja tehostamaan kaupunkikonsernia kokonaisuutena yhteisin periaattein ja kuntakonsernin kokonaisuuteen huomioon ottaen. Lisäksi konserniohjeen tavoitteena on pyrkiä yhteisöjen ohjauksen yhtenäistämiseen, toiminnan läpinäkyvyyden lisäämiseen ja tiedonkulun parantamiseen sekä tehostamiseen ja siten varmistaa riittävä avoimuus ja tiedonkulku, tulostietojen oikeellisuus, sisäisen ja ulkoisen valvonnan riittävyys ja toimivuus, riskienhallinta ja hyvä laskenta- ja kirjanpitoikäytäntö sekä tilintarkastustapa. Kaupunginhallitus on päättäneenä tilivuotena käyttänyt konsernivalvontaa kutsumalla esimerkiksi tytäryhtiöiden edustajia kaupunginhallituksen kuultavaksi. Lisäksi kaupunginjohtaja on perustanut tiedonjaon kannalta merkittäväksi välineeksi muodostuneen konsernijohtoryhmän, minkä toiminta alkoi marraskuussa 2022. Konsernijohtoryhmään kuuluvat kaupunkikonsernin tytäryhtiöiden toimitusjohtajat ja kaupungin johtoryhmä.

Talousarviossa 2023 oli asetettu seuraavat tavoitteet tytäryhtiöille:

Kaikille kaupungin tytäryhtiöille asetetaan yhteisiksi tavoitteiksi seuraavat taloudelliset tavoitteet:

- Mänttä-Vilppulan kaupungin omistuksessa olevien yhtiöiden toiminta on tarkoituksenmukaista ja liiketaloudellisesti kannattavaa.
- Yhtiön tehtävät suoritetaan taloudellisesti ja tehokkaasti
- Yhtiön ja kaupungin väliset keskinäiset toiminnan siirrot, palvelumallit ja sopimukset on tarkastettu ja päivitetty.

Tytäryhtiöiden tulokset olivat seuraavat:

Justiina Ateriapalvelut Oy	195 911,98 €
Koskelantalot Oy	93 962,16 €
MW-Kehitys Oy	-27 368,95 €
Yrke Kiinteistöt Oy	-368 400,67 €
Mäntän Jääareena Oy	-75 019,35 €
Mäntän Kaukolämpö ja Vesihuolto Oy	-166 161,44

Kaupunki rahoitti konserniavustuksella MW-kehitys Oy:lle siirrettyä elinkeinoelämän kehittämiseen ja yritysneuvontaan suuntautuvaa toimintaa 268 000 eurolla, lisäksi kaupunki antoi yhtiölle ylimääräisen 4050 euron avustuksen ylimääräisen tilintarkastuksen kustannuksiin.

Yrke Kiinteistöt Oy:lle kaupunki antoi 4050 euron avustuksen ylimääräisen tilintarkastuksen kuluihin.

Mäntän JääAreena Oy:lle kaupunki maksoi konserniavustusta 280 000 liikuntatoimelta, ja 2250 euroa ylimääräisen tilintarkastuksen kustannuksiin.

Koskelantalot Oy:lle kaupunki maksoi 56 000 euroa avustusta purkukustannuksiin sekä 2677,26 euroa avustusta As Oy Vilppulan Koivupaanan rahoitusvastikkeisiin kohdistuen. Koivupaana on siirretty Koskelantaloille apporttina veloista ja vastuista vapaana eli omistettuihin osakkeisiin kohdistuneet rahoitusvastikkeet hyvitetään Koskelantaloille. Lisäksi Koskelantalot Oy on käyttänyt korotonta tililimiittia kaupungilta koko vuoden 2023 ajan. Tililimiittia on ollut keskimäärin käytössä 285 417,85 euroa/päivä. Vuoden alussa saldo oli -751 446,96 euroa. Joulukuun alussa tililimiittia oli käytössä -48 107,08 euroa, ja kaupunginhallitus teki päätöksen 56 000 euron avustuksen maksamisesta, jotta konsernitili saatiin nollattua. Vuoden lopussa konsernitilin saldo oli kuitenkin -180 542,06 euroa.

Mäntän Kaukolämpö ja Vesihuolto Oy

Mäntän Kaukolämpö ja Vesihuolto OY	
Perustamisvuosi:	1988
Vastuuhenkilö:	tj Heikki Tirkkonen
Hallitus:	pj. Lasse Siltanen

Osakeomistus: Mäntän Lämpövesi Oy 100 % (kaupunki 100 %)	Osakepääoma: 420 t€
Toimiala ja toiminnan kuvaus: Yhdyskuntien kaukolämpö ja vesihuoltotoiminta	

Talous	Tp2021	Tp2022	Ta2023	Tp2023
Liikevaihto	5 730 t€	5395 t€	5825 t€	6179 t€
Tilikauden ylijäämä (alijäämä) (ennen veroja)	82 t€	-507 t€	4 t€	-166 t€
Taseen loppusumma	13 623 t€	13 234 t€	13 750 t€	13 934 t€
Lainat	9 250 t€	9500 t€	9700 t€	9700 t€
Lainat/pääomalainat emolta	9 200 t€	9500 t€	9700 t€	9700 t€

Takaukset emolta	-	-	-	
------------------	---	---	---	--

Yhtiön informatiiviset luvut	Tp2021	Tp2022	Ta2023	Tp2023
Henkilöstön määrä	13	13	13	13
Omavaraisuusaste, %	12 %	8,2 %	10,5 %	6,6 %
Quick ratio, maksuvalmiusaste	1,8	1,7	1,6	1,48
	5,16	5,16		5,47
Vesimaksun taso ok-talo, Naapurikunnat keskiarvo 12/2023 6,27 €/m ³			5,47	
Kaukolämmön kokonaishinta rivitalo, koko Suomen keskiarvo 101,53 €/MWh	90,36	98,36	105,18	121,30
yhtiökohtaiset tunnusluvut				

Veden ja kaukolämmön vertailuluvut (keskiarvot) ovat 12/ 2023 sis. alv. 24 %.

Riskianalyysi

- Riskienhallinnan tehtävänä on tunnistaa, luokitella, arvioida ja hallita toimintaan liittyviä riskejä
- tavoitteena on varmistaa yhtiön talouteen ja toimintaan sekä asiakkaisiin liittyvien tavoitteiden toteutuminen

LIIKETOIMINNAN TALOUDELLISET RISKIT

- verkoston tekninen ikä/korjausvelka
- kassan riittävyys/maksukyky
- yhteiskunnalliset muutokset (mm. muuttoliike, kuntarakenteen muutokset, omistajan tuottotavoitteet)

Talousarviossa 2023 omistajan asettamat tavoitteet

Tavoite

Liikevoittotavoite: nollatulos

Vesihuollon ja kaukolämmön palvelut tuotetaan taloudellisesti, tehokkaasti ja asiakaslähtöisesti.

Kuntalaisilta perittävillä maksutuotoilla katetaan varsinaisen toiminnan lisäksi poistot ja pääomakulut. Vesihuoltoyhtiön ei ole tarkoitus tuottaa voittoa, mutta tuloksen tulee olla pitkällä aikavälillä positiivinen.

Laitoksen omaisuuden arvo ja käyttökunto ylläpidetään ennakoivan kunnossapidon periaatteella ja peruskorjaustoiminnalla.

Yhtiö kehittää yhteistyötä vesiosuuskuntien kanssa ja selvittää niiden liittämismallia vesihuoltoyhtiöön, mikäli osuuskunnilla ilmenee

siihen tarvetta.
Investointitarpeet priorisoidaan ja toteutetaan kustannustehokkaasti yhteistyössä kaupungin kanssa
Selvitetään vaihtoehtoisia lämmöntuotantotapoja hyödynnettäväksi kaukolämmön tuotannossa.

Koskelantalot Oy

KOSKELANTALOT OY	
Perustamisvuosi: 1988	
Vastuuhenkilö: Eija Kallio, Toimitusjohtaja vs. Toimitusjohtaja Maarit Lastumäki	Tj. Eija Kallio, toimitusjohtajan sijaisena Maarit Lastumäki joulukuusta 2023
Hallitus:	Ilkka Jatkola, PJ Pia Koivunen, VPJ Tapio Wickström, jäsen Unto Konttori, asukasjäsen Hannele Tamminiemi, asukasjäsen

Osakeomistus: Mänttä-Vilppulan kaupunki 100 %	Osakepääoma: 326 116,39 €
Toimiala ja toiminnan kuvaus: Yhtiön toimiala on rakennuttaa, omistaa, hallita ja isännöidä kiinteistöjä, ostaa ja vuokrata alueita ja rakennuksia, sekä antaa vuokralle kiinteistöjä ja huoneistoja. Lisäksi yhtiö voi ostaa ja omistaa asuinhuoneistoja ja arvopapereita.	

Talous	Tp2021	Tp2022	Ta2023	Tp2023
Liikevaihto	2 296 952	2 744 213	2 927 010	2 994 595
Tilikauden ylijäämä (alijäämä) (ennen veroja)	-975 339	-462 649	2 529	93 962
Taseen loppusumma	7 377 388	7 174 286		6 263 238
Lainat	6 344 870	6 350 994	6 690 024 (arvio)	5 711 932
Lainat/pääomalainat emolta - sisältää konsernitilin limiitin	616 996	1 103 964	866 819	547 360
Takaukset emolta	4 941 026	4 346 667	6 690 024 (arvio)	4 049 487

Yhtiön informatiiviset luvut	Tp2021	Tp2022	Ta2023	Tp2023
Henkilöstön määrä	3	3	3	3
Omavaraisuusaste, %	10,3	6,4		8,75
Quick ratio, maksuvalmiusaste	0,19	0,5		0,15
Vuokra-asuntojen lukumäärä	606	547	547	547
Keskimääräinen asuntojen käyttöaste	77	90	90	90
				riskienhallinta-

Riskianalyysi	ohjelman teko
<p>Riskienhallinnan tehtävänä on tunnistaa, luokitella, arvioida ja hallita toimintaan liittyviä riskejä. Tavoitteena on varmistaa yhtiön talouteen ja toimintaan sekä asukkaisiin liittyvien tavoitteiden toteutuminen eli hyvä asuntojen käyttöaste ja kohtuullinen, kilpailukyinen vuokrataso. Kustannukset nousevat, joten liikevaihtoa on kasvatettava kannattavasti ja huomioitava kustannusten pysyminen budjetissa.</p> <p>LIIKETOIMINNAN TALOUDELLISISTA RISKEISTÄ</p> <ul style="list-style-type: none"> - asuntojen sijainti / kysyntä - varallisuuden hoito (ennustettavuus, vakaus, korjausvelka, liiketoiminnan kannattavuus) - lainasalkku (vakaus ja ennustettavuus) - sopimukset ja hankinnat (sisällön tuntemus) - asukkaat (maksukyky ja siitä huolehtiminen, vaihtuvuuden hallinta) <p>- yhteiskunnalliset muutokset (mm. muuttoliike, kuntarakenteen muutokset, omistajan tuottotavoitteet)</p>	

Talousarviossa 2023 omistajan asettamat tavoitteet	
Tavoite	Mittari
Liikevoittotavoite: nolla tulos	Tilikauden tulos: 93 962
Kohteiden vuokrataso on yleisten markkinavuokrien tasolla, (aravakohteissa vuokra määrittyy aravalain mukaisesti)	Vuokrataso: ka 9,56€/m2 on alle kerrostalojen keskivuokrahinnan 10,15e/m2
Käyttöaste keskimäärin 95 %	Käyttöaste: 90%
	Kuntoluokka-arvio toteutetaan myöhemmin
Yhtiö laatii kohdekannasta PTS:n talousarvion sallimissa rajoissa	PTS on päivitetty
Kaupunki kehottaa yhtiötä vähentämään asuntokantaa	Asuntokantaa on vähennetty asunnon verran
Yhtiön viestintää tehostetaan markkinoimalla asuntoja nettisivuilla	Asuntoja ei ole markkinoitu erikseen. Koskelantalot Oy asuttaa vuokralaisia myös sosiaalisin perustein
Yhtiön omavaraisuusaste nousee pitkällä aikavälillä ja yhtiö ei joudu turvautumaan emon taloudelliseen apuun	Omavaraisuusaste: 8,75
Keskinäiset sopimukset ja sitoumukset on tarkistettu	Sopimukset on tarkistettu ja vaativat korjaamista.

Mäntän Jääareena Oy

JääAreena Oy	
Perustamisvuosi:	2014
Vastuuhenkilö:	Toimitusjohtaja Jari Ahvenjärvi Pasi Silvonon (PJ), Jari Haapanen, Henna Hakala, Teijo Hurme, Marko Kuronen, Tiina Poutanen
Hallitus:	

Osakeomistus: % 97,54	Osakepääoma: 49 696,05
Toimiala ja toiminnan kuvaus:	
Yhtiön toimialana on vuokrasopimuksen nojalla hallita n. 12.700 neliömetrin suuruista määräaluetta Mänttä-Vilppulan kaupungin omistamassa kiinteistössä 508-1-167-21 sekä omistaa hallita ja vuokrata määräalueella olevia rakennuksia urheilu- ja liikuntatapahtumiin sekä muhin tilaisuuksiin ja muihin jääareenan käyttämistä palveleviin toimintoihin. Yhtiön pääasiallisena tarkoituksena ei ole tuottaa voittoa osakkeenomistajilleen.	

Talous	Tp2021	Tp2022	Ta2023	TP/2023
Liikevaihto	104144,94 av. 280000	89815,57 av. 280000	141000 av. 280000	110.570,36 av. 280.000
Tilikauden ylijäämä (alijäämä) (ennen veroja)	-4145,17	-116434,10	-109721 o	-75 019,35
Taseen loppusumma	3252024,76	3079369,75		3 016 801,98
Lainat				
Lainat/pääomalainat emolta	2693333,46	2600000,12	2506666,78	2 554 545,58
Takaukset emolta				

Yhtiön informatiiviset luvut	Tp2021	Tp2022	Ta2023	TP/2023
Henkilöstön määrä (htv)	Kaikki ostopalveluna		-	0
Omavaraisuusaste, %	7,2 %	4,6 %	4,6 %	2 %
Quick ratio, maksuvalmiusaste	0,15	0,06		0,21
Jäähallin käyttöaste	1117,5 h	1234,25 h	1350 h	1389,5
Myyntituotot	104144,94	89815,57	125000	110570,36
Riskianalyysi	<ul style="list-style-type: none"> - Riskienhallinnan tehtävänä on tunnistaa, luokitella, arvioida ja hallita toimintaan liittyviä riskejä - tavoitteena on varmistaa yhtiön talouteen ja toimintaan liittyvien tavoitteiden toteutuminen - riskit: henkilö- ja omaisuusriskit, toiminnan ja liiketoiminnan riskit <p>LIIKETOIMINNAN TALOUDELLISISTA RISKEISTÄ</p> <ul style="list-style-type: none"> - Energiakriisin vaikutukset yhtiön maksukykyyn - varallisuuden hoito (ennustettavuus, vakaus) - lainasalkku - sopimukset ja hankinnat (sisällön tuntemus) - yhteiskunnalliset muutokset 			

Talousarviossa 2023 omistajan asettamat tavoitteet	
Tavoite	Mittari
Liikevoittotavoite on nolla tulos	Tilikauden tulos
Yhtiö kehittää laajentaa kiinteistön käyttöastetta mahdollisuuksien mukaan lisäämällä joko jääaikaa talvella tai kehittämällä kiinteistön käyttömahdollisuuksia sesongin ulkopuolella	Käyttöaste (käyttövuorojen määrä vrt. 2022/ sesongin ulkopuolinen käyttö 2 x iso tilaisuus ja drive in -näytökset
Nykyisen toiminnan jatkuvuuden ja palveluiden turvaaminen	Yhtiö toimii tehokkaasti ja toteuttaa suunnitelman palveluiden jatkuvuuden turvaamisesta

Kaupungin ja yhtiön väliset sopimukset tarkastetaan ja ajantasaistetaan	Yhtiön ja kaupungin keskinäiset sopimukset on päivitetty ja kirjattu
Toiminnan näkyvyyden tehostaminen	Asiakasmarkkinointi, oma nettisivumarkkinointi

Yrke Kiinteistöt Oy

Yrke Kiinteistöt Oy on Mänttä-Vilppulan alueella toimiva kunnallinen kiinteistöyhtiö, mikä tuottaa palveluita Mänttä-Vilppulan alueelle. Yrke Kiinteistöt Oy:n omistavat Mänttä-Vilppulan kaupunki 99,83 % sekä Metsä Tissue Oyj, Sulzer Pumps Finland Oy sekä Patria Aviation Oy.

Yrke Kiinteistöt Oy:n perusliiketoiminta muodostuu Mänttä-Vilppulan talousalueella tapahtuvasta toimitilojen vuokrauksesta. Yhtiön omistamilla toimitiloilla on tärkeä rooli niin perusteellisuuden kuin myös kaupan ja keskustapalvelujen edistämisessä. Yhtiöllä on omistuksessaan lähes 27.000 m² yritystilaa. Yrken toiminta on vahvasti kytkeytynyt MW-Kehitys Oy:n toimintaan.

Yrke Kiinteistöt Oy	
Perustamisvuosi:	1985
Vastuhenkilö:	Otto Huttunen, tj.
Hallitus:	Sami Kouvonon pj., Jarkko Oksala, Pirjo Mikkonen, Sirpa Väisänen, Jarno Raunio

Osakeomistus: % M-V kaupunki 99,84% Metsä Tissue Oyj 0,05% Patria Aviation Oy 0,05% Sulzer Pumps Finland Oy 0,05%	Osakepääoma: 3 099 100,00 €
Toimiala ja toiminnan kuvaus: Hallinnoi omistamiaan ja vuokraamiaan kiinteistöjä M-V:n kaupungin alueella. Tuotantotilojen rakennuttaminen.	

Talous	Tp2021	Tp2022	Ta2023	2023
Liikevaihto	631 921,57	629046,36	658 640	613141,62
Tilikauden ylijäämä (alijäämä) (ennen veroja)	53 478,07	-270002,25	-224 943	-368400,67
Taseen loppusumma	4 687 311,74	4077617,69	3 300 000	3317679,92
Lainat	1 614 889	1244564,31	838 162	946245,24
Lainat/pääomalainat emolta	0	0	0	0
Takaukset emolta	1 504 175	1062365	825 305	889470,52

Yhtiön informatiiviset luvut	Tp2021	Tp2022	Ta2023	2023
Henkilöstön määrä	1	1,5	1,6	1,68
Omavaraisuusaste, %	0,64	0,67	0,65	0,71
Quick ratio, maksuvalmiusaste	1,62	1,8	1,3	1,54

Yrke Oy:n vuokraustoiminnan tuotot toteutuneet vuositasolla budjetoidusti. Yrityksen lainanhoito myös. Omavaraisuusaste ja maksuvalmius suunnitelman mukaisia.

MW-Kehitys Oy

MW-Kehitys Oy on Mänttä-Vilppulan alueella toimiva kunnallinen kehitysyhtiö, mikä tuottaa palveluita Mänttä-Vilppulan alueella. MW-Kehitys Oy:n omistavat Mänttä-Vilppulan kaupunki 83,61 % sekä Elmonet Oy, Javasko Oy, Kinnaskoski Oy, KMV-Turvapalvelut Oy, KojairTech Oy, Koneosapalvelu Oy, Metsä Tissue Oyj, Pohjois-Hämeen Osuuspankki, Runtech Systems Oy, Sulzer Pumps Finland Oy. MW-Kehitys Oy:n toiminnan perusteena on kehittää Mänttä-Vilppulan kaupungin elinvoimaa, yritysten toimintaympäristöä ja liiketoimintaa. Yritys tarjoaa neuvonta- ja kehittämispalveluita aloittaville ja toimiville yrityksille.

Yhtiö tarjoaa yritysasiakkaille erilaisia kehittämis- ja sijoittumispalveluita. Strategisen elinvoimatyön painopiste on puolestaan yhtiön vetämissä omissa hankkeissa. Yhtiön keskeiset sidosryhmät ovat paikallinen Mänttä-Vilppulan kaupunki, yrittäjäverkosto, lähiseudun kunnat sekä alueen muut kehittäjäorganisaatiot. Yhtiössä työskennellään myös korkeakouluverkoston ja kansainvälisten yhteyksien parissa.

MW-Kehitys Oy	
Perustamisvuosi:	2003
Vastuuhenkilö:	Otto Huttunen, tj Sami Kouvonon pj, Jarkko Oksala, Mika Nieminen, Pirjo Mikkonen, Alli Mäkinen, Jarno Raunio, Pasi Silvonen
Hallitus:	

Osakeomistus: %	Osakepääoma: 122.000 €
M-V kaupunki 83,61%, muut omistajat ovat Elmonet Oy, Javasko Oy, Kinnaskoski Oy, KMV-Turvapalvelut Oy, KojairTech Oy, Koneosapalvelu Oy, Metsä Tissue Oyj, Pohjois-Hämeen Osuuspankki, Runtech Systems Oy, Sulzer Pumps Finland Oy	
Toimiala ja toiminnan kuvaus:	
Yritysten palvelut (kehittäminen, neuvonta, rahoitus), toimitilaratkaisut, aluetukien hakeminen ja hankkeet, edunvalvonta, elinkeinotiedottaminen ja -markkinointi.	

Talous	Tp2021	Tp2022	Ta2023	2023
Liikevaihto	595 000	651 790,05	557 000	216 690,33
Tilikauden ylijäämä (alijäämä) (ennen veroja)	18 675, 41	12 318,81	0	-27 346,07
Taseen loppusumma	186 580,92	237 394,33	195 000	170 497,84
Lainat	-	-	-	-
Lainat/pääomalainat emolta	-	-	-	-
Takaukset emolta	-	-	-	-

Yhtiön informatiiviset luvut	Tp2021	Tp2022	Ta2023	2023
Henkilöstön määrä, henkilötyövuosia	6,1	6,8	6,2	5,55
Omavaraisuusaste, %	44 %	40%	48%	39,2%
Quick ratio, maksuvalmiusaste	1,7	1,7	1,5	1,64

MW-Kehitys Oy:n tavoitteet oli määritelty sopimuksessa avustusten käyttöehdoista. Kaupungilta saatu avustus on muuttunut kirjanpidossa arvonlisäverottomaksi avustukseksi ja avustus ei kirjaudu enää liikevaihtoon. Tämän vuoksi liikevaihto on pienentynyt vuositasolla talousarviosta huomattavasti.

MW-Kehitys rahoittanut kassasta hankekuluja, yrityspalveluiden ja henkilöstön menoja. Näkyy omavaraisuusasteen ja maksuvalmiusasteen pienenemisenä. Myyntilaskutus ja hanketulot on jälkijättöistä tulovirtaa, joka tasaa kassavajetta. Tulovaikutus näkyy osin vasta seuraavalla tilikaudella.

Kaudella ollut käynnissä yksi kehittämishanke (AKKE). Starttaavien hankkeiden puuttuessa alijäämää on realisoitunut edelleen vuoden loppua kohden enemmän kuin talousarviossa on ennakoitu.

Justiina Ateriapalvelut Oy

Yhtiö on perustettu 1.1.2019 ja sen omistavat Mänttä-Vilppulan kaupunki 83% ja Juupajoen kunta 17%.

Justiinan kaikki keittiöt ovat valmistuskeittiöitä. Yhtiön toiminta perustuu pääsääntöisesti olemassa oleviin asiakassuhteisiin. Jatkossa yhtiö voi osallistua valikoiden tarjouskilpailuihin ja tarjota palvelujaan paikkakunnilla tai lähiympäristössä oleviin tarpeisiin.

Justiina Ateriapalvelut valmistaa aterioita Mänttä-Vilppulan kaupungin ja Juupajoen kunnan ikäihmisille, Mäntänvuoren Terveysten asiakkaille ja henkilöstöruokailuun, sopimusasiakkaille sekä erilaisiin koulutuksiin, tapahtumiin ja kokouksiin. Justiina tuottaa ateriapalvelut myös Pihlajakotiin.

Justiina Ateriapalvelut Oy	
Perustamisvuosi: 2019	
Vastuuhenkilö:	Tiina Kytömäki
Hallitus:	PJ Mauri Matilainen VPJ Kyllikki Lahtinen Jari Haapanen Jenna Routasaari Taija Heletoja (Juupajoki)

Osakeomistus: %	
Mänttä-Vilppula kaupunki 83 %	Osakepääoma: 10 000 €
Juupajoen kunta 17 %	SVOP rahasto: 240 000 €
Toimiala ja toiminnan kuvaus:	

Ateria- ja ravitsemispalvelujen tuottaminen Mänttä-Vilppulassa ja Juupajoella sosiaali- ja terveystalouselämyksen yrityksille, julkisyhteisöille sekä yksityisille asiakkaille.

Toiminta-ajatuksena on tuottaa turvallisia ja terveellisiä ateriapalveluita kustannustehokkaasti ja laadukkaasti alueen ikäihmisille, henkilökunnalle ja kunnan kannalta markkinoille tapahtuvaan toimintaan. ”Turvallista, terveellistä, taloudellisesti ja tehokkaasti.” periaatteella.

Tavoitteena on, että yhtiön toiminta on taloudellisesti kestävällä pohjalla ja yhtiö kattaa toimintaan vaadittavat investoinnit ja toimintansa yllättävätkin kulut tulorahoituksella.

Talous	Tp2021	Tp2022	Ta 2023	Tp/2023
Liikevaihto	1 438 262,68	1430 558,07	1 555 000	1 687 022,40
Tilikauden ylijäämä (alijäämä) (ennen veroja)	25 117,42	3 821,92	102 775,00	195 911,98
Taseen loppusumma	1 627 000,67	578 656,87		667 574,19
Konsernitilin limiitti 31.12	773 124,04	0	0	0
Lainat/pääomalainat emolta	240 000	0	0	0
Takaukset emolta	0	0	0	0

Yhtiön informatiiviset luvut	Tp2021	Tp2022	Ta2023	Tp /2023
Henkilöstön määrä (htv vain tp)	16,04	16,20	16,54	17,20
Omavaraisuusaste, %	15,20	44,57		67,98
Quick ratio, maksuvalmiusaste	0,23	3,24		3,12
Suoritteet yhteensä 2023 1-12 kk	417 934	412 321		387 441
. Mänttä-Vilppula 2023 1-12 kk	373 172	371 120		351 741
. Juupajoki 2023 1-12 kk	44 760	41 201		35 700
Riskianalyysi				

- Taloudelliset riskit poistuneet, toiminta vakaata
- Henkilöstön saatavuus on ollut kohtalainen ja perehdyttämiseen on satsattu voimavaroja.
- Yksiköiden asiakasmäärien / yksiköiden toiminnan muutokset ovat värittäneet vuotta.
- Suoritemääriin vaikuttaa erilaiset muodot toiminnalle, tuotetilauksista ei enää kerry suoritteita.

Talousarviossa 2023 omistajan asettamat tavoitteet	
---	--

Tavoite	Mittari
Liikevoittotavoitteen saavuttaminen	Liikevoittotavoite 3 % on saavutettu
Sujuva siirtyminen hyvinvointialueen tuottajaksi	Toiminta hyvinvointialueen kanssa on käynnistynyt ja sujuvaa
Pidemmän aikavälin suunnitelma yhtiön tulevaisuudesta sote-ruokapalvelujen tuottajana	Yhtiö on tehnyt toimintasuunnitelman eri skenaarioista ruokapalvelutuottajana 5 vuoden sisällä
Toiminnan näkyvyyden tehostaminen	Asiakasmarkkinointi

- Toiminta on ollut liiketaloudellisesti kannattavaa. Maksuvalmiudessa eikä maksuliikenteessä ei ole ongelmia.
- Justiina Ateriapalvelut Oy on solminut sopimuksen hyvinvointialueen sopimusosapuolensa Pirkanmaan Voimia Oy:n kanssa ja tuottaa ruokapalveluita alihankintana Voimialle.
- Myös ruokapalvelujen tuottaminen Mäntänvuoren Terveys Oy:lle jatkuu tuttuun tapaan. Ateriapalvelut Pirkanmaan hyvinvointialueen asiakkaille toteutuvat näin ollen suunnitelman mukaan ja palvelusopimuksia tarkennetaan tarvittaessa. Toiminta suuntautuu pääsääntöisesti sote-asiakkaille ja henkilökuntaruokailuun.
- Pidemmän aikavälin toimintasuunnitelma laaditaan keskeneräisten sopimusten vahvistamisen jälkeen.
- Asiakasmarkkinointia on toteutettu, ja mm. yksityiset kotiateriat otettiin käyttöön vastaten näin syntyneeseen tarpeeseen Pirkanmaan hyvinvointialueen ilmoitettua muutoksista kotiin vietävien aterioiden asiakaskriteereihin. Justiina Ateriapalveluiden ruokalista julkaistaan viikoittain myös Facebookissa. Ruokasalien kävijämäärät ovat nousseet.
- Uusia asiakkaita Justiinan kotiaterioihin on ohjautunut, markkinointi tapahtuu asiakkaille myös Pirhan ja Mäntänvuoren terveyden kautta. Mirila Oy hoitaa kotiateria kirjaukset ja muutokset myös Justiinan kotiaterioista.
- Henkilöstökustannukset kohosivat toimintavuonna johtuen palkankorotuksista ja lisääntyneistä sijaiskustannuksista, ja uuden päällikön palkkauksesta. Uusi päällikkö aloitti 24.4.2023.
- Vuotuisia suoritelmää laski yksiköissä tapahtuneet muutokset asiakasmäärissä ja kotiaterioiden väheneminen kriteerien tiukentuessa.
- Hankintoja kalustoon tehtiin toimintavuonna talouden tilanteen parantuessa, edellisinä vuosina ei hankintoihin ei ole ollut mahdollisuutta.

Tilikauden tuloksen käsittely

Asiaa koskeva säätely

Kunnanhallituksen on tehtävä toimintakertomuksessa esitys tilikauden tuloksen käsittelystä. Jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää, toimintakertomuksessa on tehtävä selkoa talouden tasapainotuksen toteutumisesta tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman ja toimenpideohjelman riittävydestä talouden tasapainottamiseksi (Kuntal 115 §).

Kaupungin oikaistussa taseessa kumulatiivista alijäämää on yhteensä -1976 381,08

Tuloksen käsittely

Mänttä-Vilppulan kaupunginhallitus esittää, että vuoden 2023 tilikauden ylijäämä, 2 369 506,05 euroa siirretään taseen oman pääoman eriin kohtiin tilikauden yli-/alijäämä.

Siirtojen jälkeen Mänttä-Vilppulan kaupungin taseessa on ylijäämää 31.12.2023 yhteensä 393 124,97 euroa.

Talouden tasapainottoimenpiteet

Kuntalain 110 §:n mukaan kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa. Mänttä-Vilppulan kaupungin taseessa oli vuoden 2022 lopussa kertynyttä alijäämää 1 975 926,08 euroa tulos mukaan huomioiden. Alijäämän kattamisvelvoite syntyi jo vuoden 2021 tilinpäätöksen perusteella.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi talouden tasapainotusohjelman kokouksessaan 29.8.2022 seuraavalle neljälle vuodelle. Joitakin toimenpiteitä kohdistettiin myös jo vuodelle 2022. Talouden tasapainotusohjelma tähtää 5,7 miljoonan euron säästöihin vuosien 2023-2026 aikana. Taseen alijäämä on katettu vuoden 2023 tuloksella, mutta konsernin kertynyt alijäämä kasvoi merkittävästi. Oheisena oleva kuva on tasapainotusohjelman toimenpiteiden koontitaulukko.

Talouden tasapainotuksen toimenpideohjelma 2023-2026		2022	2023	2024	2025	2026	Säästö-yht.	
Tasapainotusarvio, mikä sisältää kertyneen kum. alijäämän sekä sopeutetun muutostarpeen								
Lautakunta	Vastuualue	Toimenpide						
Kaupunginvaltuusto	Lautakunnat	Lautakuntarakenteen uudistaminen	0,00	8 000,00	12 000,00	12 000,00	12 000,00	44 000,00
Kaupunginvaltuusto	Valtuusto, hallitus, lautakunnat	Kokouspalkkioiden pienentäminen		17 500,00	17 500,00	17 500,00	17 500,00	52 500,00
Kaupunginhallitus	Yleishallinto	Esihenkilörahenteen tarkastaminen		5 000,00	5 000,00	5 000,00	5 000,00	20 000,00
		Asointipöytätoiminnan uudelleen organisointi		39 000,00	98 000,00	98 000,00	98 000,00	333 000,00
		Henkilöstömitoituksen tarkastaminen (sidonnainen edellisen toimenpiteen kanssa)		35 000,00	35 000,00	35 000,00	35 000,00	105 000,00
		Konserniavustuksen tarkastaminen		200 000,00	200 000,00	200 000,00	200 000,00	800 000,00
	Tukipalvelut	Henkilöstömitoituksen tarkastaminen sotesiirtymän vuoksi	400 000,00	12 000,00	16 000,00	16 000,00	16 000,00	60 000,00
	Kaupunginhallitus	Omaisuuden realisointi		100 000,00				400 000,00
	Kaupunginhallitus	Omaisuuden realisointi						100 000,00
Hallinto-yht.			400 000,00	231 200,00	383 500,00	383 500,00	383 500,00	1 975 926,08
Sivistyslautakunta	Sivistystoimi	Kouluverkko selvitys	0,00	100 000,00	200 000,00	200 000,00	200 000,00	700 000,00
	Kaupunginhallitus	Varhaiskasvatusverkon selvitys		25 000,00	50 000,00	50 000,00	50 000,00	175 000,00
	Kaupunginhallitus	Lukolaisten määrän kasvu		95 800,00	95 800,00	95 800,00	95 800,00	383 200,00
Sivistyslautakunta-yht.			0,00	120 800,00	245 800,00	245 800,00	245 800,00	1 258 200,00
Kulttuuri- ja hyvinvointilautakunta	Hallinto	Henkilöstön mitoitus	0,00	5 000,00	5 000,00	5 000,00	5 000,00	24 000,00
	Kulttuuri- ja matkailupalvelut	Hankintojen, avustusten ja erillisen hankerahoituksen mitoitus	0,00	5 000,00	5 000,00	5 000,00	5 000,00	24 000,00
	Kirjasto- ja kulttuuripalvelut	Kirjasto- ja kulttuuripalveluiden mitoitus	0,00	14 000,00	14 000,00	14 000,00	14 000,00	64 000,00
	Nuorisopalvelut	Palveluiden mitoitus	0,00	5 000,00	5 000,00	5 000,00	5 000,00	20 000,00
	Työllisyys- ja kasvupalvelut	Palkkauskäytönsäätöjen ja henkilöstön mitoitus	0,00	35 000,00	35 000,00	35 000,00	35 000,00	140 000,00
	Liikunta- ja järjestöpalvelut	Henkilöstön mitoitus	0,00	0,00	30 000,00	30 000,00	30 000,00	90 000,00
	Liikunta- ja järjestöpalvelut	Hankintojen, avustusten ja palveluiden mitoitus	0,00	30 000,00	60 000,00	60 000,00	60 000,00	210 000,00
Kulttuuri- ja hyvinvointilautakunta-yhtönsä			0,00	120 000,00	209 000,00	209 000,00	209 000,00	728 000,00
Tekninen lautakunta	Kaupunkisuunnittelu ja joukkoliikenne	Henkilöstömitoituksen tarkastaminen	81 000,00	81 000,00	56 000,00	56 000,00	56 000,00	330 000,00
	Kaupunkisuunnittelu ja joukkoliikenne	Linja-auto ja palvelukäytöksen siivittäminen	16 000,00	32 000,00	32 000,00	32 000,00	32 000,00	144 000,00
	Tekninen hallinto	Takojien ja maksujen tarkastaminen		5 000,00	5 000,00	5 000,00	5 000,00	20 000,00
	Tiäpalvelut	Henkilöstömitoituksen tarkastaminen		70 000,00	70 000,00	70 000,00	70 000,00	280 000,00
	Tiäpalvelut	Kintteistöskannan pienentäminen	41 500,00	35 000,00	35 000,00	35 000,00	35 000,00	181 500,00
	Tiäpalvelut	Energiatehokkuuden lisääminen		14 000,00	14 000,00	14 000,00	14 000,00	56 000,00
	Tiäpalvelut	Savosenkatu 1, myyminen	3 500,00					3 500,00
	Tiäpalvelut	Vilppulan 8, myyminen	13 000,00					13 000,00
	Tiäpalvelut	Länsi-koivun koulun purkaminen	15 000,00	64 000,00				79 000,00
	Tiäpalvelut	Kintteistöskannan myyminen	18 000,00	80 000,00				98 000,00
	Tiäpalvelut	Sivestustoimien työvoimasuunnittelun tehostaminen		10 000,00	10 000,00	10 000,00	10 000,00	40 000,00
	Tiäpalvelut	Henkilöstömitoituksen tarkastaminen		100 000,00	100 000,00	100 000,00	100 000,00	300 000,00
	Tiäpalvelut	Vilppulan koulun IV uusinta ja energiansäästö	5 000,00	24 000,00				29 000,00
	Infra- ja liikunta- ja palvelut	Yhtäytysten siltä osalta	0,00	0,00	25 000,00	25 000,00	25 000,00	75 000,00
	Infra- ja liikunta- ja palvelut	Talvikausien henkilöstöresurssin pienentäminen viikonloppu-yhtiötyössä	4 000,00	12 000,00	12 000,00	12 000,00	12 000,00	52 000,00
	Infra- ja liikunta- ja palvelut	Henkilöstöresurssin ja hankintojen pienentäminen kukaistutusten osalta	0,00	8 000,00	8 000,00	8 000,00	8 000,00	32 000,00
Tekninen lautakunta-yht.			197 000,00	435 000,00	367 000,00	367 000,00	367 000,00	1 733 000,00
Tasapainotustoimenpiteiden vaikutus Kaupunginhallitus			597 000,00	526 200,00	1 156 500,00	1 156 500,00	1 156 500,00	6 697 706,08

Toteutumisvertailu ja tavoitteiden toteutuminen

Käyttötalouden toteutuminen

Tässä osiossa kuvataan kootusti talousarvion sitovien taloudellisten tavoitteiden toteutuminen. Talousarvion sitovia eriä käyttötalouden osalta ovat toimintakatteet vastuuyksiköittäin. Seuraavissa kuvissa on kuvattu vastuualueittain toimintatuotot, toimintakulut ja toimintakatteet alkuperäiseen ja muutettuun talousarvioon verrattuna. Taloudellisten tavoitteiden toteutumista ja poikkeamia on selitetty tarkemmin vastuualuekohtaisesti seuraavissa toimintakertomuksissa. Palvelualueiden toimintakertomusten yhteydessä on myös tarkemmin kuvattu vastuuyksikön rahoitus.

Tarkastuslautakunta

Tarkastustoiminnasta vastaa 5-jäseninen tarkastuslautakunta. Tarkastuslautakunnan tehtävänä on kuntalain mukaan arvioida, ovatko talousarviossa asetetut toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet toteutuneet. Tarkastuslautakunnan tehtävänä on riippumattomasti huomioida kunnan toiminnan tarkoituksenmukaisuutta ja tuloksellisuutta, sekä resurssien käytön tehokkuutta.

Tarkastuslautakunta perehtyy valtuuston asettamiin tavoitteisiin ja kunnanhallituksen toimintakertomukseen. Tarkastuslautakunta tuo hallitukselle ja valtuustolle tiedoksi havaitsemiaan ja käsittelemiään puutteita sekä epäkohtia ja tekee korjaavia toimenpide-esityksiä.

Tarkastuslautakunta kokoontui vuonna 2023 kymmenen kertaa.

Tarkastuslautakunnan talousarvio toteutui seuraavasti:

TULOSLASKELMA	TP2022	Ta2023	TP2023
TOIMINTAKULUT	-35523,7	-32000	-30500,8
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-35523,7	-32000	-30500,8
VUOSIKATE	-35523,7	-32000	-30500,8
TILIKAUDEN TULOS	-35523,7	-32000	-30500,8
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-35523,7	-32000	-30500,8

Keskusvaalilautakunta

Vaalien toimittamisesta vastaa 5-jäseninen keskusvaalilautakunta. Kaupungissa on 4 äänestysaluetta ja kuhunkin nimetään vaaleja toimittamaan vaalilautakunta. Lisäksi koti- ja laitosaänestystä hoitamaan nimetään vähintään yksi vaalitoimikunta. Vuonna 2023 järjestettiin eduskuntavaalit. Varsinainen vaalipäivä oli 2.4.2023. Mänttä-Vilppulan äänestysprosentti oli 67,3%. Edellisvuoden aluevaaleissa äänestysprosentti oli 43,5%. Keskusvaalilautakunnan sihteerinä on toiminut hallintosihteeri Päivi Pöyhölä.

ulkoiset toimintaluvut (sit.)	TP	TA	TP
TULOSLASKELMA	2022	2023	2023
TOIMINTATUOTOT			
<i>Myyntituotot</i>			
<i>Tuet ja avustukset</i>	22145,4	500	18904,8
<i>Muut toimintatuotot</i>	22145,4	500	18904,8
TOIMINTAKULUT			
<i>Henkilöstökulut</i>	-10425,86	-19850	-19717,91
<i>Palvelujen ostot</i>	-1695,93		-2818,84
<i>Aineet, tarvikkeet ja tavarat</i>	-126,22		-552,14
<i>Aineet, tarvikkeet ja tavarat</i>	-150	-3000	-164
<i>Avustukset</i>	-12398,01	-22850	-23252,89
<i>Muut toimintakulut</i>	9747,39	-22350	-4348,09
TOIMINTAKULUT	9747,39	-22350	-4348,09
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	9747,39	-22350	-4348,09
<i>Rahoitustuotot ja -kulut</i>	9747,39	-22350	-4348,09
VUOSIKATE	22145,4	500	18904,8
*TILIKAUDEN TULOS	22145,4	500	18904,8
Sisäiset toimintatulot/menot			

Konsernipalvelut

Kaupunginhallituksen alainen vastuuyksikkö konsernipalvelu muodostuu yleishallinnon- ja hr-palveluiden, työllisyyspalveluiden ja sisäisten tukipalveluiden vastuualueista. Yleishallinto- ja hr-palvelut vastaavat kaupungin hallinnon, omistajaohjauksen ja maaseutupalveluiden ohjauksesta sekä henkilöstöhallinnon, viestinnän ja asiakaspalvelun palveluista. Sisäisissä tukipalveluissa tuotetaan talouden, palkkahallinnon ja tietohallinnon palvelut. Sisäiset tukipalvelut ohjaavat myös hankinnoissa ja vakuutuksiin liittyvissä asioissa. Työllisyyspalvelut vastaavat työllisyyspalvelujen kuntakokeilusta, etsivästä nuorisotyöstä ja nuorten työpajahankkeesta. Vastuualueet muodostavat yhdessä konsernipalvelujen palvelualueen, mikä talousarviossa on valtuustoon nähden sitova palvelualue.

Palvelualueen toiminta-ajatuksena on tuottaa kaupunkikonsernin johtamisen ja palvelutuotannon kannalta oleellisia hallinnollisia palveluja sekä vastata kaupungin ja Juupajoen kunnan työllisyyspalveluista. Konsernihallinto huolehtii kaupungin edunvalvonnan ja päätöksenteon edellytyksistä. Myös kasvun ja elinvoiman kehittämisen kannalta olennaisia palveluita on koottu yhteen konsernihallinnon alaisuuteen. Konsernihallinnon talousarvion kokonaisuudessa esitetään määrärahat kaupunginhallitukselle ja valtuustolle.

Palvelualueen johtajana on kaupunginjohtaja. Yleishallinnon- ja hr-palvelujen ja työllisyyspalvelujen vastuualueen tilivelvollinen johtaja on hallintojohtaja ja sisäisten tukipalveluiden vastuualueen tilivelvollinen johtaja on taluspäällikkö.

Konsernipalveluiden toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Strateginen tavoite	Toiminnallinen tavoite suunnitelmavuonna	Mittari/indikaattori	Lähtötaso/tavoitetaso	Toteutuminen
Taloudellisesti tasapainoinen seutukaupunki:				
Tasapainoinen talous kaiken päätöksenteon ja toiminnan taustalla	Mänttä-Vilppulan työttömyysaste on koko maan keskiarvoa matalampana ja tavoittaa Pirkanmaan keskiarvoa.	Työttömyysaste Mänttä-Vilppulassa/Pirkanmaalla /valtakunnallisesti.	Lähtötaso 10/2022: 8,4 % / 7,8 % / 8,8 %	11,9/11,2/11,2 Ei toteutunut
	Työllisyyden kuntakokeilun palvelu koetaan mielekkäänä ja kunnan ekosysteemi tukee työllisyyttä.	Asiakaskokemuskyselyn NPS (Net promoter score eli "tyytyväisyysmittari")	NPS yli 50	Vuoden 2023 NPS 62 Toteutui
	Seuraamme työttömyysasteen ja työmarkkinatuen kuntaosuuden kehitystä sekä arvioimme kuntakokeilun vaikutusta niihin.	-Työmarkkinatuen kuntaosuuden määrä -Aktivointiaste	Lähtötaso: Työmarkkinatuen kuntaosuus 2022/2023 Tavoitetaso: 80 %	353 296 € / 393 046 € Aktivointiaste 12/2024 oli 34%, mikä oli korkeampi kuin Pirkanmaalla 31.2% Ei toteutunut
Palveluiden ja investointien kehittämisen kestäväällä tavalla	Sopimushallinnan kehittämisen ja hankintojen ohjaamisen kautta saadaan kustannussäästöjä	Sopimushallinta käytössä: kyllä/ei	Lähtötaso: ei käytössä	Sopimushallintaan ei ostettu ohjelmaa keskeneräisen sopimusprosessin vuoksi Ei toteutunut
	Digitalisoimme arkityötämme niiden resurssien puitteissa missä se on mahdollista ja tarkoituksen mukaista	Manuaalisten tehtävien digitalisointi, yli 50 % digitalisoituja tehtäviä	Lähtötaso: nolla	Digihankkeen kautta tehdyt digitalisoinnit on toteutettu suunnitellusti Toteutui

Uudistuvan kaupunkikonsernin mukainen toimintaympäristö	Hyvinvointialueen kanssa tehtävän edunvalvonnan ja yhteistyön toimintatapojen luominen ja yhteistyön ja edunvalvonnan rakentaminen hyvinvointialueen kanssa	Laadullinen itsearviointi hyvinvointityöstä	Toimintamalli on uusi, tähän ei ole vertailuarvoa Tavoitetaso: Kumppanuussopimus toteutuu sovitusti	Kumppanuussopimus on toteutunut
Yhtenäinen ja yhteisöllinen Taidekaupunki:				
Yksi yhtenäinen kaupunki taajamien ja kaupunginosien perustana	Kehitämme uusia osallistumisen muotoja yhdessä kaupunkilaisten kanssa ja kokeilemme niitä erilaisissa toimintaympäristöissä. Toimenpiteet kuvataan ja aikataulutetaan osallisuusohjelmassa.	Osallisuutta mitataan: -osallisuusohjelman toimenpiteiden määrällä/osallistujien määrällä	Ei lähtötasoa, osallisuusohjelma ei ole ollut käytössä Tavoitetaso: osallisuusohjelman toimenpiteitä on otettu käyttöön 1 kpl	Osallisuusohjelma käytössä Toteutunut
Vahva Taidekaupunki-brändi	Viestimme selkeästi ja ajankohtaisesti ja vastaamme kaupunkilaisten tiedontarpeeseen	Kaupungin näkyvyys mediassa	Lähtötasoa ei ole, näkyvyyttä ei ole mitattu. Tavoitetaso: Positiivisen viestinnän osuus on suurempi kuin negatiivisen viestinnän osuus	Näkyvyyttä ei pystytty mittaamaan
	Otamme viestintäsuunnitelman käyttöön	Uusi viestintäsuunnitelma käytössä kyllä/ei	Lähtötaso: Viestintäsuunnitelma ei ole käytössä	Viestintäsuunnitelma on käytössä Toteutui
	Uudistamme kaupungin kotisivut	Toimivat kotisivut käytössä 2023 (kyllä/ei)	Tavoitetaso: uudet kotisivut käytössä vuonna 2023	Kotisivujen uudistus siirtyi vuoden 2024 keväälle Tavoite ei toteutunut
Turvallisuus on osa arkea	Tietosuojakoulutusta annetaan kaikille työntekijöille, jotka ovat käsittelevät asioita, joissa on yksityisyydensuoja	Tietosuojakoulutuksen-tutkinnon läpäisseiden määrä	Tavoitetaso: 100 %	Kaikki koulutukseen ilmoitetut ovat suorittaneet koulutuksen ja GDPR koulutuksista on tullut osa perehdytystä Toteutui
	Toteutamme tietosuojaohjeistusta kaikessa toiminnassamme	Tietosuojailmoitusten määrä	Tavoitetaso: alle 5kpl	Tietosuojailmoituksia oli 1 kpl Toteutui
Kaupungin eri toimijoiden, sidosryhmien ja kumppaneiden välinen tiivis yhteistyö kaupunkilaisten hyvän elämän mahdollistajana	Toteutamme hyvinvointisuunnitelmaa	Hyvinvointikertomuksen data	Tavoitetaso: 100 % toteutumisaste	Hyvinvointisuunnitelma on toteutunut suunnitelman mukaisesti. Indikaattorien arvot ovat parantuneet Toteutui
Elinvoimainen ja osaava koulutuskaupunki:				
Kaupunki – vetovoimainen työnantaja	Tärkein voimavaramme on strategisesti hyvin johdettu, osaava ja motivoitunut henkilöstömme. Edistämme henkilöstötuottavuutta johtamista, esihenkilötyötä ja työn organisointia kehittämällä sekä työhyvinvointiin panostamalla.	Luottamus johtoon; henkilöstön vaihtuvuusprosentti Osaamisen kehittäminen; koulutuspäivienmäärä	Alle 12 % Vähintään 3/henkilö	Lähtövaihtuvuus 4,7% Tulovaihtuvuus 5,7%

	Selkeytämme henkilöstöjohtamisen tavoitteita ja sujuvoittamme esihenkilöstön työtä laadukkaana johtamisen turvaamiseksi sekä tuemme henkilöstön työkykyä ja hyvinvointia.	Sairaspoissaoloprosentti, % Kehityskeskustelut, toteutumisprosentti Työhyvinvointi-kyselytulokset	Alle 7 % 100 % Tavoitetaso: hyvä	5,9% 100% Keskimääräistä parempi (vaarojen riskien arviointi kysely, KEVA kysely tammikuu 2024 ka 3,7 asteikko 1-5)
	Rakennamme vetovoimaista työnantajakuva johtamalla toimintoja strategian vision, arvojen ja tavoitteiden mukaisesti.	Vetovoimainen työntajakuva ja tehokasrekryointiprosessi; Hakijoiden määrä/tehtävä Uusinta rekryointienmäärä	Vähintään 5 kpl Alle 5 kpl	ka 12Kpl/rekryointi 5 kpl
Yritysmuutoksen ajattelutapa:				
Yrityspalveluiden kehittäminen ja elinvoiman ja hyvinvoinnin veturina	Konserni- ja omistajaohjaus toteutuu suunnitellusti: Päivitämme konserni- ja omistajaohjauksen sopimukset ja toimenpiteet ja tytäryhtiöiden tehtävät ja tavoitteet on käyty läpi	Palvelusopimukset tytäryhtiöiden kanssa (kyllä/ei)	Tavoitetaso: sopimukset kaikkien kanssa tehty	3/5 sopimusta tehtynä. Sopimukset vaativat muutoksia ja tarkistamista perusteiden osalta.
	Kehitämme monialaista yritys- ja sidosryhmäyhteistyötä; Elinvoimajajaoston toiminnan aloittaminen ja vakiinnuttaminen	Kysely jäsenille toiminnan vaikuttavuudesta	Tavoitetaso: Positiivinen vaikuttavuus	Kyselyä ei ole toteutettu
	Kuulemme yrittäjiä niiden toimintaan vaikuttavassa päätöksenteossa ja huomioimme yritysten tarpeet; Ennakkovaikutusten arvion käyttöönotto	Yritysvaikutusarvioiden määrä	4 kpl	4 kpl

Konsernipalveluiden sitovan talousarvion toteutuminen

KONSERNIPALVELUT	TP	TA	TP
	2021	2023	2023
<i>ulkoiset toimintaluvut (sit.)</i>			
TULOSLASKELMA			
TOIMINTATUOTOT			
<i>Myyntituotot</i>	220 451,00	194 980,00	239 541,56
<i>Tuet ja avustukset</i>	571 539,35	242 680,00	163 388,11
<i>Muut toimintatuotot</i>	171 627,46	14 710,00	61 702,29
TOIMINTATUOTOT	963 617,81	452 370,00	464 631,96
TOIMINTAKULUT			
<i>Henkilöstökulut</i>	-2 002 228,60	-1 832 980,00	-1 723 374,29
<i>Palvelujen ostot</i>	-1 210 200,92	-1 256 110,00	-1 137 347,36
<i>Aineet, tarvikkeet ja tavarat</i>	-59 846,45	-54 800,00	-21 835,71
<i>Avustukset</i>	-858 933,16	-866 680,00	-754 863,69

<i>Muut toimintakulut</i>	-193 963,27	-209 530,00	-160 961,22
TOIMINTAKULUT	-4 325 172,40	-4 220 100,00	-3 798 382,27
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-3 361 554,59	-3 767 730,00	-3 333 750,31
<i>Rahoitustuotot ja -kulut</i>	391 343,70		7 073,49
VUOSIKATE	-2 970 210,89	-3 767 730,00	-3 326 676,82
<i>Poistot ja arvonalentumiset</i>			
<i>Suunnitelman mukaiset poistot</i>	-40 312,46	-30 500,00	-30 498,95
<i>Arvonalentumiset</i>	-3 600,00		-427 957,59
<i>Poistot ja arvonalentumiset</i>	-43 912,46	-30 500,00	-458 456,54
*TILIKAUDEN TULOS	-3 014 123,35	-3 798 230,00	-3 785 133,36
Sisäiset toimintatulot/menot	-112 248,02	-92 570,00	-163 156,02

Vertailtavuuden vuoksi vuoden 2022 tilinpäätökseen on sisällytetty sama organisaatorakenne kuin vuonna 2023 on.

Kaupunginhallitus

Kaupunginhallituksessa on kehitetty omistajaohjausta ja vuorovaikutusta konserniyhtiöiden kanssa. Loppu vuodesta 2023 käynnistettiin myös konsernirakenne selvitys tukemaan kaikkien yhtiöiden kehittämistä kustannusrakenteiden ja toiminnan osalta. Kaupunki liittyi USO- verkostoon (Uuden sukupolven organisaatio). Verkoston kautta haetaan vertaisarviointia muiden kuntien kanssa toimintamalleista, syvennetään ja laajennetaan luottamushenkilöiden ja viranhaltioiden osaamista ja toteutetaan kehittämissuunnitelmia.

Yleishallinto- ja hr-palvelut

Uusi organisaatorakenne ja hallintosääntö tulivat voimaan vuoden 2023 alusta. Peruspalvelulautakunnan toiminta päättyi hyvinvointialueen aloitettua työnsä. Lisäksi kulttuuri- ja hyvinvointilautakunnan tehtävät yhdistettiin sivistyslautakunnan tehtäviin työllisyyspalveluita lukuun ottamatta, jotka siirtyivät yleishallinnon organisaatioon. Vaikuttamistoimielinten hallinnointi siirtyi myös yleishallintoon hyvinvointityön tehtäväksi. Organisaatiomuutos vaikutti myös henkilöstöorganisaatioon vastaavilla tavoilla. Hyvinvointialueen aloitus ja siirtyneiden toimintojen jälkiselvitykset työllistivät vuoden 2023 aikana erityisesti asianhallinnassa, henkilöstöhallinnossa ja taloushallinnossa. Kokopäiväinen hyvinvointikoordinaattori aloitti työnsä maaliskuussa 2023. Hyvinvointikoordinaattorin työ on keskittynyt ennalta ehkäisevän toiminnan järjestämiseen ja organisointiin, yhteistyöhön järjestöjen, Mäntänvuoren Terveiden ja Pirhan kanssa. Hyvinvointikoordinaattori on organisoinut omaisilta menehtyneiden hautaukset – tehtävä joka jäikin kunnille hyvinvointialueiden aloituksen myötä. Hyvinvointikoordinaattorin tehtäviin kuuluu myös osallisuusohjelman hallinnointi.

Kaupunki oli mukana Kunta- ja hyvinvointialueuetyönantajat - KT:n tasopalkkasimulaatiossa 13 muun kunnan kanssa. Simulaatiossa kehitettiin uutta, TVA-palkkajärjestelmän korvaavaa palkkausjärjestelmää. Tasopalkkasimulaation toteutti lopulta 12 kuntaa, joista Mänttä-Vilppula oli yksi. Simulaation kautta saatiin päivitettyä tehtäväkuvia ja käytyä palkkausrakennetta eri osastojen välillä läpi suunnitelmallisesti.

Asiointipiste muutti heinäkuussa kaupungintalolle. Asiointipiste oli suljettuna muuton vuoksi 17.-31.7. Uusi piste kaupungintalolle avattiin suunnitellun aikataulun mukaisesti 31.7. Asiakasmäärältään Mänttä-Vilppulan kaupungin asiointipiste oli vuonna 2023 koko maan neljänneksi vilkkain asiointipiste. Asiointipisteen palveluvalikoimaan kuuluu Kelan, sosiaalitoimen, Koskelantalojen palvelut, sekä veron etäpisteen palvelut. Digi- ja väestötietoviraston ulkomaalaisten rekisteröinnit, vihkimiset ja julkisen notaarin palvelut jäivät valikoimasta pois. Lisäksi Asiointipisteellä toimii matkailuinfo ja myyntipiste.

Yleishallinto ja hr-palveluiden tulos ylittyi 235.866,74 eurolla. Ylitys johtui Virastotalon ja Kolhin teollisuustalon osakkeiden alaskirjauksista. Osakkeet ovat kaupunginhallituksen alaista omaisuutta taseessa. Yleishallinnon toimintamenoista maksettiin avustusta yhteisöille 27 000 euroa.

Yleishallinto- ja Hr-palveluiden alla työskentelevät kaupunginjohtaja, hallintojohtaja, tiedonhallintasihteeri, hallintosihteeri, henkilöstösihteeri, palvelusihteeri, palveluesihenkilö, hyvinvointikoordinaattori sekä osan vuotta tiedottaja.

Sisäiset tukipalvelut

Sisäisten tukipalveluiden hanke digitalisaation kehittämisestä jatkui yhteistyössä Ruoveden kunnan ja Virtain kaupungin kanssa. Keuruun kaupunki irtaantui hankkeesta. Hankkeen aikana kehitettiin ostolaskujen sopimuskohdistusta, tiliotekirjausten automatisointia, otettiin käyttöön skannauspalvelu ja laskuportaali toimittajille sekä excel-laskutusliittymä. Kirjanpidon ohjelman kehittäminen aloitettiin raportoinnin suunnittelulla. Käyttöön otettiin myös sähköinen allekirjoitus sopimuksia varten ja valmisteltiin verkkokaupan toteutusta.

Organisaation talousosaamista pyrittiin tukemaan teams-koulutuksina järjestettyinä ”talousklinikoina”, joissa käytiin läpi muun muassa ostolaskuprosessia, hyväksymistä, viranhaltijoiden vastuuta, tuloslaskelman ja taseen muodostumista, talousarvion merkitystä ja rakennetta.

Tietohallinnossa osallistuttiin Taisto-harjoitukseen marraskuussa ja myös johtoryhmä osallistettiin harjoitukseen.

Sisäiset tukipalvelut pysyivät talousarviossa, tulos alittui -126.917,71 eurolla. Talousarvion alittamiseen vaikuttivat palvelujen ostoista saadut säästöt, sekä toimintatulot Pirhalta. Tietohallinto jatkanut ict-palveluiden tuottamista Mäntänvuoren Terveydelle ja Prihalle vuoden 2023 aikana erillisellä sopimuksella.

Sisäisten tukipalveluiden alla työskentelevät talouspäällikkö, tietohallintopäällikkö, pääkirjanpitäjä, talousasiantuntija, 1,5 toimistosihiteeriä, ict-suunnittelija, ict-tukihenkilö ja 2 palkkakirjanpitäjää.

Työllisyyspalvelut

Työllisyyspalveluiden suurin muutos vuonna 2023 oli sosiaalipalveluiden, erityisesti kuntouttavan työtoiminnan siirtyminen Pirkanmaan hyvinvointialueelle ja yhdyspintatyön rakentaminen uuteen organisaatioon. Kaupungin palkkatukityö ja nuorten kesätyöllistäminen siirtyivät pääsääntöisesti niiden toimialojen talousarvioihin, joissa työ toteutuu.

Suhdanteen heikkeneminen näkyi erityisesti syksystä alkaen lomautusten sekä ns. nollatuntisopimusten lisääntymisenä.

Työllisyyspalveluiden siirto kuntiin tapahtuu 2025 vuoden alusta ja Mänttä-Vilppulan kaupunki teki ratkaisun irrottautua Pirkanmaan kuntien työllisyysaluevalmistelusta ja suunnata Eteläisen Keski-Suomen työllisyysaluevalmisteluun.

Työllisyyspalvelut pysyivät talousarvion puitteissa ja alitti talousarvion -122.045,67 eurolla. Tulokseen vaikutti toimintakuluissa saadut säästöt, toimintatuotot eivät puolestaan toteutuneet budjetoidun suuruisina.

Vastuualueen riskien arviointi

Vastuu-alueet/ Yleishallinto ja hr-palvelut, sisäiset tukipalvelut, työllisyys- palvelut	Tunnistettu riski/ kuvaus riskistä	Toimenpiteet riskin ennakoimiseksi ja hallitsemiseksi	Vaikutus 1 - 3	Todennä- köisyys 1-3	Vastuu- henkilö ja toiminta- yksikkö	Riskien hallinnan toimen- piteiden seuranta ja raportointi
Toiminnallisten tavoitteiden riskit	Laajat lomautukset/ irtisanomiset energiakriisin seurauksena Valmistautumisen TEPA24- uudistukseen epäonnistuu. Asiakkaille ei löydy jatkopolkuja	Vahva yhteistyö elinkeino-yhtiön kanssa työmarkkina- tilanteen seurannassa Yhteistyö	3 2	1 2	Työllisyys- palvelu- pääliikö/ työllisyys- palvelut Työllisyys- palvelu- pääliikö/ työllisyys- palvelut	Riskit eivät toteutuneet
Taloudellisten tavoitteiden riskit	Työllisyysaste ei nouse. Työttömyydestä aiheutuvat kustannukset nousevat. Verotulot eivät toteudu suunnitelman mukaisesti taloudellisesta taantumasta johtuen	Riippuvainen työmarkkina- tilanteesta. Toiminnan systemaattinen kehittäminen tavoitteiden suuntaan. Ennakoiva ja herkästi reagoiva kustannusta ja tuloseuranta	2 3	2 2	Työllisyys- palvelu- pääliikö/ työllisyys- palvelut Talous- pääliikö/ Sisäiset tukipalvelut	Riski toteutunut: Työllisyyden kustannukset nousevat sakkomaksujen myötä > harkinnan- varainen vos Riski ei toteutunut
Toiminta- ympäristön ja toiminnan organisoinnin riskit	Asiakaspalvelun turvallisuusriskit.	Riittävä henkilöstömäärä ja turvatoimenpiteet	3	1	Hallinto- johtaja/ yleishallinto ja hr-palvelut	Riskitekijöihin on puututtu
Ulkopuoliset riskit	Sähkökatko Pandemia Eri asteiset tieturvahyökkäyk- set	Kriisiviestintä, suunnitelmat henkilöstölle ja asiakkaille Riittävät tietoturva ja ajantasaiset järjestelmät päivityksineen sekä keskitetysti valvottu hallinta	3 2	1 3	Hallinto- johtaja/ yleishallinto ja hr-palvelut Tietohallinto pääliikö/ Sisäiset tukipalvelut	Riskejä ei toteutunut
Palveluiden järjestämisen riskit	Asiakaspalvelu ruuhkautuu. Lakisääteisiä tehtäviä ei saada hoidettua.	Riittävä henkilöstömäärä	3	1	Hallinto- johtaja/ yleishallinto ja hr-palvelut	Riski ei ole toteutunut
Henkilöstö- riskit	Toimintaketjuja ei olla voitu varmistaa ja varahenkilöitä ei löydy. Osaavan henkilöstön pysyvyys Liiallinen kuormitus	Luodaan varahenkilöjär- jestelmä avaintehtäviin Työtyytyväisyys- teen ja työhyvinvointiin tähtävien toimintamallien luominen Riittävä resurssimäärä/ työhyvinvoinnin ja	3 2 2 2	2 2 2	Vastuu- alueiden johtajat/ Konsernipal- velut	Riski toteutunut osittain

		palautumisen opettelu				
Muu tunnistettu riski	<p>Palveluntuottajan konkurssi tai toiminnan hallitsematon päättyminen</p> <p>Konserniyhtiöiden taloudellinen epävakaus vaikuttaa negatiivisesti emon taloudelliseen vakauteen</p>	<p>Ennakoivat toimenpiteet palvelujen varmistamiseksi</p> <p>Omistajaohjauksen tehostaminen</p>	<p>3</p> <p>3</p>	<p>1</p> <p>3</p>	<p>Taluspäällikkö/ Sisäiset tukipalvelut</p> <p>Kaupunginjohtaja/ Kaupunginhallitus</p>	<p>Riski ei ole toteutunut</p> <p>Toimenpiteet olleet riittävät</p>

Sivistys- ja kulttuurilautakunta

Sivistys- ja kulttuurilautakunnan talousarviossa sitovia vastuualueita ovat sivistyspalvelut ja kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelut. Palvelualueen sisältää seuraavat vastuualueet; varhaiskasvatus, esi- ja perusopetus, lukiokoulutus, vapaan sivistystyön koulutus, kulttuuri- ja matkailupalvelut, kirjastopalvelut, nuorisopalvelut ja liikuntapalvelut. Sivistys- ja kulttuurilautakuntaa johti vastuunalaisena viranhaltijana sivistysjohtaja.

Sivistys- ja kulttuurilautakunta ylitti talousarvion toimintakatteen osalta 113 699 €, josta toimintamenojen osuus on 37 819 € eli 0,27 %. Ylitys johtuu pääosin hanketulojen pienenemisestä. Valtion avustuksia odotettiin alun perin 223 606 € enemmän kuin mitä saatiin.

Sivistys- ja kulttuurilautakunta	TP	TA	TP
	2022	2023	2023
<i>ulkoiset toimintaluvut (sit.)</i>			
TULOSLASKELMA			
TOIMINTATUOTOT			
<i>Myyntituotot</i>	745 355,25	641 420,00	842 121,84
<i>Tuet ja avustukset</i>	642 028,94	731 820,00	508 214,63
<i>Muut toimintatuotot</i>	11782,02	8 600,00	14 900,94
TOIMINTATUOTOT	1 736 608,71	1 710 240,00	1 634 420,36
TOIMINTAKULUT			
<i>Henkilöstökulut</i>	-10 490 033,72	-11 243 050,00	-11 256 517,94
<i>Palvelujen ostot</i>	-1 459 617,60	-1 609 890,00	-1 613 980,19
<i>Aineet, tarvikkeet ja tavarat</i>	-456 693,18	-570 070,00	-505 702,02
<i>Avustukset</i>	-736 026,95	-664 600,00	-716 246,82
<i>Muut toimintakulut</i>	-178 769,26	-176 380,00	-209 362,77
TOIMINTAKULUT	-13 321 140,71	-14 263 990,00	-14 301 809,74
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-11 584 532,00	-12 553 750,00	-12 667 389,38
<i>Rahoitustuotot ja -kulut</i>	-1 179,56		-59,68
VUOSIKATE	-11 585 711,56	-12 553 750,00	-12 667 449,06
<i>Poistot ja arvonalentumiset</i>			
<i>Suunnitelman mukaiset poistot</i>			
<i>Arvonalentumiset</i>			
<i>Poistot ja arvonalentumiset</i>			
*TILIKAUDEN TULOS	-11 585 711,56	-12 553 750,00	-12 667 449,06
Sisäiset toimintatulot/menot	-4 381 534,39	-4 122 810,00	-4 080 470,76

HENKILÖSTÖSUUNNITELMA (henkilötyövuosittain)				
Sivistys- ja kulttuurilautakunta	Tp 2021	TP 2022	TA 2023	TP 2023
Sivistyspalvelut	2,5		2,5	2,5
<i>Varhaiskasvatus (4) Sivistysjohtaja</i>	54,14		45	45
<i>Määräaikaiset</i>	5,78		17	17

<i>Esi- ja perusopetus (4) Sivistysjohtaja</i>	107,39		100,8	100,8
<i>Määräaikaiset</i>	2,89		15,75	15,75
<i>Lukiokoulutus (4) Lukion rehtori</i>	10,91		10	10
<i>Vapaan sivistystyön koulutus (4) Sivistysjohtaja</i>	2		0,5	0,5
<i>Hanketyöntekijät</i>			1	1
<i>Määräaikaiset</i>			5	5
<i>Sivistyspalvelut, vastuualue yhteensä</i>	185,61	200,35	197,55	197,55
<i>Kulttuuri- ja vapaa- aikapalvelut</i>	1	1	0,5	0,5
<i>Kulttuuri- ja matkailupalvelut</i>	2	2	2	2
<i>määräaikaiset</i>	2	1	1	1
<i>Kirjastopalvelut</i>	8,1	7,6	7,6	7
<i>määräaikaiset</i>	0	0	0	0,6
<i>Nuorisopalvelut</i>	3	3	3	3
<i>määräaikaiset</i>	1	0,5	1*	1
<i>Liikuntapalvelut</i>	5	5	5	5
<i>määräaikaiset</i>	0	0	0	0
<i>Kulttuuri- ja vapaa- aikapalvelut, vastuualue yhteensä</i>	22,1	20,1	20,1	20,1
<i>Lautakunta yhteensä</i>	207,71	220,45	217,65	217,65

Sivistyspalvelut

Vastuualueen tilivelvollinen viranhaltija: Sivistysjohtaja

Sivistyspalveluiden vastuualueita ovat varhaiskasvatus, esi- ja perusopetus, lukiokoulutus ja vapaan sivistystyön koulutus. Kokonaisuutena sivistyspalvelut pysyivät talousarviossa.

Varhaiskasvatus

Varhaiskasvatuksen osalta vuosi 2023 sujui muuten odotusten mukaisesti mutta runsaat sijaiskulut rasittivat taloutta. Asetetuista tavoitteista varhaiskasvatuksen palveluverkkoselvitys toteutui ja sitä pystytään hyödyntämään myös tulevaisuudessa. Varhaiskasvatuksen palveluverkko päätettiin pitää entisen laisena.

Varhaiskasvatuksen osalta toimintaa alettiin arvioimaan sivistys- ja kulttuurilautakunnan asettamien arviointikohteiden mukaisesti. Arvioitavina asioina olivat positiivisen vuorovaikutuksen arviointi suhteessa lapsiin, suhteessa huoltajiin ja suhteessa työkavereihin ja vanhempien kanssa tehtävän yhteistyön kehittäminen ja vanhemmuuden vahvuuksien tukeminen.

Mänttä-Vilppulan varhaiskasvatuksessa oli 264 lasta (31.12.2023). Heistä 9,5 % sai tehostettua tukea ja 1,5 % erityistä tukea.

Esi- ja perusopetus

Esi- ja perusopetuksen osalta pysyttiin talousarviossa ja saatiin tehtyä niin kouluverkkoselvitys kuin myös yläkoulujen ja lukion hallinnollinen yhdistäminen. Kouluverkkoselvityksen teko oli aloitettu jo kesällä 2022 ja se saatiin valmiiksi lokakuussa 2023. Varsinainen selvitys oli 48 sivua ja liitteiden kanssa 125 sivua. Syksyllä 2024 kouluverkosta järjestettiin tiedotustilaisuus ja kolme kuulemistilaisuutta. Mänttä-Vilppulan kaupungissa ei ollut koskaan aikaisemmin tehty kouluverkkoselvitystä. Laadittua selvitystä voidaan hyödyntää myös tulevaisuudessa kouluverkkoa tarkasteltaessa.

Koskelan yläkoulu, Vilppulan yhteiskoulu ja Mäntän lukio yhdistettiin hallinnollisesti 1.1.2024 alkaen niin, että kouluille tuli yksi yhteinen rehtori ja luottamustoiminen apulaisrehtori ja kaksi vararehtoria. Koulujen yhteistä rehtorin virkaa hoitaa Aki Koivisto.

Vilppulankosken koulun ja Kolhon koulun yhteiseen rehtorin virkaan valittiin Laura Palander kesällä 2023. Hän toimi aiemmin määräaikaisena rehtorina.

Vuonna 2023 esi- ja perusopetuksen oppilaista tehostettua tukea sai 20 % ja erityistä tukea 9 %.

Esiopetusoppilaat Tilastointipäivä 20.9.	2018- 2019	2019- 2020	2020- 2021	2021- 2022	2022- 2023	2023- 2024
Vilppulankosken koulu	37	29	22	22	22	20
Kolhon koulu	7	9	3	8	5	3
Savosenmäen koulu	30	33	14	26	22	17
Koskelan alakoulun esiopetus (aiemmin Miinanhelmi)	11	15	29	15	15	19
Yhteensä	85	86	68	71	64	59

Tunnusluvut	TP2019	TP2020	TP2021	TP2022	TP2023
Esiopetus €/oppilas, kaikki yhteensä	5 496	6 434	7 343	6 880	7630
Koskelan alakoulu (aiemmin Miinanhelmi)	4 553	5 830	6 777	5 881	4228
Savosenmäki	8 222	6 629	7 184	6 864	8182
Vilppulankoski	4 922	6 596	6 923	6 384	8681
Kolho	7 202	10 927	11 870	10 925	19 046

Perusopetusoppilaat Tilastointipäivä 20.9.	2018- 2019	V	2019- 2020	V	2020- 2021	V	2021- 2022	V	2022- 2023	V	2023- 2024	V
Vilppulankosken koulu	189		193		190		162		164		164	
Kolhon koulu	57		53		51		48		49		44	
Savosenmäen koulu	291		293		282		266		260		250	
Vilppulan yhteiskoulu	125		124		122		138		124		135	
Koskelan yläkoulu	164		156		143		157		147		146	
Pienryhmä	13		11		11		15		16		16	
Yhteensä	839	20	830	4	799	13	786	0	760	30	755	14

(V=Valmistava opetus)

Tunnusluvut perusopetus	P2019	P2020	P2021	P2022	P2023
Perusopetus €/oppilas, kaikki yhteensä	8 817	8 971	9 016	9 044	9 603
Vilppulankosken koulu	7 633	7 710	8 622	9 322	9 111
Kolhon koulu	9 160	8 787	8 651	8 779	10 140
Savosenmäen koulu	7 156	7 404	7 604	8 310	8 852
Vilppulan yhteiskoulu	11 617	11 270	9 938	10 447	9 925
Koskelan yläkoulu	10 100	10 716	10 165	9 593	9 769
Pienryhmät	20 263	22 854	23 006	18 603	20 670

Kunnat voivat järjestää aamu- ja iltapäivätoimintaa 1-2-luokkalaisille ja erityisoppilaille, mutta velvollisuutta toiminnan tarjoamiseen ei ole. Kunta saa valtionosuutta perusopetuslain mukaisen koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminnan järjestämiseen.

Aamu- ja iltapäivätoimintaan osallistuneet oppilaat								
31.12.2023	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Vilppulankosken koulu	23	16	21	19	19	14	15	22
Kolhon koulu	4	8	10	10	13	7	9	8
Savosenmäen koulu	32	25	31	33	22(+5)	24	21	22
Pienryhmä	7	6	5	4	5	5	4	4
Yhteensä	66	55	67	66	59(+5)	50	49	56

Lukiokoulutus

Lukiokoulutuksessa päästiin tavoitteeseen opiskelijoiden määrän kasvattamisesta ja pysyttiin talousarviossa. Vuoden 2023 aikana opiskelijoiden määrä nousi 149 opiskelijaan. Vuoden aikana Mäntän lukio sai myös positiivista valtakunnallista huomiota, kun Finest Future –organisaation kautta lukioon tullut opiskelija pääsi Amazing Race Suomi -kilpailuun kesällä 2023.

Mäntän lukion opiskelijat ovat menestyneet erinomaisesti MAOLin neljän tieteen kilpailussa. (matematiikan, tietotekniikan, fysiikan ja kemian kilpailut)

Lukion ja yläkoulujen hallinnollinen yhdistäminen toteutettiin loppuvuonna. Vuoden 2024 alusta lähtien lukion ja yläkoulujen yhteisenä hallinnollisena rehtorina toimii Aki Koivisto. Hänen apunaan hallinnossa on luottamustoiminen apulaisrehtori ja kaksi vararehtoria.

Lukion opiskelijamäärät Tilastointipäivänä 20.9.	2018-2019	2019-2020	2020-2021	2021-2022	2022-2023	2023-2024
Opiskelijat	126	124	116	113	130	149
Etäopiskelijat	2	0	0	0	0	0
Yhteensä	128	124	116	113	130	149

Tunnusluvut	TP2019	TP2020	TP2021	TP2022	TP2023
Lukiokoulutus €/oppilas	10 265	10 066	10 517	10 771	9479

Vapaan sivistystyön koulutus

Autere-opisto on kansalaisopisto, jossa harjoitetaan vapaata sivistystyötä kaikkien asukkaiden parhaaksi. Sivistyspalveluiden tehtävänä on rakentaa yhdessä vapaan sivistystyön ja muiden kouluasteiden kanssa elinikäisen oppimisen Mänttä-Vilppulaa. Autere-opisto tukee kurssitoiminnallaan asukkaiden aktiivisuutta, hyvinvointia ja monipuolista kehittymistä sekä harrastus- ja koulutustoimintaa. Opetukseen voi osallistua kuka tahansa iästä ja koulutustaustasta riippumatta. Vapaassa sivistystyössä korostuu omaehtoinen oppiminen, yhteisöllisyys, ja osallisuus.

Vapaan sivistystyön palveluiden eli Autere-opiston osalta kustannuksia kasvatti sijaiskulut. Muuten opiston vuosi sujui odotusten mukaisesti. Autere-opiston hallintohenkilöstön muodostavat kurssisuunnittelija ja rehtori. Rehtorin tehtävää hoiti sivistysjohtaja oman työnsä ohella. Tuntiopettajia oli opiston vuositoiminnassa kaikkiaan 60.

Kurssiosallistujia oli 1000. Suunniteltujen opetustuntien määrä oli 5512 ja niistä toteutui 5392. Toteutuneita kursseja oli 100.

Merikanto-opisto on seutukunnallinen taideoppilaitos, jonka tehtävänä on antaa korkeatasoista ja monipuolista taiteen perusopetusta laajan oppimäärän mukaan musiikin ja tanssin taiteenaloilla sekä järjestää konsertteja ja muuta musiikkikulttuurin kehittämiseen liittyvää toimintaa oppilaitoksen ja sen toimintaympäristön erityistarpeet ja mahdollisuudet huomioiden.

Opetus luo edellytyksiä hyvän musiikkisuhteen syntymiselle ja sen myötä musiikin elinikäiselle harrastamiselle. Oppilas saa riittävät tiedot ja taidot musiikin ammatillisiin opintoihin.

Merikanto-opisto tuottaa taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän mukaiset palvelut suunnitelmakauden aikana Virtain, Ähtärin, Mänttä-Vilppulan ja Oriveden kaupungeille sekä Ruoveden ja Juupajoen kunnille nykyisellä tuotantotavalla eli kunnallisena toimintana. Merikanto-opiston tulos ylitti talousarvioon asetetun kuntaosuuden 6348 eurolla.

Hankkeet ja avustukset

Haettujen ja saatujen erityisavustusten tuella lisätään lasten ja nuorten sekä vapaan sivistystyön osalta aikuisten kuntalaisten hyvinvointia. Erityisavustusten avulla valtio myös korvaa kunnille lisätehtävistä aiheutuneita kustannuksia. Valtion myöntämällä avustuksilla edistetään hallitusohjelman tavoitteiden ja periaatteiden toteutumista kunnissa. Opetus- ja kulttuuriministeriö seuraa kuntien kehittämistyötä tutkimusten ja hankeraportoinnin kautta ja väliaikaiset avustukset saatetaan vakiinnuttaa opetus- ja kulttuuritoimen rahoituslakiin.

Lähipalveluperiaatteen ja inklusiomyönteisen ajattelun vahvistamiseen tarvitaan henkilöstön osaamisen, toiminnan arvioinnin ja tarvittavien tukitoimien jatkuvaa kehittämistä. Saaduilla valtion erityisavustuksilla kehitetään ja pilotoidaan toimintaa varhaiskasvatuksessa, esi- ja perusopetuksessa, lukiokoulutuksessa sekä vapaassa sivistystyössä paikalliset olosuhteet ja erityispiirteet huomioiden. Harrastus- ja kerhotoiminnan avulla tuetaan yhteisöllisyyttä, lisätään osallisuuden kokemusta ja pyritään löytämään jokaiselle mielekäästä tekemistä vapaa-ajalle, mikä tukee kokonaisvaltaista hyvinvointia joka elämänalueella.

Hankerahoituksissa kunnan omarahoitusosuus vaihtelee 0–30 % välillä riippuen avustuksen ehdoista. Hankkeiden haku on ympärivuotista ja avustusten käyttöajat määritellään avustuspäätöksessä. Yleistä on, että avustuksen käyttöaika ulottuu useammalle tilikaudelle.

Varhaiskasvatuksen hankkeet ja avustukset

Varhaiskasvatuksessa on ollut käytössä seitsemän (7) eri hankerahoitusta vuoden 2023 aikana. Avustuksilla on tuettu toimintamallien ja käytänteiden kehittämistä sekä vahvan peruspedagogiikan osaamisen lisäämistä henkilöstöä täydennyskouluttamalla, hanketyöntekijöiden tuella ja työryhmätyöskentelyllä. Avustuksilla on pystytty resursoimaan lisähenkilöstöä varhaiskasvatukseen vahvempaa tukea tarvitsevien lasten ryhmiin. Lisätty henkilöstöresurssi ja osaamisen kehittäminen mahdollistavat myös vanhemmuuden tukemisen ja yhteistyön syventämisen huoltajien kanssa. Valtionhallinto tukee erityisavustuksella turvattomista oloista tulleiden lasten varhaiskasvatuksen järjestämistä. Hanketyöhön on kuulunut myös laaja verkostoyhteistyö erilaisissa varhaiskasvatuksen yhteistyömalleissa ja työryhmissä.

Esi- ja perusopetuksen hankkeet ja avustukset

Esi- ja perusopetuksessa on ollut 16 eri hankerahoitusta vuoden 2023 aikana. Avustuksilla on tuettu oppimisen tuen, joustavan esi- ja alkuopetuksen, ilmasto- ja kestävyyskasvatuksen toimintamallien ja käytänteiden kehittämistä. Hankkeilla on mahdollistettu opetushenkilöstön täydennyskoulutuksia. Digitaalisten taitojen kehittämistä ja tv-suunnitelmatyötä on tuettu hanketyöntekijän resurssilla. Avustuksilla on pystytty resursoimaan lisähenkilöstöä esi- ja perusopetukseen tukea tarvitsevien lasten ja nuorten oppilasryhmiin. Avustuksilla on tuettu myös koulu yhteisön hyvinvointia edistävää työtä ja vahvistettu monitoimijuutta koulu yhteisöissä. Hanketyössä on tehty tiivistä yhteistyötä suunnittelu- ja toteutusvaiheessa sekä verkostoitumalla yhteishankkeisiin lähikuntien kanssa. Lasten ja nuorten mielekästä vapaa-ajan tekemistä ja harrastamista on tuettu koulun kerhotoiminnan sekä Harrastamisen Suomen mallin hankkeilla. Valtionhallinto tukee erikseen haettavana valtionavustuksena esi- ja perusopetuksessa sekä lukiokoulutuksessa Suomi toisena kielenä – oppimäärän opetusta.

Lukiokoulutuksen hankkeet ja avustukset

Lukiokoulutuksessa on toteutunut yksi (1) hanke vuoden 2023 aikana. Lisääntynyt digitaalisuus ja tekoälyn saatavuus haastaa lukio-opetuksen toimintakulttuuria sekä opiskelijoiden ja opetushenkilöstön osaamista. Lukiossa toteutettavan hankkeen tavoitteena on kehittää dataintensiivisen teknologian hyvää tuntemusta ja ymmärrystä.

Vapaan sivistystyön hankkeet ja avustukset

Vapaassa sivistystyössä on toteutunut kaksi (2) avustusta. Hankkeella tuetaan vapaan sivistystyön (Autere-opisto) kehittämistä, laatua ja vaikuttavuutta. Opintosevelmiavustuksella korvataan aikuisopiskelusta perittäviä maksuja vapaan sivistystyön tutkintoon johtamattomassa koulutuksessa. Avustuksen avulla oppilaitos voi alentaa opintomaksuja tai jättää ne kokonaan perimättä opiskelijoilta, joiden kouluttautumista halutaan edistää.

Vastualueen toiminnalliset tavoitteet

Strateginen tavoite	Toiminnallinen tavoite suunnitelmavuonna	Mittari/indikaattorit	Lähtötaso /tavoitetaso /vertailuluku	Tilinpäätös 2023
Taloudellisesti tasapainoinen seutukaupunki				

Tasapainoinen talous kaiken toiminnan ja päätöksenteon taustalla	Tehdään päätökset kouluverkosta ja laitetaan ne täytäntöön	Mitataan seuraavasti: 1.Päätöksenteko 2.Täytäntöönpano	Kouluverkkoselvitystä ei ole aikaisemmin tehty / Kouluverkkoselvitys on tehty ja se on pantu täytäntöön	Kouluverkkoselvitys tehtiin vuonna 2023 mutta päätöksentekoprosessi siirtyi vuodelle 2024.
Tasapainoinen talous kaiken päätöksenteon ja toiminnan taustalla	Tehdään päätökset varhaiskasvatuksen palveluverkosta ja laitetaan ne täytäntöön	Mitataan seuraavasti: 1. Päätöksen teko 2.Täytäntöönpano	Varhaiskasvatuksen palveluverkkoselvitystä ei ole aikaisemmin tehty / Varhaiskasvatuksen palveluverkkoselvitys on tehty ja se on pantu täytäntöön /	Varhaiskasvatuksen palveluverkkoselvitys on tehty ja laitettu täytäntöön.
Palveluiden ja investointien kehittäminen kestäväällä tavalla	Lukion opiskelijamäärän lisääminen	Mitataan lukion opiskelijoiden määrän kasvua	Opiskelijoiden määrä 130 / 140 / 149	Tavoite toteutui ja jopa ylittyi.
Yhtenäinen ja yhteisöllinen taidekaupunki				
Yksi yhtenäinen kaupunki taajamien ja kaupunginosien perustana	Kaikilla on vähintään yksi harrastus asuinpaikasta riippumatta	Kouluterveyskysely ja hankeraportit	4–5-luokkalaisilla: 87,9 %, 8-9-luokkalaiset: 94,4 %/ Kaikilla 6-17-vuotiailla on vähintään yksi harrastus: 100 % /	Kaikilla 6-17-vuotiailla ei ole harrastusta mutta kerran viikossa jotain harrastavien osuudet ovat hyvät. Lähes kaikilla on siis harrastus, vaikka 100 %:n tavoite ei toteutunutkaan. 4–5-luokkalaisilla: 87,9 %, 92,4 % 8-9-luokkalaiset: 94,4 %/ 95,8 % Lukio: 97,7 % / 97,1 %
Yksi yhtenäinen kaupunki taajamien ja kaupunginosien perustana	Varhaiskasvatuksen yhtenäinen toimintakulttuuri	Asiakastytyväisyyskysely huoltajille: Saan lapsestani positiivista palautetta päiväkodin henkilökunnalta (arvioidaan asteikolla 1–4)	Miinanhelmen päiväkotit, tavoite 4 Vilppulankosken päiväkotit, tavoite 4 Kolhon päiväkotit, tavoite 4 Ryhmä- ja perhepäivähoito, tavoite 4	Tavoite ei toteutunut Miinanhelmen päiväkotit, tulos 3,4 Vilppulankosken päiväkotit, tulos 3,4 Kolhon päiväkotit, tulos 2,5 Ryhmä- ja perhepäivähoito, tulos 3,3

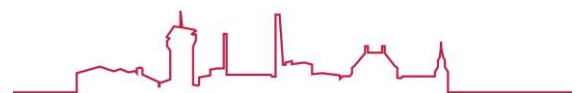
Kaupungin eri toimijoiden, sidosryhmien ja kumppaneiden välinen tiivis yhteistyö kaupunkilaisten hyvän elämän mahdollistajana	Kulttuurikasvatusohjelman käytännön toteuttaminen osana opetussuunnitelmia varhaiskasvatuksesta 2. asteelle. Tavoitteena kulttuurihyvinvoinnin, yleissivistyksen, osallisuuden ja paikallisidentiteetin vahvistaminen.	Kulttuurikasvatusohjelman vuosittainen toteuttaminen työryhmätyöllä (suunnittelutyöpajat).	0 / 2 / 2	Tavoite on toteutunut ja työryhmä on kokoontunut 2 kertaa.
Elinvoimainen ja osaava koulutuskaupunki				
Kehittyvä ja osallistava koulutusympäristö osaamisen ja yritysten tarpeisiin	Toisen asteen opiskelijoiden määrän kasvattaminen	Toisen asteen opiskelijoiden määrän mittaaminen	928 / 950 / 958	Tavoite toteutui. Opiskelijoita on 958.
Vetovoimainen työnantaja	Sivistyspalveluiden vetovoima työnantajana lisääntyy	Muodollisesti pätevien työntekijöiden määrä prosentteina	Tavoite: päteviä 100 %	Tavoite ei toteutunut.

Sivistyspalvelut	TP 2022	TA 2023	TP 2023
<i>ulkoiset toimintaluvut (sit.)</i>			
TULOSLASKELMA			
TOIMINTATUOTOT			
<i>Myyntituotot</i>	496 958,98	393 720,00	501 281,38
<i>Tuet ja avustukset</i>	604 507,31	28 290,00	68 451,97
<i>Muut toimintatuotot</i>	1 399,64	600,00	4 779,88
TOIMINTATUOTOT	1 439 908,43	751 010,00	843 696,18
TOIMINTAKULUT			
<i>Henkilöstökulut</i>	-9 632 767,03	-9 557 860,00	-9 598 291,95
<i>Palvelujen ostot</i>	-1 191 886,53	-1 229 870,00	-1 210 840,59
<i>Aineet, tarvikkeet ja tavarat</i>	-327 467,14	-426 200,00	-347 907,21
<i>Avustukset</i>	-336 330,13	-285 600,00	-295 914,44
<i>Muut toimintakulut</i>	-133 913,28	-128 580,00	-167 141,88
TOIMINTAKULUT	-11 622 364,11	-11 628 110,00	-11 620 096,07
TOIMINTAKATE/ JÄÄMÄ	-10 182 455,68	-10 877 100,00	-10 776 399,89
<i>Rahoitustuotot ja -kulut</i>	-1 171,09		-55,75
VUOSIKATE	-10 182 455,68	-10 877 100,00	-10 776 455,64
<i>Poistot ja arvonalentumiset</i>			
<i>Suunnitelman mukaiset poistot</i>			
<i>Arvonalentumiset</i>			
<i>Poistot ja arvonalentumiset</i>			
*TILIKAUDEN TULOS	-10 443 668,73	-10 877 100,00	-10 776 455,64
Sisäiset toimintatulot/menot	-3 691 228,98	-3 189 273,00	-3 214 140,24

Vastuualueen riskien arviointi

Vastuualue/ Toimintayksikkö	Tunnistettu riski/ kuvaus riskistä	Toimen- piteet riskin ennakoimiseksi ja hallitsemiseksi	Vaiku- tus 1-3	Toden- näköisyy- s 1-3	Vastuu- henkilö ja toiminta- yksikkö	Riskien hallinnan toimenpiteiden seuranta ja raportointi
Sivistyspalvelut						
Toiminnallisten tavoitteiden riskit	Kouluverkkoa ja varhaiskasvatuksen palveluverkkoa ei pystytä muuttamaan	Huolellinen palveluverkkojen toteutus	3	1	Sivistysjohtaja / esi- ja perusopetus	Riskistä 1/6 toteutui
Taloudellisten tavoitteiden riskit	Talouden tasapainotus ei onnistu	Toimintojen tehostaminen	3	1	Sivistysjohtaja ja lukion rehtori / sivistyspalvelu t	Riski osittain toteutunut
Toiminta- ympäristön ja toiminnan organisoinnin riskit	Varhaiskasvatuspai- kat eivät riitä	Varautuminen mahdolliseen lapsimäärän kasvuun	2	2	Sivistysjohtaja / varhaiskasvat- us	Riski ei ole toteutunut
Ulkopuoliset riskit						Ei ole toteutunut
Kyberhyökkäykset tietokoneohjelmiin	Mahdolliset kyberhyökkäykset koulujen, varhaiskasvatuksen ja hallinnon ohjelmiin	Tietoturvariskeihin varautuminen varautumissuunnitelmi- sa	2	1		
Palveluiden järjestämisen riskit	Lakisääteisen inklusion toteuttaminen varhaiskasvatukses- sa	Riittävän pätevä henkilökunta	3	3	Sivistysjohtaja / varhaiskasvat- us	Riski ei ole toteutunut
Henkilöstöriskit	Henkilöstön suuri vaihtuvuus	Työhyvinvoinnista huolehtiminen ja varahenkilöiden osaamisen kehittäminen	2	2	Sivistysjohtaja / sivistyspalvelu t	Riski ei ole toteutunut
Henkilöstöriskit	Esihenkilöiden työn kuormittavuus ja liiallinen työn määrä	Tehtäväkuvaukset kuntoon	2	2	Sivistysjohtaja / sivistyspalvelu t	On toteutunut osittain. Asiaan on kiinnitetty huomiota runsaasti ja se on seurannassa
Muut riskit						
Valmistavan opetuksen järjestämiseen liittyvät tila- ja henkilöstöhaas- teet	Valmistavan opetuksen tarpeen voimakas lisääntyminen voi aiheuttaa tilojen ja pätevän henkilökunnan riittämättömyyttä	Valmistavan opetuksen tarpeen kasvuun varautuminen	2	2	Sivistysjohtaja / sivistyspalvelu t	Riski ei ole toteutunut

Kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelut

Vastuualueen tilivelvollinen viranhaltija: Kulttuuripäällikkö

Kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluiden vastuuyksiköihin kuuluvat kulttuuri- ja matkailupalvelut, kirjastopalvelut, nuorisopalvelut ja liikuntapalvelut. Vastuualueen hallinnon kautta on toteutettu kaupungin vapaa-aikapalveluiden kokonaisuutta sekä järjestökoordinaatiota.

Kokonaisuutena kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelut pysyivät lähellä tavoiteltua talousarviota. Tilinpäätöksen tarkistusten jälkeen ylitystä muodostui toimintakatteen osalta 13.685 €. Ylitys johtui hankkeiden ennakoitua pienemmistä tuloista ja henkilöstön sijaistamisiin liittyvistä kustannuksista.

Kulttuuri –ja matkailupalvelut

Palveluissa tuettiin ja kehitettiin alueen kulttuuritoimintaa ja matkailun kehittämistä sekä koordinoitiin järjestöyhteistyötä. Kaupunki tuki merkittäviä tapahtumia erillisten sopimusten kautta, kuten Mäntän kuvataideviikkoja, Mäntän Musiikkijuhlia ja Kevyttä Klassista –tapahtumaa. Kulttuuriavustusten hakijamäärät kasvoivat ja tuettuja kohteita oli 19. Tuet kohdentuivat mm. teatteri- ja kuoro toimintaan, kotiseutumuseotoimintaan sekä kaupungin eri taajamissa toteutettaviin tapahtumiin. Oma toimintana toteutettiin hankerahoituksilla Kuvataiteen valtakunta -näyttely kuvataidetta opettavien ammattikorkeakoulujen yhteistyöllä sekä Taidekaupungin Laulujuhla.

Kulttuuripalvelut oli aktiivisesti mukana koko maakunnan kattavassa Operaatio Pirkanmaa -kulttuuriohjelmassa. Vuoden suurimpana ohjelmallisena toteutuksena järjestettiin Laulujuhla sekä 7 erillistä tapahtumapäivää (esim. Lasten kyläkarnevaali Kolhossa). Kulttuuriohjelman toteutusten osarahoittajana on toiminut Serlachius-museot.

Kaupungin elinvoimaisuutta, näkyvyyttä ja kiinnostavuutta asuinkohteena tuotiin esiin matkailukehittämisen ja kaupunkimarkkinoinnin kautta (verkko- ja somemarkkinointi, matkailuesitteet, asukaskirjeet ja matkailumessut). Matkailuyhteistyötä ja -näkyvyyttä toteutettiin lisäksi Visit Tampereen ja Suomen Matkailuorganisaatioiden yhdistyksen (Suoma) kumppanuuksilla sekä lähikuntien (Juupajoki, Keuruu, Ruovesi ja Virrat) yhteisesti rahoittamalla Matkalla Suomen Sydämessä -verkostohankkeella. Verkostolle haettiin loppuvuodesta Leder-rahoitus vuosille 2024-2025.

Vuoden aikana toteutettiin toimijayhteistyöllä uusi matkailuohjelma (2024-2028) sekä matkailun tuloja työllisyys selvitys. Matkailun kokonaismäärä oli hyvällä tasolla ollen 104.800 (vrt. 2022 vuosi 89.900).

Kulttuuri- ja matkailupalvelut toimi myös yhdistävänä tekijänä kolmannen sektorin, yrittäjien ja eri hallinnon alojen kesken. Yhteistyötä edistettiin erityisesti järjestöfoorumissa ja kulttuuri- ja matkailufoorumissa sekä kohdennetuissa toimialan työryhmätapaamisissa.

Kulttuuri- ja matkailupalveluiden vastuunalaisena viranhaltijana toimi kulttuuripäällikkö.

Kirjastopalvelut

Mänttä-Vilppulan kaupunginkirjaston toimipisteitä olivat Mäntän, Vilppulan ja Kolhon kirjastot. Talouden tasapainottamisohjelman linjausten mukaan Pohjaslahden kirjaston toiminta kunnallisena palveluna lakkasi 1.1.2023 lähtien ja aineistokokoelma siirtyi lahjoituksena kyläyhdistys Puhuri ry:lle. Kirjastolla oli vaihtuvia siirtokokoelmia terveyskeskuksen vuodeosastolla ja vanhusten palvelutaloissa sekä kotipalveluasiakkaita. Kirjastot tarjosivat tiloja opiskeluun, työskentelyyn, kansalaisten kohtaamisiin sekä järjestökokousten pitämiseen.

Kirjasto hankki 4 052 uutta teosta ja tilasi myös valikoiman sanoma- ja aikakauslehtiä. Painetun aineiston lisäksi tarjottiin Piki-kirjastojen yhteisesti hankkimia sähköisiä kirjoja ja lehtiä sekä erilaisia verkkopalveluita. Kirjastojen lainaukset ja kävijät lisääntyivät edellisvuoteen verrattuina. Lainoja oli 140 571 eli asukasta kohden 15,1. Lisäksi e-aineistojen lainoista Mänttä-Vilppulan osuus oli 11 916. Kirjastokäyntejä kertyi 57 962 eli 6,2 asukasta kohden.

Kirjaston ja koulujen yhteistyötä toteutettiin opetussuunnitelmiin kytkettynä. Kirjasto teki paljon yhteistyötä myös päiväkotien, kulttuuri-, nuoriso- ja liikuntapalveluiden, Autere- ja Merikanto-opistojen sekä monien yhdistysten ja toimijoiden kanssa. Kirjastoissa järjestettiin 22 näyttelyä ja 137 tilaisuutta, kuten mm. satutuokioita, luentoja, kirjailijavierailuita ja lukukoiratoimintaa.

Pirkanmaan Piki-kirjastojen yhteistyötä jatkettiin yhteistoimintasopimukseen perustuen. Piki-kirjastoilla on yhteinen asiakas- ja aineistotietokanta, Piki-verkkokirjasto sekä yhteystoimintaa ohjaava Piki-koordinaattori. Kustannukset jaetaan asukaslukujen suhteessa.

Talouden tasapainottamisohjelmaan liittyen kirjastoverkkotyöryhmä aloitti työskentelyn syyskaudella 2023. Kirjastoverkkoselvitys valmistuu keväällä 2024.

Kirjastopalveluiden vastuunalaisena viranhaltijana toimi kirjastopalvelupäällikkö.

Nuorisopalvelut

Nuorisopalveluissa tuettiin nuorten aktiivista kansalaisuutta ja osallisuutta nuorisotilatoiminnassa ja monialaisella yhteistyöllä, erityisesti koulujen, sosiaalipalveluiden ja työllisyyspalveluiden kanssa. Lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointityön toteuttaminen kunnassa pohjautui Mänttä-Vilppulan kaupungin Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaan (2021–2024).

Nuorten kohtaamispaikkoina toimivat Mäntän, Vilppulan ja Kolhon nuorisotilat. Nuorisotilojen kokonaiskävijämäärä nousi edelliseen vuoteen verrattuna ollen 9380 asiakaskäyntikertaa. AVI:n tukirahoituksella Koskelan yläkoululla ja Vilppulan yhteiskoululla työskenteli koulunuorisotyöntekijä. Toimintaa tukevaa nuorisoriavustusta myönnettiin 4 toimijalle.

Kansainvälistä nuorisotyötä toteutettiin elokuussa saksalaisen ystävyyskaupunki Simmernin kanssa nuorisovaihtoleirin muodossa Mänttä-Vilppulassa.

Nuorisovaltuusto (nuva) kokoontui vuoden aikana 3 kertaa, lisäksi nuva järjesti pop up -toimintaa jokaisella nuorisotilalla. Nuorisovaltuuston nimetyt edustajat olivat mukana kaupungin palvelualueiden lautakuntien kokouksissa sekä Pirkanmaan hyvinvointialueen nuorisovaltuustossa. Ensimmäinen lasten ja nuorten foorumi sekä siihen liittyvä vapaa-ajan kysely toteutettiin nuva-yhteistyöllä joulukuussa 2023.

Nuorisopalveluiden pitkäaikainen viranhaltija Ari Lillukkamäki jäi eläkkeelle ja uuden nuorisosihteerin rekrytointiprosessi toteutettiin loppuvuodesta 2023. Vastuunalaisena viranhaltijana loppu vuoden toimi kulttuuripäällikkö.

Liikuntapalvelut

Liikuntapalveluiden tehtävänä oli terveyttä, hyvinvointia ja omaehtoista liikuntaa edistävä toiminta yhteistyössä alueen seurojen ja yksityisten toimijoiden kanssa. Palveluiden toteuttamisessa ja suunnittelussa huomioitiin erityisryhmien liikunnalliset tarpeet ja esteettömyyden toteutuminen. Syksyllä käynnistettiin kaupungin yhteisen liikuntasuunnitelman valmistelu. Suunnitelman teko jatkuu

keväällä 2024 kuntalaisille ja liikuntatoimintaa harjoittaville seuroille suunnatun kansallisen kyselyn muodossa.

Palvelutarjonnan keskiössä olivat suorituspaikat, joita ylläpidettiin kaupungin infrapalveluiden yhteistyöllä (Urheilukeskus, Parkkivuori, Mäntänvuori, kylien toimintapaikat Kolhossa ja Pohjaslahdella, korttelikentät, ulkoilualueet ja -reitit). Liikuntapalvelut suunnittelivat toiminnan eri kohteissa yhteistyössä seurojen kanssa ja asukkaille tiedottaen. Seuroja tukevia liikunta-avustuksia myönnettiin 22 toimijalle sekä vähävaraisten perheiden lasten liikunnan tukemiseen.

Vuonna 2023 laajennettiin hankerahoituksella ja infrapalveluiden yhteistyöllä Parkkivuoren frisbeegolf-rata 18-väyläiseksi ja toteutettiin samalle alueelle sekä valaistu kuntorata että Sledeparkki (lumiskeittirata). Samalla toteutettiin Leader-rahoitteinen esiselvitys Vilppulaa ja Mänttää yhdistävästä Autereen ulkoilupolusta. Vuonna 2023 toteutettiin myös uutena toimintana maksuttomia kuntotestauksia ja jumppapäiviä (kesäkausi).

Uimahallilla toimintaa aktivoitiin kampanjoilla, tapahtumilla ja kuntoneuvontaa antamalla sekä vauva- ja perheutia kehittämällä. Uimataidon edistämiseksi tehtiin yhteistyötä varhaiskasvatuksen ja koulujen kanssa. Uimahallin kävijämäärä nousi 35 038 käyntikertaan, joka oli 24 % nousu vuoteen 2022 verrattuna. Hallin IV-kone remontoitiin, joka aiheutti kahden viikon käyttökatkoksen syksyllä asiakkaille.

Jäähalli tarjosi kaupunkilaisille tilat monipuolisia jääliikuntapalveluita varten ja mahdollisti myös muiden tapahtumien järjestämisen (esim. konsertit, messut, drive in -elokuvanäytökset). Jäähallin toiminnan kehittämistä toteutettiin yhteistyössä hallia hallinnoivan Mäntän Jääareena Oy:n kanssa. Kaupunki tuki halliyhtiön kokonaistoimintaa vuosittaisella 280.000 euron avustuksella.

Liikuntatoimijoiden seurafoorumi järjestettiin kesäkuussa ja seuratoimijoiden yhteistyösopimuksia valmistui vuoden aikana 15. Talouden tasapainottamistoimenpiteenä liikunta-avustusten kokonaisrahoitusta vähennettiin.

Liikuntapalveluiden vastuunalaisena viranhaltijana toimi liikuntapalvelupäällikkö.

Vastuualueen toiminnalliset tavoitteet

Strateginen tavoite	Toiminnallinen tavoite	Mittari / indikaattorit	Lähtötaso / tavoitetaso / toteuma-luku	Toteutuma
Taloudellisesti tasapainoinen seutukaupunki				
Palveluiden ja investointien kehittäminen kestäväällä tavalla	Liikunta-, nuoriso- ja kirjastotilojen energiatehokas ja kestävä käyttö sekä seuranta tilapalveluiden yhteistyöllä.	Uimahallin, jäähallin ja liikuntatilojen sekä nuorisotilojen ja kirjastojen energia- tehokkuuden seurantamallin toteuttaminen (kWh / vuosi / kiinteistö).	0 / 1 / 1	Toteutunut. Huom. jäähalliyhtiön sähkösopimus uusittu konsernitason sopimukseen.
	Seura- ja järjestö- sekä kulttuuri- ja matkailutoimijoiden kestävä kehityksen tietojen ja taitojen edistäminen koulutuksissa ja järjestöfoorumeissa.	Toimijoiden kestävä toiminnan edistämisen koulutusten osallistujamäärät.	0 / 60 / 111	Toteutunut: järjestöfoorumi 37, seurafoorumi 12, järjestökahvit 40, kulttuuri- ja matkailufoorumi 22.
Yhtenäinen ja yhteisöllinen taidekaupunki				
Yksi yhtenäinen kaupunki taajamien ja kaupunginosien	Kulttuuri- ja matkailutapahtumien kehittäminen ja tukeminen	Tuettujen tapahtumien määrä.	20 / 25 / 25	Toteutunut

perustana / Vahva Taidekaupunki-brändi	koko kunnan alueella yhteisen Taidekaupungin näkyvyyden lisäämiseksi kulttuurimatkailun kotimaisena kärkikohteena.	Tuettujen tapahtumien osallistujamäärät. Operaatio Pirkanmaa – hankkeen tapahtumien määrä. Taidenäyttely-toiminta kaupungin järjestämissä tiloissa.	22 000 / 25 000 / 29 000 4 / 5 / 7 5 / 7 / 7	Toteutunut Toteutunut Toteutunut
	Taidekaupungin näkyvyys kansainvälisissä ja valtakunnallisissa medioissa toimijayhteistyöllä.	Toimittajien artikkeleiden määrä ja uutisnäkyvyys.	10 / 10 / 11	Toteutunut. Kulttuuria ja matkailua koskevat artikkelit: AirBaltic, Arte-TV, Taide-lehti, Kulttuuritoimitus, Yle, Aamulehti, Keski-Euroopan kv-matkailun lehdistöartikkelit x 5.
Kaupungin eri toimijoiden, sidosryhmien ja kumppaneiden välinen tiivis yhteistyö kaupunkilaisten hyvän elämän mahdollistajana	Kulttuurikasvatusohjelman käytännön toteuttaminen osana opetussuunnitelmia varhaiskasvatuksesta 2. asteelle. Tavoitteena kulttuurihyvinvoinnin, yleissivistyksen, osallisuuden ja paikallisidentiteetin vahvistaminen.	Kulttuurikasvatusohjelman vuosittainen toteuttaminen työryhmätyöllä (suunnittelutyöpajat).	0 / 2 / 2	Toteutunut
	Edistää kirjastopalveluiden kautta asiakkaiden aktiivista kansalaisuutta, yhteisöllisyyttä, osallisuutta ja yleissivistystä	Vuosittaisten kirjastokäyntien määrä. Kirjastojen järjestämien kumppanuustilaisuuksien määrä. Näyttelyiden määrä.	44 000 / 45 000 / 57 962 20 / 25 / 35 14 / 15 / 22	Toteutunut Toteutunut Toteutunut
	Edistää nuorten yhteisöllisyyttä, osallisuutta, monikulttuurisuutta, hyvinvointia ja syrjäytymisen ehkäisyä nuorisotiloilla ja kouluissa toimijayhteistyöllä.	Nuorisotilojen vuosittaiset kävijämäärät. Nuorten ja järjestötoimijoiden yhteistapahtumien määrä. Koulunuorisotyön hankkeen toteuttaminen. Kv-nuoriso-vaihtoon osallistuvien määrä (vrt. vuoteen 2021).	6900 / 8000 / 9380 4 / 6 / 4 0,5 / 1 / 1 6 / 10 / 13	Toteutunut Toteutui 4 Hanke toteutunut Leiri toteutunut Mänttä-Vilppulassa 8/2023. Omia nuoria 13 ja vierailleet nuoret 6 (Simmern).
	Nuorten vaikutusmahdollisuuksien parantaminen nuorisovaltuustotoimintaa kehittämällä ja koulutusta lisäämällä	Edustajien osallistumisaktiivisuus lautakuntien kokouksissa 75 %. Nuva-koulutuksiin osallistuvien määrä (2 koulutusta / vuosi).	50 / 75 / 50 6 / 8 / 3	Toteutunut osittain. Kaupunkikehitys-lautakunnan osallistumista aktivoitava. Toteutui osittain: nuva pj-koulutus ja kv-leirikoulutus (pj., siht).
	Hyvinvoinnin, terveyden ja yhteisöllisyyden edistäminen liikuntapaikoilla ja järjestötoiminnassa.	Vuosittainen kävijämäärä uimahallissa. Kävijämäärä kuntosaleissa.	19100 / 35000 / 35038 11000 / 15000 / 17000	Liikuntapalveluiden kävijämäärät ja tapahtumat toteutuneet tavoitteiden mukaisesti.

		Liikuntapaikkojen vakiovuorojen määrät. Liikuntapaikoilla järjestettävien tapahtumien ja otteluiden määrä. Urheiluseurojen kanssa toteutetut yhteistoiminta-sopimukset.	210 / 250 / 375 200 / 300 / 352 0 / 20 / 15	Yhteistyö-sopimusten määrä toteutunut 75 %.
	Liikunta- / liikkumissuunnitelman toteuttaminen hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi yhteistyössä toimijoiden ja hyvinvointialueen kanssa.	Suunnitelma toteutettu.	0 / 1 / 0,5	Suunnitelma toteutunut osittain. Käyttäjä- ja seurakyselyt toteutetaan kansallisen kyselyn yhteydessä 3/2024.
	Kulttuurihyvinvoinnin palveluohjausmallien toteuttaminen hyvinvointialueen ja kuntien yhteistyöllä.	Palvelumallien käyttöönotto/pilotointi (kulttuurilähete- ja kulttuuriluotsi-toiminta).	1 / 2 / 1	Kulttuurilähete käytössä työllisyyspalveluiden nuorten starttiryhmissä. Luotsitoiminta vaatii toteutuakseen erillisen hankerahoituksen.
	Kaupungin järjestöyhteistyön tiivistäminen ja palveluiden yhteissuunnittelu.	Järjestöfoorumien (yleisfoorumi, seurafoorumi ja kulttuurifoorumi) ja -tapahtumien toteuttaminen	3 / 4 / 5	Toteutunut: järjestöfoorumi, seurafoorumi, Järjestökahvit, kultt.matk.foorumi, lasten- ja nuorten foorumi.

Elinvoimainen ja osaava koulutuskaupunki

Kehittyvä ja osallistava koulutusympäristö osaamisen ja yritysten tarpeisiin	Kirjasto toiminta-alustana osaamisen, lukutaidon, tiedonhaun, harrastusten ja kansalaistaitojen kehittämiseen	Lainojen vuosittaiset kokonaismäärät. Koulu- ja muiden ryhmien kirjastokoulutusten määrä (tiedonhaun opetus, kirjavinkkaukset). Digiopastusten määrä.	135000 / 136000 / 140571 24 / 25 / 27 150 / 160 / 165	Toteutunut Toteutunut Toteutunut
Yritys-myönteinen ajattelutapa	Matkailun yhteismarkkinoinnin toimenpiteiden kehittäminen / toteuttaminen yritysverkosto- ja kuntayhteistyöllä.	Yhteismarkkinoinnin toimenpiteiden määrä (yhteisliput, verkkokampanjat, yhteisnäkyvyys). Kv-matkailua edistävän kuntayhteistyön hankkeen toteuttaminen.	4 / 6 / 6 0,5 / 1 / 1	Toteutunut: yhteislippu, somekampit ja markkinointitilaisuudet (4) Toteutunut. Lisäksi haettu lisärahoitusta Leader-haussa 12/2023.
	Matkailun tulo- ja työllisyysvaikutusten seuranta.	Vuosittaisten tilastoitavien majoitusvuorokausien määrä (vrt. 2019). Vuosittaiset matkailumäärät (vrt. 2019).	11 915 / 13000 / 9 988 102500 / 120000 / 104800	Tilastointitaso toteutunut 84 % lähtötasosta. Toteutunut 104800.

	Taidekaupungin näkyvyyden lisääminen hyvänä asuinkohteena toimija- ja yritysyhteistyöllä digimarkkinoinnin keinoin.	Digimarkkinoinnin yhteiset toimenpiteet ja kampanjat	2 / 4 / 4	Toteutunut: Etuovi, somekamppis, Mäntän äärellä asuinkohteiden näkyvyys, Asu & rakenna.
--	---	--	-----------	---

Kulttuuri- ja vapaa- aikapalvelut	TP	TA	TP
	2022	2023	2023
<i>ulkoiset toimintaluvut (sit.)</i>			
TULOSLASKELMA			
TOIMINTATUOTOT			
<i>Myyntituotot</i>	381 680,03	247 700,00	340 840,46
<i>Tuet ja avustukset</i>	429 760,93	43 260,00	36 750,09
<i>Muut toimintatuotot</i>	10 382,38	8 000,00	10 121,06
TOIMINTATUOTOT	821 823,34	298 960,00	387 711,61
TOIMINTAKULUT			
<i>Henkilöstökulut</i>	-1 663 851,57	-928 930,00	-952 926,42
<i>Palvelujen ostot</i>	-430 143,01	-251 420,00	-277 132,44
<i>Aineet, tarvikkeet ja tavarat</i>	-164 335,75	-120 770,00	-133 888,65
<i>Avustukset</i>	-777 840,26	-379 000,00	-420 332,38
<i>Muut toimintakulut</i>	-84 489,40	-4 460	-7 222,40
TOIMINTAKULUT	-3 120 659,99	-1 721 920,00	-1 824 354,93
TOIMINTAKATE/ JÄÄMÄ	-2 298 836,65	-1 422 960,00	-1 436 643,32
<i>Rahoitustuotot ja -kulut</i>	-8,47		-2,00
VUOSIKATE	-2 298 845,12	-1 422 960,00	-1 436 645,32
<i>Poistot ja arvonalentumiset</i>			
<i>Suunnitelman mukaiset poistot</i>			
<i>Arvonalentumiset</i>			
<i>Poistot ja arvonalentumiset</i>			
*TILIKAUDEN TULOS	-2 298 845,12	-1 422 960,00	-1 436 645,32
Sisäiset toimintatulot/menot	-749 976,23	-734 247,00	-653 197,53

Vastuualueen riskien arviointi

Vastuu- alue / Toiminta- yksikkö	Tunnistettu riski/ kuvaus riskistä	Toimenpiteet riskin ennakoimiseksi ja hallitsemiseksi	Vaikutus 1 - 3	Toden- näköi- syys 1 - 3	Vastuu- henkilö ja toiminta- yksikkö	Riskien hallinnan toimenpiteiden seuranta ja raportointi
Kulttuuri- ja vapaa- aika- palvelut						

Toiminnallisten tavoitteiden riskit	Tilojen käyttäjämäärien väheneminen pitkällä aikavälillä (asukasmäärän väheneminen).	Palveluiden sopeuttaminen ja ennakointi talousarviovalmistelun yhteydessä	2	3	Sivistysjohtaja Kulttuuripäällikkö Vastuuyksiköiden viranhaltijat	Riski ei ole toteutunut.
Taloudellisten tavoitteiden riskit	Energiahintojen ja yleisten kustannusten nousun vaikutukset käyttötaloudessa ja sisäisissä kustannuksissa.	Ennakoivat kululaskelmat yhteistyössä tilapalveluiden ja jäähalliyhtiön kanssa.	2	2	Sivistysjohtaja Kulttuuripäällikkö Tilapalvelupäällikkö Jäähalliyhtiön TJ	Riski ei ole toteutunut.
Hanke- rahoitus- riskit	Tuettujen hankkeiden määrärahojen väheneminen tai hankkeiden toteutumattomuus.	Avustusten hakujen aktiivinen seuranta. Riittävän resurssin sitominen hankehakujen toteuttamiseen. Vaihtoehtoisten rahoitusten haku. Hankehallinnon osaamisen lisääminen	2	1	Kulttuuripäällikkö Vastuuyksiköiden viranhaltijat	Riski ei ole pääosin toteutunut. Hankkeiden lippumyyntitulot jääneet odotettua pienemmiksi.
Toimintaympäristön ja toiminnan organisoinnin riskit	Kiinteistöjen kunto ja korjausvelka, puutteelliset kalusteet ja tarvikkeet	Tilapalveluiden kiinteistöselvitys ja palveluryhmittäiset tarveselvitykset / suunnittelu- tapaamiset.	2	3	Kaupunkikehitysjohtaja Sivistysjohtaja Kulttuuripäällikkö Tilapalvelupäällikkö	Riski on osittain toteutunut.
Ulko- puoliset riskit	Ilkivalta ja murrot	Kameravalvonnan riittävyys ja ajantasaiset lukitusjärjestelmät. Yhteiskäyttötilojen ohjeiden päivittäminen. Kasvatus- koulutus- toimenpiteet (esim. koulupoliisi, nuorisopalvelut, paikallislehti).	1	2	Kulttuuripäällikkö Vastuuyksiköiden viranhaltijat. Tilapalvelupäällikkö Koulu yhteistyö rehtorien ja opistojen kanssa.	Riski ei ole toteutunut.
Palveluiden järjestämisen riskit	Osaavan työvoiman saatavuus	Rekrytointien ja haastattelujen onnistuminen. Haut hyvin esille riittävän hakijamäärän saamiseksi. Palautteiden huomioiminen.	2	1	Kulttuuripäällikkö Palveluiden viranhaltijat.	Riski ei ole toteutunut

Henkilöstö-riskit	Henkilöstön jaksaminen ja riittävyys	Kiinnitettävä tarkemmin huomiota yhdistelmätehtävien määrään henkilötasolla. Työtehtävien tasapuolinen jakaminen tarkemmin osaamis-kapasiteetin ja tarkennetun tehtäväkuvauksen kautta. Varattava henkilöstömenoja ennakoivasti myös sijaistaviin kuluihin.	2	2	Sivistysjohtaja Kulttuuripäällikkö Vastuuyksiköiden viranhaltijat.	Riski toteutunut osittain. Ratkaisuja löydetty työterveyden kanssa.
Henkilöstö-uhat	Asiakkaiden epäasiallinen käytös ja maalittaminen somessa. Väkivallan uhka palvelukohtaamisissa (esim. kirjasto, nuorisotilat, uimahalli)	Turvallisuus- ja viestintäsuunnitelmat ajan tasalla. Kriisitilanteiden koulutus esihenkilön ja turvapalveluiden kanssa.	1	1	Kulttuuripäällikkö Vastuuyksiköiden viranhaltijat.	Riski ei ole toteutunut. Turvallisuussuunnitelmien ajantasaisuuteen kiinnitettävä säännöllisesti huomiota.
Muu tunnistettu riski	Jäähalliyhtiön taloudellinen kantokyky energiakriisitilanteessa.	Ennakointi energiamaksujen hallinnassa. Tulopuolen merkittävä kasvattaminen. Lainarahoituksen ja avustuksen suhteuttaminen.	2	3	Sivistysjohtaja Kulttuuripäällikkö Liikuntapalvelupäällikkö Jäähalliyhtiön TJ / hallituksen edustaja	Riski ei ole toteutunut energiakustannusten pysyessä maltillisessa tasossa.

Kaupunkikehityslautakunta

Kaupunkikehityslautakunnalle kuuluvat vastualueet: Kaupunkisuunnittelu- ja lupapalvelut, Tilapalvelut sekä Infra- ja ympäristöpalvelut. Hallinto kattaa koko lautakunnan. Vastualueet yhdessä muodostavat kaupunkikehityspalvelut, jota johti vastuunalaisena viranhaltijana kaupunkikehitysjohdaja.

Henkilöstömäärä vuoden 2023 lopussa oli 69 henkilöä (v. 2022 76,75 henkilöä ja v. 2021 78 henkilöä), joista vakituisia oli 63 ja määräaikaisia 6. Sijaisia oli lisäksi 4.

Vuoden alusta alkoi uuden palvelualajohtajan virka, jonka vuoksi entinen teknisen johtajan virka lakkautettiin edellisenä vuonna. Kaupunkisuunnittelupäällikkö palasi normaalin tehtävänkuvansa mukaiseen toimintaan. Tilapalvelupäällikön poissaolojen vuoksi tehtiin järjestelyjä, jonka vuoksi kaupunkikehitysjohdaja toimi hänen viransijaisenaan osan vuodesta. Muita muutoksia hallinnossa ei tapahtunut.

Huhtikuussa alkoi lautakunnan alaisen elinvoimajaoksen toiminta. Kokouksia järjestettiin säännöllisesti. Sen merkittävin tehtävä oli elinvoimaohjelman ohjausryhmänä toimiminen. Alueen

yritykset osallistuivat jaoksen toimintaan esimerkiksi siten että teknologiateollisuuden ammatillisen neuvottelukunnan muodostamiseen myötävaikutettiin.

Kuntalain mukaisia osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia harjoitettiin ainakin osallistavan investointien suunnittelun ja Vilppulan aseman seudun ideaesitysten kautta.

Kaupunkikehityspalveluiden toiminnalliset tavoitteet olivat talousarviovuonna seuraavassa taulukkomuodossa.

Strateginen tavoite	Toiminnallinen tavoite suunnitelmavuonna	Mittari/indikaattorit	Lähtötaso/tavoitetaso/vertailuluku	Toteuma
Taloudellisesti tasapainoinen seutukaupunki:				
Tasapainoinen talous kaiken päätöksenteon ja toiminnan taustalla	Rakennusrekisterin tietojen ajan tasalle saattaminen (kiinteistöveroselvitys)	Tarkistettujen kiinteistöjen määrä	Projektsuunnitelman tavoite/valmiusaste	Pinta-alasta 40 % Kiinteistöt 30 %
	Taksojen tarkistaminen	Taksojen toteutuminen seutukunnan tasolle	Nykytilanne/Seutukunta	Toteutui
Palveluiden ja investointien kehittäminen kestäväällä tavalla	Kiinteistöstrategian laadinta. Kaikille kaupungin omistamille kiinteistöille laaditaan kehittämissuunnitelma (salkutus). Tavoitteena on muun muassa nostaa niiden rakennusten käyttöasteita, jotka tullaan säilyttämään omistuksessa ja luopua niistä rakennuksista, joiden käyttöaste on vähäinen ja/tai käyttökustannukset ovat suuret toimintaan nähden	Kiinteistöstrategia laadittu. Kiinteistöstrategian toteuttamista seurataan vuosittain.	Nykyinen kiinteistöjen määrä, hoitotaso, käyttökustannukset	Strategia laadittiin pääosin siihen tilaan, jotta se voidaan esitellä. Kouluverkko päätöksen siirtyminen seuraavalle vuodelle viivästyi käsittelyä.
Yksityisteiden avustuksien yhtenäistäminen	Kaupungin hoitamien yksityisteiden kunnossapidon siirron valmistelut yksityisteiden osakkaille	Yksityisteiden uudelleen järjestäytyminen	7 yksityistiekuntaa, jotka kaupunki ylläpitää 100 %. 9 tiekunnan teitä kaupunki auraa	5 tiekunnan aloituskokouksen pidettiin niille tiekunnille, joita kaupunki ylläpitää 9 tiekunnan auraus lopetettiin vuoden 2023 päättyessä.
Uudistuvan kaupunkikonsernin mukainen toimintaympäristö	Seurataan rakennetun ympäristön digitalisaation kehittämistä (RYHTI-hanke) ja edistetään sitä omassa organisaatiossa	Uuden rakennuslain edellyttämän digitalisuuteen liittyvien säädösten käyttöönottamisesta ja palveluiden saatavuudesta nettisivuilta		Kotisivu-uudistus kesken. Sähköistä saavutettavuutta parannettu koko ajan. Henkilöstö koulututtuu siirtymään.
Elinvoimainen ja osaava koulutuskaupunki:				
Yritysmuuntoinen ajattelutapa – yrityspalveluiden kehittäminen	Liike- ja teollisuustonttipörssin uudistaminen ja näkyvyyden	1 myyty/vuokrattu tontti Tehdyt toimenpiteet	1 myyty/vuokrattu tontti	1 T-tontti lisämaaksi 1 poistettava rakennus maapohjineen,

elinvoiman ja hyvinvoinnin veturina	lisääminen sekä nykyisen elinvoiman säilyttäminen			1 alue vuokrattu (Best Park)
	Valtateiden 56 ja 58 risteysalueen kehittäminen maankäytöllisin keinoin	Uusien tonttien määrä	0	Kaavoitus vireillä. Kaavaluonnos tulossa 2024.
Monipuolisen asumisen mahdollistaja	Uudistuneen tonttimarkkinoinnin tavoitteiden vaikutusten seuranta	myytyjen tonttien määrä	1 myyty tontti	14 lisämaatonttia, 2 varausta Kanervalahi
	Rakennusvalvonnan sujuva ja nopea lupakäsittely sekä ennakoiva ohjaus	Käsittelyaika	Käsittelyaika 1 kk	Toteutui

Talousarvion toteutuminen

<i>palvelualue / kaupunkikehitys</i>	TP 2022	muutos TA 2023	TP 2023
<i>ulkoiset toimintaluvut (sit.)</i>			
TULOSLASKELMA			
TOIMINTATUOTOT			
<i>Myyntituotot</i>	435 268	329 700	363 009
<i>Maksutuotot</i>	122 485	96 500	78 827
<i>Tuet ja avustukset</i>	75 084	20000	52 210
<i>Muut toimintatuotot</i>	807 777	2 668 000	3 181 292
TOIMINTATUOTOT	1 440 615	3 114 200	3 675 338
TOIMINTAKULUT			
<i>Henkilöstökulut</i>	-3 378 557	- 3 310 750	- 3 376 908
<i>Palvelujen ostot</i>	-3 737 799	-2 430 050	-2 206 891
<i>Aineet, tarvikkeet ja tavarat</i>	-2 557 906	- 2 935 900	-2 497 760
<i>Avustukset</i>	-106 016	- 100 200	- 99 015
<i>Muut toimintakulut</i>	-296 628	- 154 090	-201 964
TOIMINTAKULUT	-10 076 907	-8 930 990	- 8 395 218
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-8 636 292	-5 816 790	- 4 719 879
<i>Rahoitustuotot ja -kulut</i>	-68		
VUOSIKATE	-8 636 360	-5 816 790	- 4 719 939
<i>Poistot ja arvonalentumiset</i>			
<i>Suunnitelman mukaiset poistot</i>	-2 592 120	-2 648 120	-2 523 950
<i>Arvonalentumiset</i>	-592 967		-900 444
<i>Poistot ja arvonalentumiset</i>	-3 185 086	-2 648 120	-3 424 395
*TILIKAUDEN TULOS	-11 821 447	-8 464 910	-8 144 336
Sisäiset toimintatulot/menot	5 939 095	4 215 360	4 243 627

Tulosta laskee pääosin Katiskasta, Kompustalosta ja Koskelan puukoulusta tehdyt ylimääräiset alaskirjaukset.

Kaupunkikehityspalveluiden hallinto

Kaupunkikehityslautakunnan hallinnosta on vastannut kaupunkikehitysjohtaja.

Henkilöstö: 1,4 htv (kaupunkikehitysjohtaja, lautakunnan sihteerin tehtävät (lupasihteerin) 40 %).

Teknisen toimiston kuluihin sisältyy pääosa teknisen johtajan henkilöstökustannuksista sekä koko teknisiä palveluita koskevien palveluiden ja toimintojen aiheuttamat kulut.

	TP	MTA	TP
	2022	2023	2023
<i>ulkoiset toimintaluvut (sit.)</i>	93.926		
TULOSLASKELMA			
TOIMINTATUOTOT			
<i>Myyntituotot</i>			
<i>Maksutuotot</i>			
<i>Tuet ja avustukset</i>			
<i>Muut toimintatuotot</i>			
TOIMINTATUOTOT			
TOIMINTAKULUT			
<i>Henkilöstökulut</i>	-96 247	-91 540	-57 366
<i>Palvelujen ostot</i>	-1 167	-25 900	-23 188
<i>Aineet, tarvikkeet ja tavarat</i>	-411	-2 200	-1 384
<i>Avustukset</i>			
<i>Muut toimintakulut</i>		-300	
TOIMINTAKULUT	-97 842	-119 940	-81 943
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-97 842	-119 940	-81 943
<i>Rahoitustuotot ja -kulut</i>			
VUOSIKATE	-97 842	-119 940	-81 943
<i>Poistot ja arvonalentumiset</i>			
<i>Suunnitelman mukaiset poistot</i>			
<i>Arvonalentumiset</i>			
<i>Poistot ja arvonalentumiset</i>			
*TILIKAUDEN TULOS	-97 842	-119 940	-81 943
Sisäiset toimintatulot/menot			

Kaupunkisuunnittelu ja lupapalvelut

Vastuualueen tilivelvollinen viranhaltija: Kaupunkisuunnittelupäällikkö

Vastuualueen henkilöstö: 5,95 htv. Kaupunkisuunnittelupäällikkö, maankäyttöinsinööri, paikkatietosuunnittelija, kartoittaja, rakennustarkastaja, lupasihteerin (60 %), projektityöntekijä (määräaikainen kiinteistöselvitys). Toimialalla luovuttiin kiinteistöinsinöörin virasta (35 %) ja kaavasuunnittelijan toimesta henkilöstösuunnitelman mukaisesti.

Kiinteistö- ja mittauspalvelut

Vastuualueen taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet toteutuivat suunnitellusti.

Kiinteistönmuodostus- ja myyntituloja kertyi yli budjetoidun johtuen uudesta tonttimarkkinoinnista ja kiinteistöjen huutokauppamyynistä. Maanvuokrauksesta saatavat tulot vastasivat lähes edellisvuoden tuloja.

Yksikkö keskittyi edelleen määräälojen lohkomistoimituksiin, joista suurin osa oli yleisten alueiden lohkomisista (puistot, kadut). Kaupungin omistukseen eri aikoina tulleet määräälat lohkotaan kiinteistöiksi asemakaavassa osoitettuihin käyttötarkoituksiin. Määräalat ovat osa kaupungin noin 1410 hehtaarin maaomaisuutta. Osa vuonna 2023 aloitetuista lohkomistoimituksista siirtyy vuoden 2024 alkuun.

Yhteistyö paikkatietoasioissa jatkuu Keuruun ja Virtain kanssa. Mänttä-Vilppulan kaupunki toimii paikkatietoyhteistyön isäntäkuntana. ESRI-tuoteperheen ELA-kuntalisenssisopimus on voimassa 30.3.2021-29.3.2024. Kaupunkikehityslautakunta teki päätöksen uudesta kolmivuotisesta sopimuskaudesta. Kaupunki tuottaa ja ylläpitää ESRIn järjestelmässä mm. kaupungin pohjakarttaa; ylläpidettävä alue on noin 9300 ha. Vastuualue tuottaa sopimusperusteisesti paikkatietopalveluita myös Mäntän Kaukolämpö ja Vesihuolto Oy:lle. Johtotiedot ylläpidetään KeyAqua-sovelluksella.

Vuonna 2023 kaupunki ei hankkinut lisää maata. Sen sijaan hankittiin Katiskalahden rantaan rajoittuvaa vesialuetta noin 6,6 ha. Samalla kaupalla kaupungin omistukseen siirtyivät tilan, josta määräala ostettiin, osuudet yhteisiin vesialueisiin kolmen osakaskunnan osalta. Uudenlainen lisämaatonttien markkinointi jatkui ja toteutuneita lisämaan kauppoja tehtiin 14 kpl. Kanervalahden alueen kaksi viimeistä rantatonttia varattiin.

Vuoden 2022 aikana aloitettu poistettavien rakennusten myynti jatkui vuodelle 2023; tällöin saatiin päätökseen entisen Sarapuiston päiväkodin kauppa. Kaupunki myi ison teollisuusalueen Vilppulan sahan alueelta Jatesal Oy:lle lisämaaksi. Myllyrannan sataman kehittäminen jatkui ja alueelta vuokrattiin noin puolen hehtaarin suuruinen alue BestPark Oy:lle karavaanialueeksi. Kaupunki uusi myös Orivedentien ja Keski-Suomen tien varressa olevien mainoskylttien maanvuokrasopimukset vuoteen 2027 saakka. Koivuniemen myyntiprosessi päättyi yllättäen vuoden lopulla, kun ostaja menehtyi äkillisesti. Kiinteistön kohtalosta päätetään alkuvuodesta 2024.

Huutokauppaan on valmisteltu kahden kiinteistön myynnit; Santalankatu 13 ja Parkkivuorenkatu 9. Huutokaupat päättyvät 31.1.2024.

Kiinteistöinsinöörin virkasuhde päättyi 31.6.2023. Palvelut ostetaan työkäperusteisesti maanmittauslaitokselta. Kiinteistöinsinöörin lakisääteisiä tehtäviä hoitaa 1.7.2023 alkaen kaupungin ja maanmittauslaitoksen tekemän sopimuksen ja maanmittauslaitoksen määräyksen perusteella rekisteri-insinööri Petri Koskinen (DI). Kaupungin rekisterinpitoalueella toimitusinsinöörinä toimii maankäyttöinsinööri.

Kaavoituksen sekä kiinteistö- ja mittausoimen taksat uudistettiin ja päivitettiin seutukunnan tasolle.

Kiinteistönuodostaminen 2019–2022

Toimenpidelaji	2019	2020	2021	2022	2023
Tontin lohkominen	11	4	1	1	4
Yleisen alueen lohkominen	14	15	5	7	5
Tunnusmuutos	1		1	3	
Laadun muuttaminen			2	1	
Kiinteistöjen yhdistäminen			3	2	1
Rasitetoimitus	1	1		1	1
Muu toimitus	1		4	5	
Yhteensä	28	20	16	20	11

Tonttien myynnit/vuokraukset 2019–2022

	2019	2020	2021	2022	2023

AO, AP	2	6	1	2 /	
Lisämaatontit*				7 / 2	14
Teollisuustontit	1	1		/ 2	/1
M-alueita			1		
AK			1	1	
P, K	1				
YS			1	1	
AR			2	4 / 2	
Muu	/1	/ 2	/ 9	/ 4	/1

*) Lisämaatontit myydään ilman rakentamisvelvoitetta, aloitettu vuonna 2022.

Kaavoituspalvelut

Mäntän tehtaan osayleiskaavasta valmistui ehdotus ja se oli julkisesti nähtävillä loppuvuonna. Tavoitteena on saada kaava hyväksymiskäsittelyyn alkuvuonna 2024. Tuulivoimaosayleiskaava käynnistyi Kolhon Metsomäellä. Samanaikaisesti kaavan laatimisen kanssa on aloitettu erillisenä prosessina tuulivoimahankkeen ympäristövaikutusten arviointimenettely (YVA), jota ohjaa ja valvoo Pirkanmaan ELY-keskus. Osallistumis- ja arviointisuunnitelma sekä YVA-ohjelma ovat tulossa nähtäville vuoden 2024 alkupuolella. Mustalahden teollisuusalueen kaavoitusta jatkettiin Nälkäkallion alueella, kaavaluonnos on tulossa nähtäville keväällä 2024. Yksityisen kaavamuutoshanke käynnistyi Parannesjärven rannalla. Vilppulan rantaosayleiskaavan muutos, Riuttaniemi, tuli lainvoimaiseksi 10.3.2023. Ranta-asemakaavan muutosehdotus koskien tiloja Pulverkkilahti ja Kinnari tuli lainvoimaiseksi 24.10.2023.

Infrapalveluiden kanssa yhteistyössä suunniteltiin Ratakadun alueen liityntäpysäköintiä ja Vilppulan asemanseudun kehittämistä. Asemanseutu oli osallistavan budjetoinnin kohteena.

Poikkeamishakemuksia käsiteltiin 15 kpl (v. 2022 17 kpl), joista 9 kpl sijoittui asemakaava-alueelle ja 6 kpl rantayleiskaava-alueelle. Kaikki päätökset olivat myönteisiä (kielteisiä 1 kpl v. 2021).

Vuonna 2022 käynnistyi uudentyypinen pientalotonttien markkinointi, jonka markkinointia jatkettiin uudella esitteellä "Mitä tekisit suurella tontilla?". Tänä vuonna myytiin 14 lisämaatonttia. Kaikki kaupungin kaavoitetut teollisuus- ja liiketontit (Kolhoa lukuun ottamatta) tarkasteltiin ja analysoitiin. Tonttiselvityksen mukaan kaupungin alueella on infran piirissä tontteja 48 ja reservissä 9 kpl. Tavoitteena on päivittää Teollisuustonttipörssi vuoden 2024 alussa ja tehostaa markkinointia.

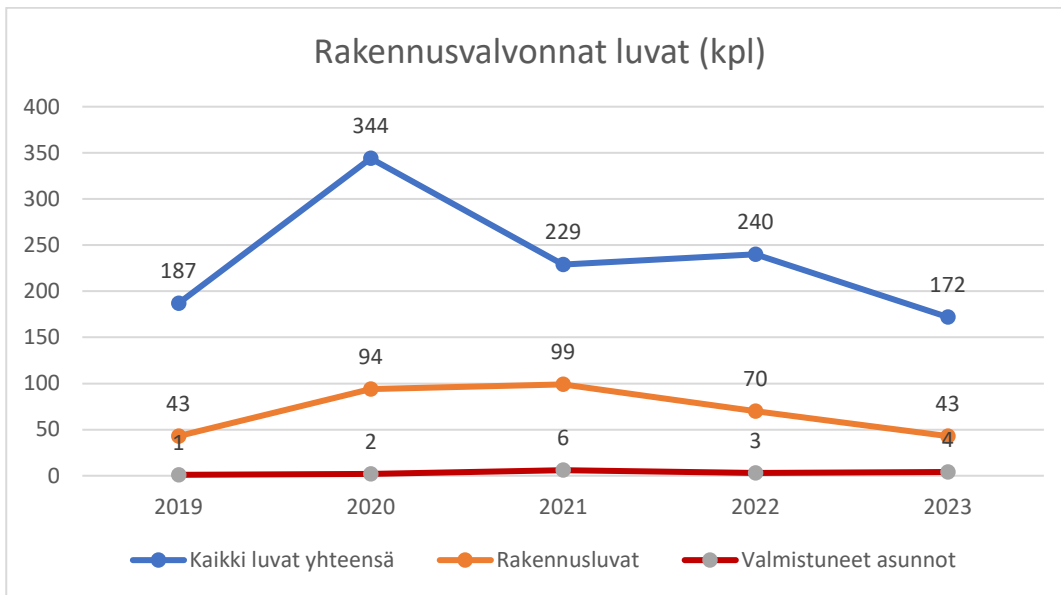
Rakennusrekisterin tarkistusprojektin tavoitteena on tarkistaa kunnan kiinteistöihin ja rakennuksiin liittyvien tietojen paikkansa pitävyys ja rekistereiden ajantasaisuus. Vuonna 2022 keskeytyksissä ollutta rakennusrekisterin tarkistustyötä jatkettiin vuoden 2023 alusta alkaen. Pinta-alasta on valmistunut noin n. 40 % ja kiinteistömäärästä n. 30 %. Kolho lähes valmis, Mäntän itäosa on käynnistynyt Juholan ja Raja-ahon alueelta. Tämän vuoden aikana tarkoituksena käydä Kolhon alueen viimeiset kohteet ja jatkaa Mäntän itäosan alueiden jälkeen kohti Mäntän keskustaa.

Lupamäärien muutokset vuodesta 2022 on rakennuslupien osalta -38,6 % ja kaikkien lupien osalta -28,3 %. Johtunee maailman tilanteesta, kohonneista materiaalikustannuksista ja lainojen korkojen noususta. Rakennusala on ajautunut lamaan. Lisäksi vaikuttanee uusi rakentamislain voimaantulo 2025 alusta, joka vapauttaa pienet rakennukset/rakennelmat luvantarpeesta. Lupatulot ovat laskeneet edellisestä vuodesta noin 38 000 €.

Rakennusvalvonnassa työn alla on rakennusten käyttötarkoitukseluokituksen muutos nelinumeroiseksi, uutena otetaan käyttöön pysyvä huoneistotunnus (PHT), mitkä aiheuttavat muutoksia ja korjaustöitä. Lisäksi on aloitettu uuden rakennusjärjestyksen ja taksan valmistelutyöt yhteistyössä Kuntaliiton kanssa.

Rakennusvalvonnan lupamäärät 2019–2023:

Joukkoliikennepalvelut

Joukkoliikennepalvelut käsittävät palveluliikenteen, ostetut linja-autovuorot, sekä ELY-keskuksen järjestämän seudullisen joukkoliikenteen. Koulukuljetuksista vastaa sivistyspalvelut.

Kaupungin hankkimat palveluliikenne ja ostetut linja-autovuorot

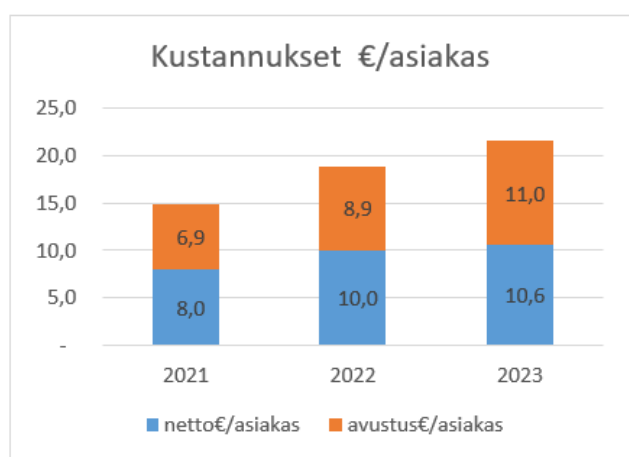
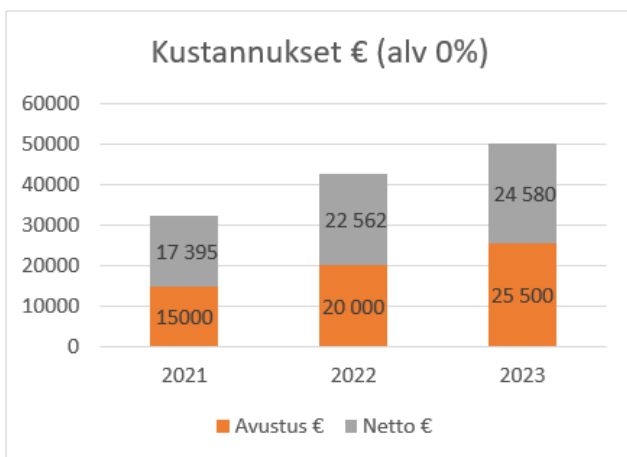
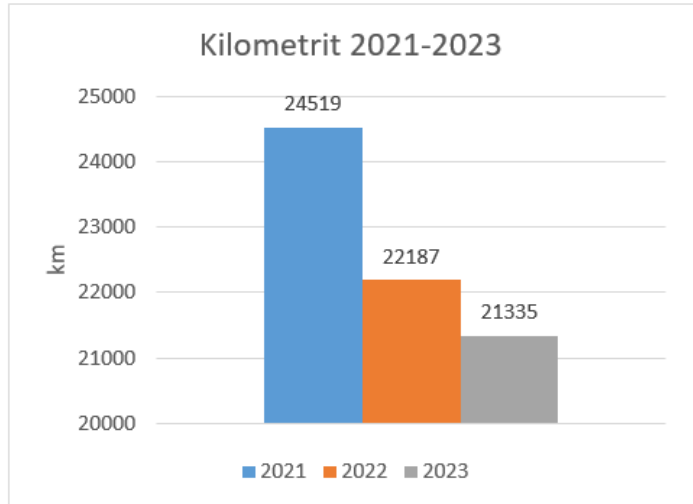
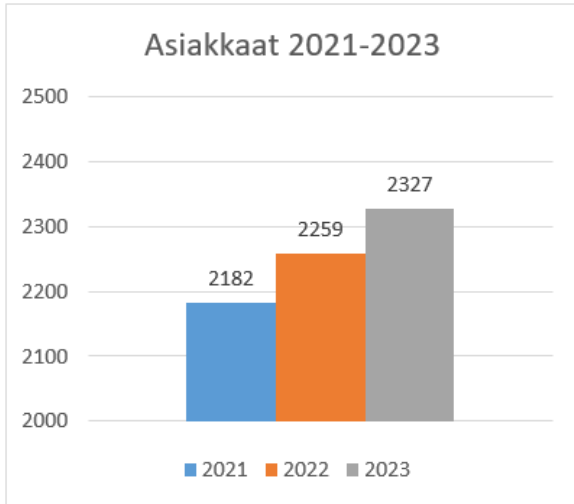
Palveluliikenne KYYTI on joukkoliikennettä täydentävää kaikille avointa liikennettä taajaman ulkopuolella. Palveluliikenteen tarkoituksena on tavoittaa kauppa-, virasto ym. palvelut. Reittejä on 4 kpl (ma-to ja pe). Palveluliikenne ja linja-autoliikenne kilpailutettiin keväällä, uusi sopimuskausi alkoi elokuussa. Mäntän Tilausliikenne (liiketoiminta myyty Matka Mäkelälle 1.10) jatkoi palveluliikenteen järjestäjänä. Kolhon reitille vaihtui liikennöitsijäksi Matka-Mäkelä.

Palveluliikenteen maksuperuste 2,75 €/km ja Mänttä-Kolhon välin linja-autovuoro 510 €/päivä. Palveluliikenteen kustannukset olivat 50 080 € ja linja-autovuorojen 57 213 €, yhteensä 107 292 €. Kustannuksiin saatiin avustusta yhteensä 52 000 €, joten kaupungin nettokustannuksiksi jäi noin 55 300 €. Palveluliikennettä käytti 2327 henkilöä, noin 194 henkilöä/kk (2259 henkeä v. 2022).

Loppuvuodeksi käynnistettiin 2 kk:n kokeilu koskien liikennöintiä Vilppulan rautatieasemalle (12.11.2023-7.1.2024). Kokeilun kohteeksi otettiin pelkästään sunnuntain kaksi junavuoroa lähinnä opiskelijoiden pääsyksi viikonlopuiksi kotiseudulle. Kokeilun aikana linja-autovuoroja käytti yhteensä 27 henkeä, max 4 henkeä vuoro. Klo 17:20 junavuoron käyttäjiä oli 18 henkeä ja aiemman klo 14:40 junavuoron käyttäjiä 9 henkeä. Nettokustannukset olivat yhteensä 3066,94 € (alv 0 %). Sunnuntain linja-autovuoroa ei esitetä jatkettavaksi, mutta keväällä 2024 kokeillaan vielä tilataksivaihtoehtoa.

Palveluliikenteen tilastot 2021-2023:

08/2022 jälkeen yhdistettiin Mäntän itäosan palveluliikenne yhdeksi päiväksi, torstaipäivä jätettiin pois. Vuonna 2022 nousi palveluliikenteen kilometrikorvaus uudelle sopimuskaudelle 42,1 %.

Seudullinen joukkoliikenne

ELY-keskuksen järjestämää joukkoliikennettä on 5 reitillä; Mänttä-Ruovesi, Tampere-Orivesi-Juupajoki-Mänttä-Vilppula, Keuruu-Mänttä, Mänttä-Jämsä ja Mänttä-Halli. Näistä kustannuksista 30 % tulee kaupungin maksettavaksi, paitsi Keuruun osalta 15 %. Jämsän ja Hallin reitillä tehdään yhteistyötä Keski-Suomen ELY-keskuksen ja Jämsän kaupungin kanssa, näistä kustannuksista kaupunki maksaa 15 %. Nämä kustannukset olivat kaikkiaan 55 784 €.

Seutulippuja (30 pv) tarjottiin välille Mänttä-Vilppula (50 €) ja niitä myytiin 164 kpl (v. 2022 118 kpl) sekä välille Halli/Kuorevesi -Mänttä-Vilppula (70 €) myytiin 46 kpl (v. 2022 52 kpl). Matkoja välillä Mänttä-Vilppula tehtiin 4026 kpl (v. 2022 2746 kpl) sekä välillä Halli/Kuorevesi - Mänttä-Vilppula 1220 kpl (v. 2022 1258 kpl).

vastuualue / k.s. & lupa	TP 2022	MTA 2023	TP 2023
<i>ulkoiset toimintaluvut (sit.)</i>			
TULOSLASKELMA			
TOIMINTATUOTOT			
Myyntituotot	78 423	90.200	93.926

Maksutuotot	115 557	96.500	78.827
Tuet ja avustukset	62 472	20 000	52.000
Muut toimintatuotot	162 393	110.000	150.351
TOIMINTATUOTOT	418 845	316.700	375.105
TOIMINTAKULUT			
Henkilöstökulut	-382 717	-425.385	-425.937
Palvelujen ostot	-655 411	-385.000	-329.643
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-5 265	-12.700	-5.485
Avustukset			
Muut toimintakulut	-11 391	-8.340	-20.688
TOIMINTAKULUT	-1 054 784	-831.390	-781.755
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-635 939	-514.690	-406.650
Rahoitustuotot ja -kulut	-29		
VUOSIKATE	-635 968		
Poistot ja arvonalentumiset			
Suunnitelman mukaiset poistot	-2 667		
Arvonalentumiset			
Poistot ja arvonalentumiset	-2 667		
*TILIKAUDEN TULOS	-638 635		-406.650
Sisäiset toimintatulot/menot	-46 342		-47.566

Tilapalvelut

Vastuualueen tilivelvollinen viranhaltija: kaupunkikehitysjohtaja

Vastuualueen henkilöstö: 50,6 htv. Tilapalvelupäällikkö, kiinteistöhoito 9,8 (vakituisia kiinteistöhoiton esimies, 8 kh), kunnossapito 3,7 (vakituisia kiinteistömestari, rakennusammattimies, sähköasentaja), siivouspalvelut 23,1 (18 vakituista + 2 osa-aikaista sekä ruokapalvelut 11 (10 vakituista, 1 määräaikainen ja 2 osa-aikaista).

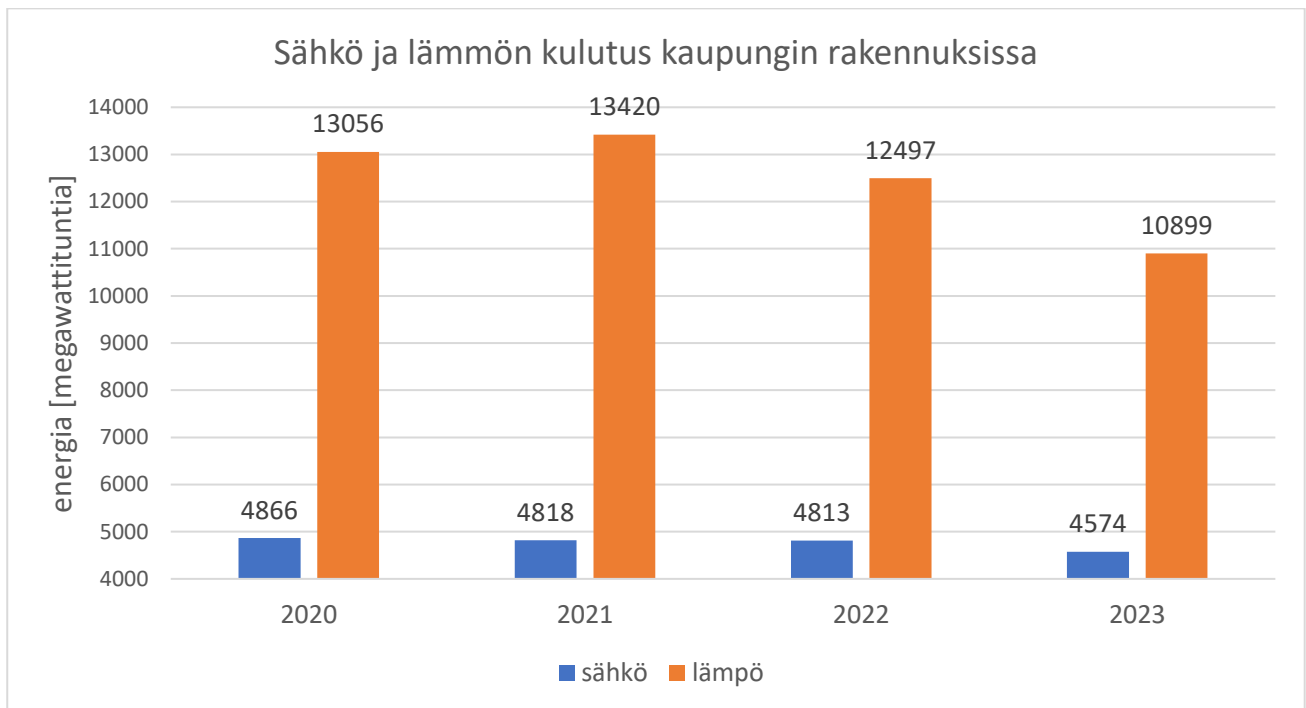
Tilapalvelut on hallinnoinut kaupungin rakennuksia ja tarjonnut tiloja eri palvelualueille, joita laskutetaan kiinteistöjen ylläpidosta sisäisellä vuokralla. Sisäinen vuokra sisältää käyttö- ja ylläpitokulut sekä osan pääomakuluista. Kiinteistöjen ylläpitoon on kuulunut kiinteistönhallinta, kiinteistöhoito sekä kiinteistöjen kunnossapito. Kiinteistöhoitopalvelut on huolehtinut päivittäisen kiinteistöjen toimivuuden, tehnyt ennakkohuollot sekä huolehtinut piha- ja viheralueista. Pihatyöt on toteutettu osittain infrapalvelut-vastuualueen resursseilla. Kunnossapidon tavoitteena on ollut huolehtia, että kiinteistö on käyttökunnossa ja kunnossapitotarpeet on huomioitu käyttäjien asettamat vaatimukset huomioiden. Kiinteistöjen ylläpidon haasteena on ollut kiinteistöjen käytettävyyden säilyttäminen sekä käyttäjien asettamien vaatimuksien mukaisesti tehokkaiden tilaratkaisujen löytäminen ja ylimääräisistä kiinteistöistä luopuminen. Kiinteistöjen toimenpideohjelman mukaisesti purettiin Virkamiehenkatu 13 ja Luotsi (Koskelankatu 27). Tulevaisuuden tarpeita sote-käytössä olevien rakennusten käyttöön pyrittiin kartoittamaan, mutta investointiesitystasolle ajatuksia voidaan tuoda vasta vuokrasopimusten ollessa pitkäaikaiseen kehitykseen soveltuvia. Hyvinvointialueen vuokratuloja kertyi huomattavasti ennakoitua enemmän.

Maailmanpoliittisien syitten takia lämmitys- ja polttoainekustannusten arvioitiin nousevan poikkeuksellisen paljon, mikä ei toteutunut. Edellä mainitusta, hyvinvointialueen ennakoitua suurempien vuokratulojen ja kunnossapidon minimoinnin kautta käyttötalousbudjetti alittui huomattavasti. Energiatasehokkuustoimenpiteillä (hankinnoilla, käyttöteknisillä toimilla ja

ohjeistuksella) saavutettiin pienempiä kulutuksia. Toimenpiteitä ovat muun muassa valaistuksen valonlähteen muuttuminen LED:eiksi, niiden aikaohjelmien säätäminen, IV-koneiden käyttöaikojen säätäminen. Talouden tasapainotusohjelman mukaisesti henkilöstömitoituksen tarkistaminen jatkui. Henkilöstömäärä tippui edellisvuoteen verrattuna. Siivoustoimea tehostettiin työvuorosunnittelulla.

Energiatehokkuutta sekä sen käytön opastamista ja seuraamista kehitettiin jatkuvasti. Energiatehokkuustoimenpiteet ja rakennuskannan muutokset ovat vaikuttaneet kulutukseen seuraavan kuvan mukaisesti. Lämpöenergian kulutus on normeerattu, eli lämpötilakorjattu.

Siivous- ja ruokapalvelut

Siivouksen tavoitteena on olla muun toiminnan mahdollistava aputoiminto, jossa luodaan asiakkaille puhtaat ja viihtyisät tilat ja tilan käytön edellyttämä puhtaustaso. Siivouspalvelun mitoitukset on päivitetty asiakaslähtöisesti, talouden tilanne huomioiden. Tiedon ja osaamisen jakamista eri toimipisteiden välillä on tehty työnkierroilla, mikä on tasapainottanut poissaolojen vaikutusta. Pitkäaikainen siivous- ja ruokapalvelupääällikkö eläköityi, ja talouden tasapainottamisohjelman mukaiseen tehtäväkuvaan yritettiin rekrytoida useampaan otteeseen uutta henkilöä siinä onnistumatta. Operatiivisen toiminnan jatkumiseksi tehtiin rekrytointi samaan asemaan.

Hintojen nousu 5 % v. 2023 aikana aineiden ja tarvikkeiden osalta jatkui ruoka- ja siivouspalveluissa, mikä aiheutti taloudellista painetta palvelujen tuottamiseen. Ruokalista suunnittelulla ja tarkoituksenmukaisilla tilauksilla saatiin kulut pysymään budjetin mukaisina.

Ruokapalvelut on valmistanut ateriat lasten, oppilaiden ja erityisryhmien tarpeisiin sekä henkilöstöruokailuun. Valmistuskeittiötä on seitsemässä eri toimipisteessä, Kolhon koululta toimitetaan ruoka Kolhon päiväkodin jakelupisteeseen.

Ruokapalvelujen ateriapalvelujen asiakastytyväisyyskysely tehtiin keväällä 2023 kouluille. Kyselyyn vastaajia oli 258 henkilöä. Kyselyssä haluttiin tietoa ruoan maittavuudesta, tarjoilusta, ruokasalin viihtyisyydestä ja ruokailutilanteista. Suosikkiruoaksi nousi makaronilaatikko ja pinaattiletut. Ei niin mieluisena ruokana koetut kasvisruoat esim. kasvuskastike ja kasviskiusaus.

Toiveita asiakkailta tuli mm. mausteita lisää, salaatti komponentteina ja suosikkiruokapäivä. Toiveet on huomioitu kokonaan tai osittain.

Tilapalveluiden vuosikate on noin 1,1 miljoona euroa arviota parempi.

vastuualue / tilapalvelut	TP 2022	muutos TA 2023	TP 2023
<i>ulkoiset toimintaluvut (sit.)</i>			
TULOSLASKELMA			
TOIMINTATUOTOT			
<i>Myyntituotot</i>	44 203	25 000	67 678
<i>Maksutuotot</i>	6928		
<i>Tuet ja avustukset</i>	4486		211
<i>Muut toimintatuotot</i>	629 636	2 547 000	3 015 655
TOIMINTATUOTOT	685 253	2 572 000	3 083 544
TOIMINTAKULUT			
<i>Henkilöstökulut</i>	-2 051 010	-2 019 980	-2 106 061
<i>Palvelujen ostot</i>	-1 493 523	-1 252 150	-949 894
<i>Aineet, tarvikkeet ja tavarat</i>	-2 259 513	-2 638 950	-2 215 920
<i>Avustukset</i>			
<i>Muut toimintakulut</i>	-247 189	-130 000	-159 097
TOIMINTAKULUT	6 051 234	-6 041 080	-5 430 971
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-5 365 981	-3 469 080	-2 347 427
<i>Rahoitustuotot ja -kulut</i>	-15		-39
VUOSIKATE	-5 365 997	-3 469 080	-2 2347 466
<i>Poistot ja arvonalentumiset</i>			
<i>Suunnitelman mukaiset poistot</i>	-1 492 984	-1 523 180	-1 433 543
<i>Arvonalentumiset</i>	-611 378		-900 444
<i>Poistot ja arvonalentumiset</i>	-2 104 362	-1 523 180	-2 333 897
*TILIKAUDEN TULOS	-7 470 359	-4 992 260	-4 681 454
Sisäiset toimintatulot/menot	6 139 894	4 270 830	4 330 827

Infra- ja ympäristöpalvelut

Vastuualueen tilivelvollinen viranhaltija: Infrapalvelupäällikkö

Vastuualueen henkilöstö: 15 htv. Infrapalvelupäällikkö, infrapalvelumestari, koneenkuljettaja 2, puistotyöntekijä 5 ja liikuntapaikkahoitaja 6.

Infra- ja ympäristöpalvelut -vastuualueeseen kuuluu infran rakennuttaminen ja ylläpito: kadut, puistot, yleiset alueet, torit, matonpesupaikat, satamat, metsät, yksityistiet, liikuntapaikat sekä ympäristöterveydenhuolto ja ympäristösuojelu.

Kadut

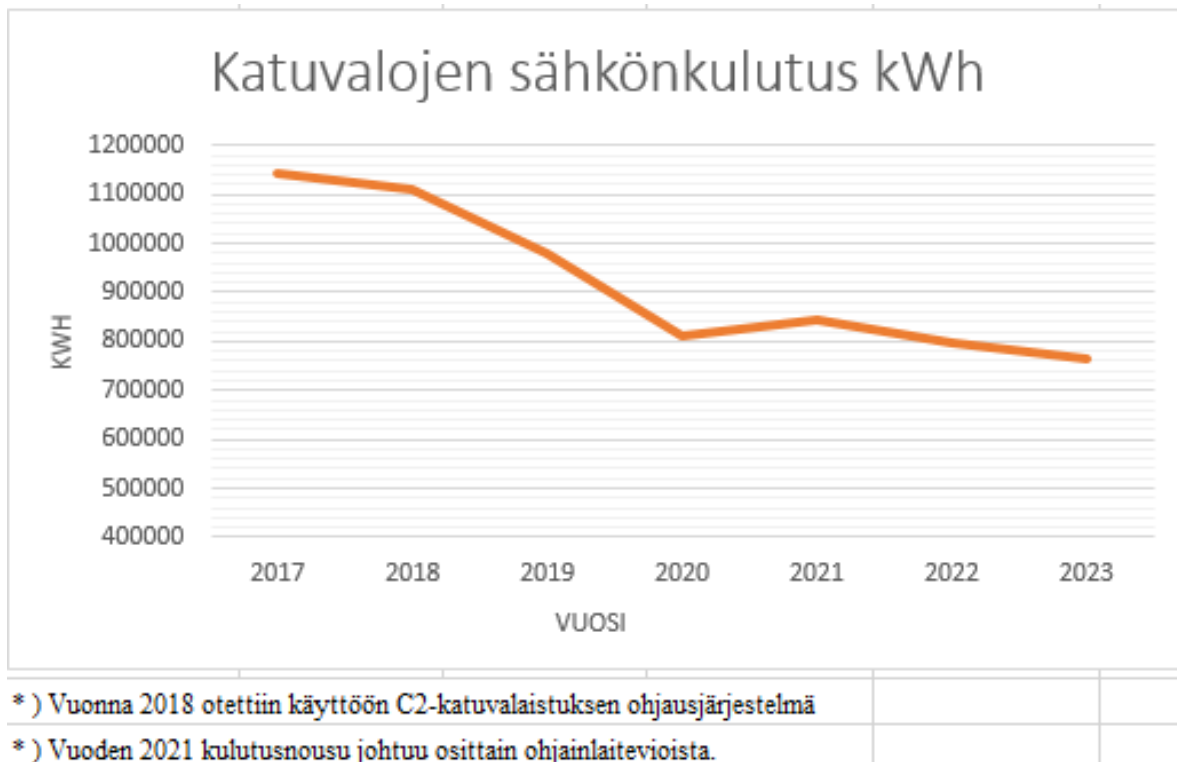
Kustannuspaikka on vastannut liikenne- ja yleisten alueiden ylläpidosta. Mäntän alueella 1/3 teiden talvikunnossapidosta hoidettu omalla kalustolla ja loput yksityisten urakoitsijoiden toimesta. Vilppulassa ja Kolhossa talvikunnossapito ostettu kokonaisuudessaan ulkopuolisilta urakoitsijoilta. Kesäkunnossapito hoidettu Mäntän alueella pääasiassa omalla kalustolla, Vilppulassa omalla

kalustolla ja ulkopuolisten urakoitsijoiden toimesta ja Kolhossa pääosin ulkopuolisten urakoitsijoiden toimesta etäisyydestä johtuen.

Yksityisteiden auraaminen lopetettiin vuoden 2023 päättyessä 9 yksityistieltä. Neljälle yksityistiekunnalle pidettiin tiekuntien aloituskokoukset, joiden yksityisteiden kunnossapidosta kaupunki luopuu vuoden 2024 aikana. Vuodelle 2024 siirtyi kahden yksityistiekunnan aloituskokoukset.

Hulevesiverkoston rakentamista jatkettiin yhteistyössä Mäntän Kaukolämpö ja Vesihuolto Oy: kanssa. Länsitie peruskorjattiin ja peruskorjaussuunnitelmat valmistuivat Katiskalahdenkadulle sekä Rusinniementielle. Katuvaloja vaihdettiin vähemmän energiaa kuluttaviin LED-valaisimiin mm. Seppälän puistotielle, Koskelankadulle ja Puistokadulle. Lisäksi vaihdettiin katuvalaisimien yksittäisiä elohopealamppuja LED-lamppuihin. Kuvassa on katuvalojen sähkönkulutuksen seuranta 2017-2023.

Puistot ja yleiset alueet (sis. torit, pihat ja leikkipaikat, venesatamat, matonpesupaikat)

Kustannuspaikka on vastannut mainittujen alueiden ylläpidosta: yleisestä siisteydestä, viihtyisyydestä ja turvallisuudesta. Kaupunkikuvan siisteyteen ja parantamiseen kiinnitetty edelleen erityistä huomiota. Resurssien vähäisyyden takia painopistealueet olivat taajamien keskustat. Muilla alueilla on ollut vääjäämättä hoitotason laskua. Toistaiseksi vastuualueeseen on kuulunut myös osittain kiinteistöjen käsin tehtävät piha-alueiden talvi- ja kesäkunnossapitotyöt.

Vilppulan satamassa kesäaikana matkailuvaunuja 635 kpl ja vierasveneitä 104 kpl.

Vilppulan koskikalastusalueelle myytiin kalastuslupia 1150 kpl.

Yksi puistotyöntekijä irtisanoi työsuhteensa, joten osa vuodesta menttiin vajaalla henkilöstöllä, ennen kuin uusi rekrytointi saatiin tehtyä.

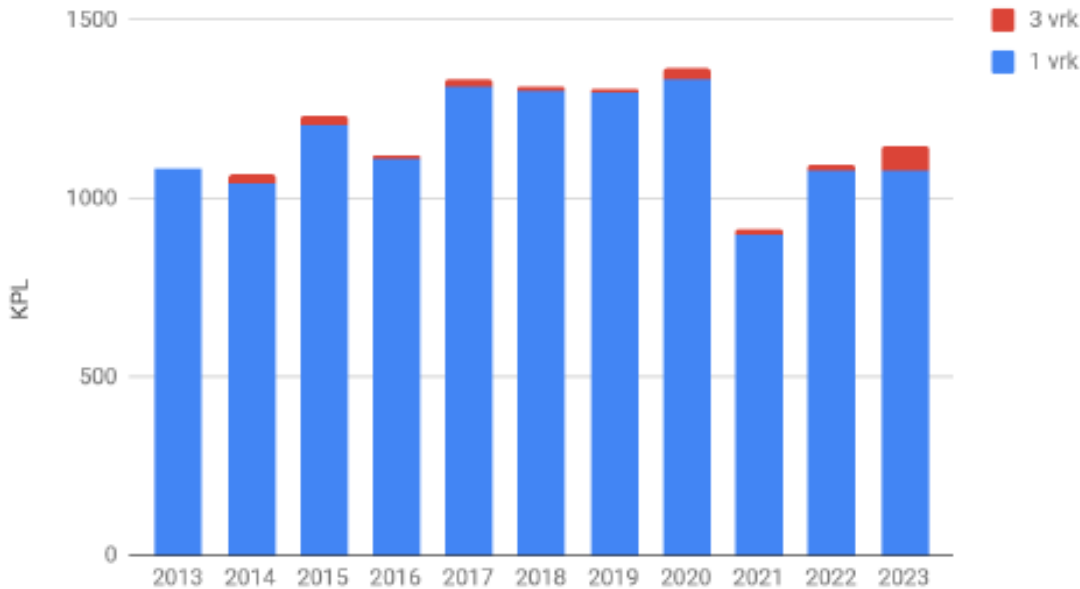

Kuluttajaturvallisuuslain (920/2011, §7) määräämät toimenpiteet toteutettiin julkisilla leikkikentillä ja koulujen ja päiväkotien leikkipaikoilla. Lisäksi vastuualue on myynyt palvelua Juupajoen kunnalle leikkipaikkojen tarkastuksista.

Mäntän Myllyrannan alueelle aloitettiin rakentamaan 16-paikkaista Best-park matkailuvaunualuetta.

Kalastuslupien myynti määrän kehitys

Taulukon laatinut koskikalastusisännöitsijä Heikki Holsti.

Metsät ja yksityistiet

Vilppulan alueen metsäsuunnitelma on valmistunut vuonna 2021 ja Mäntän alueen vuonna 2018. Suunnitelmat sisältävät yhteensä 630 hehtaaria metsämaata, mihin sisältyy myös puistometsiä. Vuoden 2023 hakkuutulo on noin 120 000 euroa ja talousarviossa varauduttu 100 000 euron metsänmyynti tuloihin. Hakkuita tehtiin Mustanlahden teollisuusalueella ja asuinalueella. Myös energiapuuta myytiin sekalaisista hakkuukohteista sen hyvän myyntihinnan takia. Kaupungin hankintahakkuut ja hoitotyöt tehtiin ostopalveluina. Kesän aikana tehtiin lisäksi puistometsien raivauksia ostopalveluna Mäntän, Vilppulan ja Kolhon taajamissa.

Kaupungin alueella on saanut kunnossapitoavustusta 89 tiekuntaa. Lisäksi menoissa on kaupungin omistamien maa-alueiden tieyksikkömaksut yksityistiekunnille.

Liikuntapaikat

Kustannuspaikka on vastannut siitä, että kaupungin eri liikuntapaikat ovat asiakkaiden käytettävissä turvallisesti ja asianmukaisesti. Vilppulan Parkkivuoreen valmistui kuntorata, jota voidaan hyödyntää eri vuodenaikoina. Hankkeeseen saatiin ELY-keskukselta avustus. Lisäksi Parkkivuoreen valmistui kesällä 9-väyläinen frisbee-golfrata johon saatiin avustusta Poko ry:n kautta. Nyt alueella on kokonaisuudessaan 19-väyläinen frisbee-golfalue. Liikunnan kehittämishankkeet ja hyvinvointityö on siirretty pääasiassa kulttuuri- ja hyvinvointipalveluille.

Yksi liikuntapaikkatyöntekijä irtisanoi työsuhteensa, joten osa vuodesta mentiin vajaalla henkilöstöllä, ennen kuin uusi rekrytointi saatiin tehtyä.

Ympäristöterveydenhuolto ja ympäristösuojelu (Keurusselän ympäristölautakunta ja ympäristönsuojelujaos)

Keuruun, Jämsän, Mänttä-Vilppulan ja Virtain kaupunkien sekä Kuhmoisten ja Ruoveden kuntien yhteisen Keurusselän ympäristölautakunnan sekä Keuruun ja Mänttä-Vilppulan kaupunkien yhteisen Keurusselän ympäristönsuojelujaoston isäntäkuntana toimii Keuruun kaupunki. Ympäristölautakunnan tehtävänä on elinympäristöön vaikuttavin toimenpitein edistää väestön terveyttä ja hyvinvointia. Lautakunta huolehtii kansanterveystlain (66/1972) 1 §:ssä ja terveyshuoltolain (1326/2010) 21 §:ssä mainittujen lakien mukaisista ympäristöterveydenhuollolle määräytyistä tehtävistä Keuruun, Jämsän, Mänttä-Vilppulan ja Virtain kaupunkien sekä Kuhmoisten ja Ruoveden kuntien osalta ja käyttää niissä lautakunnalle annettua päätösvaltaa.

Keurusselän ympäristönsuojelujaoston tehtävänä on edistää ympäristön säilymistä ekologisesti kestäväenä, arvoiltaan monimuotoisena, viihtyisenä ja virikkeellisenä. Ympäristönsuojelujaosto huolehtii kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle lainsäädännössä säädetyistä tehtävistä toimialueensa Keuruun ja Mänttä-Vilppulan kaupunkien osalta ja käyttää niissä jaostolle annettua päätösvaltaa. Ympäristönsuojeluviranomainen on myös lainsäädännön mukainen kunnan maan-aineslupa- ja valvontaviranomainen.

Keurusselän ympäristön- ja terveydensuojelutoimisto laskuttaa yhteistyökunnilta yhteistoimintasopimuksen mukaisesti kuntien maksuosuuden asukaslukujen mukaisessa suhteessa lukuun ottamatta eläinlääkintää, jossa 25 % maksuosuudesta määräytyy kunnassa olevien maidontuotantilojen lukumäärän perusteella.

Pohjavesien suojelusuunnitelman ja vesihuollon kehittämissuunnitelma valmistuivat vuonna 2023. Pohjavesien suojelusuunnitelmaan saatiin ELY-keskuksen avustus.

Suurimmat yksittäiset ylitykset johtuvat mm. alueiden kunnossapidosta, koneiden ja laitteiden kunnossapidosta sekä ympäristöterveydenhuolto- ja suunnittelusta yhteensä 150 000 €.

vastuualue / infra & ymp.	TP 2022	MTA 2023	TP 2023
<i>ulkoiset toimintaluvut (sit.)</i>			
TULOSLASKELMA			
TOIMINTATUOTOT			
<i>Myyntituotot</i>	309 085	214 500	201 404
<i>Tuet ja avustukset</i>	4 391		
<i>Muut toimintatuotot</i>	15 749	11 000	15 285
TOIMINTATUOTOT	329 224	225 500	216 689
TOIMINTAKULUT			
<i>Henkilöstökulut</i>	-705 019	-719 040	-718 281
<i>Palvelujen ostot</i>	-485 282	-761 800	-912 275
<i>Aineet, tarvikkeet ja tavarat</i>	-285 323	-282 050	-274 928
<i>Avustukset</i>	-103 697	-98 200	-99 015
<i>Muut toimintakulut</i>	-22 229	-15 450	-22 168
TOIMINTAKULUT	-1 601 550	-1 876 540	-2 026 668
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-1 272 326	-1 651 040	-1 809 979
<i>Rahoitustuotot ja -kulut</i>			-20
VUOSIKATE			
<i>Poistot ja arvonalentumiset</i>			
Suunnitelman mukaiset poistot	- 1 096 470	-1 124 940	-1 090 407

	päätyminen väärin käsiin.					
Palveluiden järjestämisen riskit	Kiinteistöjen, tilojen, laitteiden ja kaluston vahingot	Toimintaohjeet Huolto Vakuutukset Koulutukset	1	1	kaupunkikehitysjohtaja tilapalvelupäällikkö infrapalvelupäällikkö	Teknisestä käyttöiästä johtuvia rikkoja.
Henkilöstöriskit	Resurssien vähäisyys > kaikilla ei ole sijaisia Työmäärän kasvu	Työhyvinvoinnista huolehtiminen. Verkostoituminen seutukuntien kollegojen kanssa.	2	1	Vastuualueiden johtajat/Kaupunkikehityspalvelut	Erikoistumista vaativiin tehtäviin ei kaikkiin sijaistamismahdollisuutta.
Henkilöstöriskit	Sairastavuus ja poissaolot kasvavat	Työhyvinvoinnista huolehtiminen	2	1	Vastuualueiden johtajat/ Kaupunkikehityspalvelut	Positiivinen raportoitu kehitys.

Tuloslaskelmaosan toteutuminen

	Talousarvio 2023	Ta- muutos 2023	Budj. + muutos	Toteutuma 2023	Poikkeama
TULOSLASKELMA					
TOIMINTATUOTOT					
Myyntituotot	1.166.100		1.166.100,00	1.444.672,31	-278.572,31
Maksutuotot	424.900		424.900,00	348.010,37	76.889,63
Tuet ja avustukset	995.000		995.000,00	742.718,13	252.281,87
Muut toimintatuotot	2.691.310		2.691.310,00	3.257.895,21	-566.585,21
TOIMINTATUOTOT	5.277.310		5.277.310,00	5.793.296,02	-515.986,02
TOIMINTAKULUT					
Henkilöstökulut	-16.289.430	-124.700	-16.414.130,00	-16.380.406,01	-33.723,99
Palvelujen ostot	-5.282.500	-37.750	-5.320.250,00	-5.000.285,81	-319.964,19
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-3.553.870	-6.900	-3.560.770,00	-3.025.894,09	-534.875,91
Avustukset	-1.478.800	-152.680	-1.631.480,00	-1.570.125,72	-61.354,28
Muut toimintakulut	-542.300	-1.000	-543.300,00	-572.452,34	29.152,34
TOIMINTAKULUT	-27.146.900	-323.030	-27.469.930,00	-26.549.163,97	-920.766,03
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-21.869.590	-323.030	-22.192.620,00	-20.755.867,95	-1.436.752,05
Verotulot	24.750.000	250.000	25.000.000,00	25.908.078,29	-908.078,29
Valtionosuudet	548.368	4.975	553.343,00	1.365.208,00	-811.865,00
Rahoitustuotot ja -kulut					
Korkotuotot	70.000		70.000,00	130.339,79	-60.339,79
Muut rahoitustuotot	100.000		100.000,00	213.550,25	-113.550,25
Korkokulut	-527.000		-527.000,00	-607.262,32	80.262,32
Muut rahoituskulut				-5.838,94	5.838,94
Rahoitustuotot ja -kulut	-357.000		-357.000,00	-269.211,22	-87.788,78
VUOSIKATE	3.071.778	-68.055	3.003.723,00	6.248.207,12	-3.244.484,12
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelman mukaiset poistot					
Arvonalentumiset	-2.678.620		-2.678.620,00	-2.554.449,05	-124.170,95
Arvonalentumiset				-1.328.402,02	1.328.402,02
Poistot ja arvonalentumiset	-2.678.620		-2.678.620,00	-3.882.851,07	1.204.231,07

TILIKAUDEN TULOS	393.158	-68.055	325.103,00	2.365.356,05	-2.040.253,05
Varausten ja rahastojen muutokset					
Poistoeron muutos				4.150,00	-4.150,00
Varausten ja rahastojen muutokset				4.150,00	-4.150,00
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	393.158	-68.055	325.103,00	2.369.506,05	-2.044.403,05

Verotulojen toteutuminen

	Talousarvio 2023	Ta- muutokset	Muutos- talousarvio	Toteutuma	Poikkeama
Verotulot	18.650.000		18.650.000,00	19.171.841,86	521.841,86
Kunnan tulovero	3.140.000	100.000	3.240.000,00	3.249.716,34	9.716,34
Kiinteistövero	2.960.000	150.000	3.110.000,00	3.486.520,09	376.520,09
Osuus yhteisöveron tuotosta	24.750.000	250.000	25.000.000,00	25.908.078,29	908.078,29
Verotulot	18.650.000		18.650.000,00	19.171.841,86	521.841,86

Tuloverojen perusteet 2021-2023

Verovuosi	Tuloveroprosentti	Verotettava tulo, 1000 €	Muutos %
2021	22,50%	159 859	1,0
2022	22,50%	162 239	1,5
2023	9,86%	177 459	9,4

Kiinteistöveron perusteet verovuosina 2020–2023

	2020	2021	2022	2023
Yleinen kiinteistöveroprosentti	1,10	1,10	1,10	1,10
Vakituinen asuinrakennus	0,60	0,60	0,60	0,60
Muut asuinrakennukset	1,15	1,15	1,15	1,15
Voimalaitosrakennus	1,40	1,40	1,40	1,40

	TP2016	TP2017	TP2018	TP2019	TP2020
Yleinen kiinteistöveroprosentti	1,10	1,10	1,10	1,10	1,10
Vakituinen asuinrakennus	0,50	0,60	0,60	0,60	0,60
Muu asuinrakennus	1,00	1,15	1,15	1,15	1,15
Voimalaitosrakennus	1,40	1,40	1,40	1,40	1,40

Valtionosuuksien toteutuminen

	Talousarvio 2023	Ta- muutokset	Muutos- talousarvio	Tilinpäätös 2023	Poikkeama
Valtionosuudet					
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus	-666.036	4.975	-661.061,00	-1.004.774,00	343.713,00
Verotuloihin perustuva valt.os.tasaus	922.746		922.746,00	922.746,00	
Järjestelmämuutoksen tasaus	-371.541		-371.541,00		-371.541,00
Kunnan opetus ja kulttuuritoim.muut vos.	-1.040.593		-1.040.593,00	-797.151,00	-243.442,00
Harkinnanvarainen valt.osuuden korotus				566.000,00	-566.000,00
Verotulomenetysten kompensaatio	1.703.792		1.703.792,00	1.678.387,00	25.405,00
Valtionosuudet	548.368	4.975	553.343,00	1.365.208,00	-811.865,00

Valtionosuuksiin kohdistuneet muutokset 2023

2.2.2024

Lukiokoulutuksen vuoden 2023 rahoitus ja omarahoitus on OKM:n päätöksellä tarkistettu 18.12.2023. Laskelma on päivitetty tältä osin lopulliseksi.

8.12.2023

Päivitetty vuoden 2023 laskelma lopulliseksi VM:n 24.11.2023 tarkistamien tietojen mukaiseksi. Kuntien valtionosuuspottiin palautettiin kuntaliitosavustuksiin varatut, mutta käyttämättä jääneet rahat, noin 19 miljoonaa eli 3,43 euroa asukasta kohti. Tämä näkyy kuntien joulukuun 2023 valtionosuustilityksissä.

Lisäksi Leppävirran ja Muhoksen kunta ovat tehneet omiin vos-päätöksiinsä oikaisuvaatimukset ja saaneet ne menestyksellisesti läpi. Talousraportoinnissa on tullut virhe, jonka VM on oikaissut kuntien hyväksi ja se näkyy näiden kuntien sote-erissä ja heijastuu myös koko maan muutosrajoittimen ja järjestelmämuutoksen tasauksen summiin.

Myös OKM:n valtionosuudet tarkistettu vastaamaan tuoreinta 26.10.2023 tietoa.

11.8.2023

Laskelmaa päivitetty opetus- ja kulttuuriministeriön 26.7.2023 tekemien päätösten mukaiseksi. OKM-vos on muuttunut yhdeksän kaupungin osalta.

5.5.2023

Laskelmaa päivitetty opetus- ja kulttuuriministeriön 24.4.2023 tekemien päätösten mukaiseksi. Osalla kunnista OKM-vos siis muuttunut.

Investointiosan toteutuminen

Merkittävimpien investointien tapahtumat:

Parkkivuoreen valmistui frisbeegolf-rata sekä kuntorata.

Länsitien peruserparannus tehtiin.

Hangaari-hanke valmistui.

Asiointipiste siirrettiin kaupungintalolle.

Vilppulan asema-aukiota parannettiin yhteistyössä Väyläviraston kanssa.

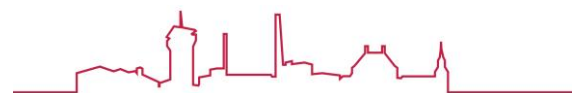
Vilppulankosken koulun iv-koneuusinnan energiatukiavustus saapui.

Uimahallin IV-kone uusittiin.

Infrapalveluihin hankittiin moderni taajamakone.

Myllyrannan suulin alue valmisteltiin asfaltointia vaille valmiiksi matkailuajoneuvoparkiksi ja suuli maalattiin.

INVESTOINTIEN	Talousarvio	Ta muutokset	MuutosTA	Toteutuma	Poikkeama
TOTEUTUMA 2023	2023	2023	2023	2023	
Arvopaperit / as.osakkeet					
INVESTOINNIT NETTO	-5.000	0	-5.000,00	0	-5.000,00
Taidehankinnat					
INVESTOINNIT NETTO	0	0		0	
Maa-alueet					
INVESTOINTIMENOT	-100.000		-100.000,00	-5.000,00	-95.000,00
KÄYTTÖOMAISUUDEN MYYNTI	10.000		10.000,00	23.613,80	-13.613,80
INVESTOINNIT NETTO	-90.000	0	-90.000,00	18.613,80	-108.613,80
Vlankosken koulun IV*					
INVESTOINTIMENOT				-1.496,00	1.496,00
RAHOITUSOSUUDET INVESTOINTEIHIN				21.000,00	-21.000,00
INVESTOINNIT NETTO	0	0		19.504,00	-19.504,00
Savosenmäen koulun LTO*					
INVESTOINNIT NETTO	0	0		-3.920,00	3.920,00
Hangaarihanke					
INVESTOINTIMENOT	-299.000		-299.000,00	-432.232,43	133.232,43
RAHOITUSOSUUDET INVESTOINTEIHIN	209.300		209.300,00		209.300,00
INVESTOINNIT NETTO	-89.700	0	-89.700,00	-432.232,43	342.532,43
Frisbeegolf rata Parkkivuori*					
INVESTOINNIT NETTO	0	0		-7.834,74	7.834,74
Kuntoratojen rakentaminen					
INVESTOINTIMENOT	-120.000	-12.000	-132.000,00	-229.129,83	97.129,83
RAHOITUSOSUUDET INVESTOINTEIHIN				49.356,00	-49.356,00
INVESTOINNIT NETTO	-120.000	-12.000	-132.000,00	-179.773,83	47.773,83
Autereen polku ja melontareitit*					
RAHOITUSOSUUDET INVESTOINTEIHIN				2.064,00	-2.064,00
INVESTOINNIT NETTO	0	0		2.064,00	-2.064,00
Kolhon koulun aita*					
INVESTOINTIMENOT				-9.624,56	9.624,56
INVESTOINNIT NETTO	0	0		-9.624,56	9.624,56

Kompustalon alakerran tilat*					
INVESTOINNIT NETTO	0	0		-887	887
Uimahallin peruskorjauksen hankesuunnitt					
INVESTOINNIT NETTO	-75.000	0	-75.000,00	0	-75.000,00
Vilppulan asemaseudun kehittäminen					
INVESTOINTIMENOT	-50.000		-50.000,00	-51.683,29	1.683,29
Tehtaankadun ja Länsirantatie risteysjär					
INVESTOINTIMENOT	-15.000		-15.000,00	-1.330,00	-13.670,00
Urheilukeskuksen ulkoalueen taidehankint					
INVESTOINTIMENOT	-10.000	0	-10.000,00	-10.165,32	165,32
Ratakadun liityntäpysäkki					
INVESTOINTIMENOT	-30.000		-30.000,00		-30.000,00
Myllyrannan alueen kehittäminen					
INVESTOINTIMENOT	-290.000		-290.000,00	-127.327,63	-162.672,37
Katiskalahden laiturit					
INVESTOINTIMENOT	-80.000		-80.000,00		-80.000,00
Pohjaslahden urheilukentän aita					
INVESTOINTIMENOT	-12.000	12.000			
Punatulkun hissisaneeraus/paloilmoitin					
INVESTOINTIMENOT	-65.000		-65.000,00		-65.000,00
Kirkonpellon monitoimitalo sadevesiviemä					
INVESTOINTIMENOT	-30.000		-30.000,00	-18.097,82	-11.902,18
Uimahallin IV-koneen saneeraus					
INVESTOINNIT NETTO	-108.000	0	-108.000,00	-275.764,29	167.764,29
Kaupungintalon muutostyöt					
INVESTOINTIMENOT	-55.000		-55.000,00	-36.297,74	-18.702,26
Vilppulan kotiseutumuseon rakennukset					
INVESTOINTIMENOT	-125.000		-125.000,00		-125.000,00
RAHOITUSOSUUDET INVESTOINTEIHIN	62.500		62.500,00		62.500,00
INVESTOINNIT NETTO	-62.500	0	-62.500,00	0	-62.500,00
Myllyrannan suulin julkisivu					
INVESTOINTIMENOT	-60.000		-60.000,00	-34.529,57	-25.470,43
Sarapihan osastokeittiöiden saneeraus					
INVESTOINTIMENOT	-15.000		-15.000,00		-15.000,00
Infrapalveluiden taajamakone					
INVESTOINTIMENOT	-200.000		-200.000,00	-198.500,00	-1.500,00
Tilapalveluiden auto					
INVESTOINTIMENOT	-30.000		-30.000,00	-25.919,35	-4.080,65
Katiskalahdenkatu ja Rusinniementie					
INVESTOINTIMENOT	-40.000	17.000	-23.000,00	-29.720,67	6.720,67
Hulevesiverkoston eriyttäminen/Sirppitie					
INVESTOINTIMENOT	-60.000		-60.000,00	-73.028,07	13.028,07
Päällystystyöt					
INVESTOINTIMENOT	-50.000	-50.000	-100.000,00	-101.180,13	1.180,13

Katuvalaistus					
INVESTOINTIMENOT	-50.000		-50.000,00	-35.978,29	-14.021,71
Länsitie					
INVESTOINTIMENOT	-380.000	21.000	-359.000,00	-348.227,44	-10.772,56
INVESTOINNIT					
INVESTOINTIMENOT					
OMA RAKENTAMINEN				-162.771,36	162.771,36
MUUT INVESTOINTIMENOT	-2.354.000	-12.000	-2.366.000,00	-1.895.102,81	-470.897,19
INVESTOINTIMENOT	-2.354.000	-12.000	-2.366.000,00	-2.057.874,17	-308.125,83
INVESTOINTITULOT					
KÄYTTÖMAISUUDEN MYYNTI	10.000		10.000,00	23.613,80	-13.613,80
RAHOITUSOSUUDET INVESTOINTEIHIN	271.800		271.800,00	72.420,00	199.380,00
INVESTOINTITULOT	281.800		281.800,00	96.033,80	185.766,20
INVESTOINNIT NETTO	-2.072.200	-12.000	-2.084.200,00	-1.961.840,37	-122.359,63
*Investointi ei ole ollut vuoden 2023 talousarviossa, investoinnit ovat pääosin edellisten vuosien valmistuneita tai keskeneräisiä investointeja joihin on tullut lisäsuoritus tai lasku					

Poikkeamat määrärahoihin:

Seuraaviin hankkeisiin ei kirjautunut kuluja: arvopaperit / as. osakkeet Uimahallin peruskorjauksen hankesuunnittelu, Sarapihan paloilmotinjärjestelmän uusinta, Sarapihan osastokeittiöiden saneeraus ja Vilppulan kotiseutumuseon rakennukset.

Uimahallin iv-kone uusinnan alkuperäinen määräraha oli 135.000 euroa, mutta se laski 108.000 euroon, koska energiatukihakemus hylättiin Business Finlandissa. Syyksi katsottiin urakassa olevan kyse peruskorjauksesta. Tilapalvelut käynnisti hankinnan hätätyönä kesäkuussa, koska vanhassa koneessa oli tapahtunut mekaanisia vuotoja kiihtyvällä tahdilla. Lopullinen hajoaminen olisi pahimmillaan tehnyt koko rakennuksesta käyttökelvottoman.

Toimittajalta tilattiin pelkkä kone ilman asennusta heinäkuun loppupuolella. Koneen toimitus viivästyi viikkoja, koska toimittaja toi paikalle väärän tyyppisen koneen. Niin sanotusti omana työnä tehtiin niin paljon valmistelevista töistä kuin mahdollista. Loput tilattiin yrittäjiltä. Vesijohtoliike Jauni Oy valikoitui LVI-urakoitsijaksi, koska se pystyi suorittamaan melkein kaikki loput tarvittavat asennustyöt tiukalla aikataululla. Asennukset aloitettiin välittömästi hätätyönä, mutta ne jatkuivat pitkälle joulukuulle. Työt tehtiin tuntiveloituksella. Töitä valvottiin rakennusmestarin toimesta.

Poikkeaman (noin 167.000 euroa) syynä on talousarviovuoden 2023 investointiosan laadinnassa tapahtunut tilapalveluiden aliarviointi tarvittavissa vanhaan koneen runkoon sijoitetun lämmöntalteenottoyksikköön liittyvissä liitännöissä, käsityönä tehdyissä kanavoinneissa ja sääsuojauksien rakentamiseen vaadittavissa töissä. Lisäksi urakan aikana havaittiin rakennuksen vaippaan liittyviä puutteita, jotka korjattiin sisäilmaongelmien välttämiseksi.

Hangaari-hankeessa oli alkuperäisen rakennusurakoitsijan jäljiltä vain teräsrunko, valaistus ja ulkokuori olivat paikallaan. Pääasiassa seuraavien asioiden vuoksi kustannukset ovat noin 50.000 euroa yli budjetin: Hankintoja jouduttiin tekemään alkuperäisen rakennusurakoitsijan jälkeen muun muassa seuraavasti: rungon terästen kiinnitys maahan, ulkokuoren PVC-kankaan kiinnitys betoniin, ovien kynnyksen hankinta, lämmitysjärjestelmä, lisäeristys, ovet, koko sähköjohdotuksen uusinta ja sähkökeskus. Osaan hankinnoista jouduttiin vuokraamaan apuvälineitä.

Rakennusvalvonnan edellyttämät pakolliset kokeet ja vaatimukset aiheuttivat välttämättömiä menoja. ELY-keskuksen myöntämä investointitukihakemus on käsittelyssä.

Parkkivuoren kuntoradan rakentaminen oli avustuksen jälkeen noin 48.000 arvioitua kalliimpi. Ero johtuu yksikköhintaurakkana kilpailutetun työn arvioitua suuremmista massoista, radan märimmän osan toteuttamisesta leka-soralla ja märästä urakka-ajasta koituneeseen lisääntyneeseen työaikaan.

Rahoitusosan toteutuminen

	Talousarvio 2023	Ta- muutos 2023	Ta + muutos	Tilinpäätös 2023	Poikkeama
RAHOITUSLASKELMA					
RAHOITUSLASKELMA TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA					
TOIMINNAN RAHAVIRTA					
VUOSIKATE	3.071.778	-68.055	3.003.723,00	6.248.207,12	-3.244.484,12
SATUNNAISET ERÄT					
TULORAHOITUKSEN KORJAUSERÄT	40.000		40.000,00	-169.791,88	209.791,88
TOIMINNAN RAHAVIRTA	3.111.778	-68.055	3.043.723,00	6.078.415,24	-3.034.692,24
INVESTOINTOINTIEN RAHAVIRTA					
INVESTOINTIMENOT	-2.354.000	-12.000	2.366.000,00	-2.057.874,17	-308.125,83
RAHOITUSOSUUDET INVESTOINTEIHIN	271.800		271.800,00	72.420,00	199.380,00
PYS. VASTAAVIEN HYÖDYKKEIDEN LUOV.TULOT	-30.000		30.000,00	86.625,00	-116.625,00
INVESTOINTOINTIEN RAHAVIRTA	-2.112.200	-12.000	2.124.200,00	-1.898.829,17	-225.370,83
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	999.578	-80.055	919.523,00	4.179.586,07	-3.260.063,07
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA					
ANTOLAINAUKSEN MUUTOKSET					
ANTOLAINASAAMISTEN LISÄYKSET				-793.333,34	793.333,34
ANTOLAINASAAMISTEN VÄHENNYS				116.060,61	-116.060,61
ANTOLAINAUKSEN MUUTOKSET				-677.272,73	677.272,73
LAINAKANNAN MUUTOKSET					
PITKÄAIKAISTEN LAINOJEN LISÄYS					
PITKÄAIKAISTEN LAINOJEN VÄHENNYS				-5.130.562,96	5.130.562,96
LYHYTAIKAISTEN LAINOJEN MUUTOS				-100.000,00	100.000,00
LAINAKANNAN MUUTOKSET				-5.230.562,96	5.230.562,96
OMAN PÄÄOMAN MUUTOKSET					
MUUT MAKSUVALMIUDEN MUUTOKSET TOIMEKSIANTOJEN VAROJEN JA PÄÄOM. MUUTOS				-36.135,67	36.135,67
VAIHTO-OMAISUUDEN MUUTOS					
SAAMISTEN MUUTOS				4.085.479,75	-4.085.479,75
KOROTTOMIEN VELKOJEN MUUTOS				-3.539.949,59	3.539.949,59
MUUT MAKSUVALMIUDEN MUUTOKSET				509.394,49	-509.394,49
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA				-5.398.441,20	5.398.441,20
RAHAVAROJEN MUUTOS	999.578	-80.055	919.523,00	-1.218.855,13	2.138.378,13
KASSAVARAT 31.12.				2.317.635,79	-2.317.635,79
KASSAVARAT 1.1.				3.536.490,92	-3.536.490,92
RAHAVAROJEN MUUTOS	0	0		-1.218.855,13	1.218.855,13

TILINPÄÄTÖSLASKELMAT

Tuloslaskelma

TULOSLASKELMA	Tilinpäätös 2023	Tilinpäätös 2022
TOIMINTATUOTOT		
Myyntituotot	1.444.672,31	10.419.095,74
Maksutuotot	348.010,37	5.070.180,15
Tuet ja avustukset	742.718,13	2.107.430,91
Muut toimintatuotot	3.257.895,21	1.916.433,54
TOIMINTATUOTOT	5.793.296,02	19.513.140,34
TOIMINTAKULUT		
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-13.022.744,93	-14.195.061,06
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	-2.828.393,24	-3.991.247,21
Muut henkilösivukulut	-529.267,84	-4.515.280,85
Henkilöstökulut	-16.380.406,01	-18.710.341,91
Palvelujen ostot	-5.000.285,81	-63.048.550,79
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-3.025.894,09	-3.214.782,15
Avustukset	-1.570.125,72	-2.888.487,26
Muut toimintakulut	-572.452,34	-1.359.116,99
TOIMINTAKULUT	-26.549.163,97	-89.221.279,10
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-20.755.867,95	-69.708.138,76
Verotulot	25.908.078,29	44.507.584,80
Valtionosuudet	1.365.208,00	26.720.078,00
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	130.339,79	132.021,54
Muut rahoitustuotot	213.550,25	937.865,58
Korkokulut	-607.262,32	-233.312,67
Muut rahoituskulut	-5.838,94	-18.675,79
Rahoitustuotot ja -kulut	-269.211,22	817.898,66
VUOSIKATE	6.248.207,12	2.337.422,70
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-2.554.449,05	-2.632.432,33
Arvonalentumiset	-1.328.402,02	-614.978,37
Poistot ja arvonalentumiset	-3.882.851,07	-3.247.410,70
TILIKAUDEN TULOS	2.365.356,05	-909.988,00
Varausten ja rahastojen muutokset		
Poistoeron muutos	4.150,00	4.150,00
Varausten ja rahastojen muutokset	4.150,00	4.150,00
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	2.369.506,05	-905.838,00

Rahoituslaskelma

RAHOITUSLASKELMA		Tilinpäätös 2022
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA		
TOIMINNAN RAHAVIRTA		
	6.248.207,12	
VUOSIKATE		2.337.422,70
TULORAHOITUKSEN KORJAUSERÄT	-169.791,88	-160.260,83
TOIMINNAN RAHAVIRTA	6.078.415,24	2.177.161,87
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA		
INVESTOINTIMENOT	-2.057.874,17	-1.539.744,36
RAHOITUSOSUJEDET INVESTOINTEIHIN	72.420,00	111.304,10
PYS. VASTAAVIEN HYÖDYKKEIDEN LUOV.TULOT	86.625,00	533.345,40
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	-1.898.829,17	-895.094,86
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA		
	4.179.586,07	1.282.067,01
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA		
ANTOLAINAUKSEN MUUTOKSET		
ANTOLAINASAAMISTEN LISÄYKSET	-793.333,34	-300.000,00
ANTOLAINASAAMISTEN VÄHENNYS	116.060,61	93.333,34
ANTOLAINAUKSEN MUUTOKSET	-677.272,73	-206.666,66
LAINAKANNAN MUUTOKSET		
PITKÄAIKAISTEN LAINOJEN LISÄYS		10.000.000,00
PITKÄAIKAISTEN LAINOJEN VÄHENNYS	-5.130.562,96	-9.638.435,24
LYHYTAIKAISTEN LAINOJEN MUUTOS	-100.000,00	-1.692.172,16
LAINAKANNAN MUUTOKSET	-5.230.562,96	-1.330.607,40
OMAN PÄÄOMAN MUUTOKSET		
MUUT MAKSUVALMIUDEN MUUTOKSET		
TOIMEKSIANTOJEN VAROJEN JA PÄÄOM. MUUTOS	-36.135,67	-24.044,76
SAAMISTEN MUUTOS	4.085.479,75	931.120,36
KOROTTOMIEN VELKOJEN MUUTOS	-3.539.949,59	-1.715.712,03
MUUT MAKSUVALMIUDEN MUUTOKSET	509.394,49	-808.636,43
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	-5.398.441,20	-2.345.910,49
RAHAVAROJEN MUUTOS	-1.218.855,13	-1.063.843,48
KASSAVARAT 31.12.	2.317.635,79	3.536.490,92
KASSAVARAT 1.1.	3.536.490,92	4.600.334,40
RAHAVAROJEN MUUTOS	-1.218.855,13	-1.063.843,48

Tase

TASE	Tilinpäätös 2023	Tilinpäätös 2022
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet		17.329,91
Muut pitkävaikutteiset menot		39.823,61
Aineettomat hyödykkeet		57.153,52
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	5.844.088,51	5.862.702,31
Rakennukset	21.007.349,55	22.092.430,15
Kiinteät rakenteet ja laitteet	9.148.859,81	9.364.909,30
Koneet ja kalusto	307.981,87	172.540,73
Muut aineelliset hyödykkeet	218.352,31	208.186,99
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	171.678,30	394.411,82
Aineelliset hyödykkeet	36.698.310,35	38.095.181,30
Sijoitukset		
Osakkeet ja osuudet	11.713.742,93	17.380.653,81
Muut lainasaamiset	16.237.424,98	15.560.152,25
Muut saamiset	130.346,95	169.375,59
Sijoitukset	28.081.514,86	33.110.181,65
PYSYVÄT VASTAAVAT	64.779.825,21	71.262.516,47
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset		
Lainasaamiset	16.626,05	16.626,05
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	640.415,13	2.363.462,71
Lainasaamiset	207.616,42	1.271.619,23
Muut saamiset	238.460,87	822.334,66
Siirtosaamiset	2.255.349,42	2.969.904,99

Lyhytaikaiset saamiset	3.341.841,84	7.427.321,59
Saamiset	3.358.467,89	7.443.947,64
Rahoitusarvopaperit		
Osakkeet ja osuudet	35.254,30	35.254,30
Rahat ja pankkisaamiset	2.282.381,49	3.501.236,62
VAIHTUVAT VASTAAVAT	5.676.103,68	10.980.438,56
VASTAAVAA	70.455.928,89	82.242.955,03
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	30.402.527,75	35.388.425,11
Edellisten kausien yli-/alijäämä	-	-
Tilikauden yli-/alijäämä	1.976.381,08	1.070.543,08
OMA PÄÄOMA	2.369.506,05	-905.838,00
OMA PÄÄOMA	30.795.652,72	33.412.044,03
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET		
Poistoero	60.177,46	64.327,46
PAKOLLISET VARAUKSET		
Muut pakolliset varaukset		106.780,68
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
Valtion toimeksiannot		
Lahjoitusrahastojen pääomat	139.216,91	147.720,49
Muut toimeksiantojen pääomat	9.042,29	36.674,38
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	148.259,20	184.394,87
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	22.344.948,04	27.225.511,00
Lyhytaikainen		
Joukkovelkakirjalainat	6.200.000,00	6.300.000,00
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	4.880.562,96	5.130.562,96
Ostovelat	1.500.196,44	4.075.991,06

Muut velat /Liittymismaksut ja muut velat	618.095,72	623.687,73
Siirtovelat	3.908.036,35	5.119.655,24
Lyhytaikainen	17.106.891,47	21.249.896,99
VIERAS PÄÄOMA	39.451.839,51	48.475.407,99
VASTATTAVAA	70.455.928,89	82.242.955,03

Konsernilaskelmat

Konsernin tuloslaskelma

Konsernituloslaskelma	2023	2022
Toimintatuotot	17 207 878,87	68 233 758,52
Toimintakulut	-42 188 819,89	-140 685 060,32
Osuus osakkuusyht voitosta	74 178,37	59 999,64
Toimintakate	-24 906 762,65	-72 391 302,16
Verotulot	25 908 078,29	44 507 584,80
Valtionosuudet	7 274 868,06	32 564 786,37
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	30 762,08	38 519,22
Muut rahoitustuotot	296 606,96	1 050 201,46
Korkokulut	-686 301,23	-436 755,79
Muut rahoituskulut	-23 604,49	-240 400,11
Vuosikate	7 893 647,02	5 092 633,79
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-4 400 144,73	-6 426 813,48
Arvonalentumiset	-1 359 693,66	-1 091 363,47
Tilikauden tulos	2 133 808,63	-2 425 543,16
Tilinpäätössiirrot	211,40	408,71
Tilikauden verot	-49 321,49	-114 527,03
Laskennallinen vero	1 223,92	-7 604,49
Vähemmistöosuudet	-39 421,54	-214 150,88
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	2 046 500,92	-2 761 416,85

Konsernin rahoituslaskelma

Konsernirahoituslaskelma	2023	2022
TOIMINNAN rahavirta		
Vuosikate	7 893 647,02	5 092 633,79
Tilikauden verot	-49 321,49	-114 527,03
Tulorahoituksen korjauserät	-744 847,57	-501 179,56
TOIMINNAN rahavirta	7 099 477,96	4 476 927,20
INVESTOINTIEN rahavirta		
Investointimenot	-9 397 733,25	-11 349 978,41
Rahoitusosuudet investointeihin	72 420,00	111 304,10
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	93 689,05	935 908,22
INVESTOINTIEN rahavirta	-9 231 624,20	-10 302 766,09
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	-2 132 146,24	-5 825 838,89
RAHOITUKSEN rahavirta		
Antolainasaamisten lisäykset		
Antolainasaamisten vähennykset	178 616,79	56 502,27
Lainakannan muutokset		
Pitkäaik. lainojen lisäys		11 969 915,00
Pitkäaik. lainojen vähennys	-6 021 248,76	-12 386 791,99
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-151 992,62	-1 801 227,23
LAINAKANNAN MUUTOKSET	-6 173 241,38	-2 218 104,22
Oman pääoman muutokset	526 429,93	234 728,02
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-34 450,21	-32 292,90
Vaihto-omaisuuden muutos-	-5 972,78	97 691,78
Saamisten muutos	7 655 096,98	1 498 309,89
Korottomien velkojen muutos	-4 961 869,04	3 436 806,30
Muut maksuvalmiuden muutokset	2 652 804,95	5 000 515,07
Rahoituksen rahavirta	-2 815 389,71	3 073 641,14
Rahavarojen muutos	-4 947 535,95	-2 752 197,75
Rahavarojen muutos		
RAHAVARAT 31.12.	6 605 601,76	11 553 137,71
RAHAVARAT 1.1.	11 553 137,71	14 305 335,46
RAHAVAROJEN MUUTOS	-4 947 535,95	-2 752 197,75

Konsernitase

Konsernitase 2022 VASTAAVAA	2023	2022
PYSYVÄT VASTAAVAT		
AINEETTOMAT HYÖDYKKEET		
Aineettomat oikeudet	4 174,32	366 828,89
Muut pitkävaikutteiset menot	12 931,26	566 650,06
Ennakkomaksut		6 545,90
AINEELLISET HYÖDYKKEET		
Maa- ja vesialueet	7 344 104,94	7 953 850,27
Rakennukset	39 648 458,04	55 783 001,87

Kiinteät rakenteet ja laitteet	16 960 238,89	18 477 593,61
Koneet ja kalusto	777 743,33	2 242 922,98
Muut aineelliset hyödykkeet	346 186,77	360 945,31
Ennakkomaksut ja keskenä. hank.	567 426,37	4 318 682,49
SIJOITUKSET		
Osakkuusyhteisöosuudet	1 462 943,76	2 203 078,14
Muut osakkeet ja osuudet	2 977 429,45	3 871 242,63
Muut lainasaamiset		19 124,33
Muut saamiset	137 242,91	60 101,94
PYSYVÄT VASTAAVAT	70 238 880,04	96 230 568,42
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	382 416,91	243 715,05
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
VAIHTO-OMAISUUS	152 526,32	516 008,73
SAAMISET		
Pitkäaikaiset saamiset	21 534,76	101 965,21
Lyhytaikaiset saamiset	5 033 945,59	12 662 493,29
RAHOITUSARVOPAPERIT	1 568 870,78	983 132,51
RAHAT JA PANKKISAAMISET	5 036 730,98	10 570 005,20
VAIHTUVAT VASTAAVAT	11 813 608,43	24 833 604,94
VASTAAVAA	82 434 905,38	121 307 888,41

VASTATTAVAA	2023	2022
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	30 402 527,75	35 388 425,11
Säätiöiden ja yhdistysten peruspääomat	764 142,24	771 801,09
Arvonkorotusrahasto		11 429,63
Muut omat rahastot	1 681 793,14	1 597 936,91
Edellisten tilikausien yli/alijäämä	-4 567 274,75	169 544,46
Tilikauden yli-/alijäämä	2 046 500,92	-2 761 416,85
OMA PÄÄOMA	30 327 689,30	35 177 720,35
VÄHEMMISTÖOSUUDET	765 821,95	1 243 622,95
PAKOLLISET VARAUKSET		
Muut pakolliset varaukset		1 168 184,62
PAKOLLISET VARAUKSET		1 168 184,62
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	555 142,31	526 198,81
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen korollinen vieras p-oma	27 726 418,73	51 355 171,07
Pitkäaikainen koroton vieras p-oma	1 849 618,97	1 862 187,74
Lyhytaikainen korollinen vieras p-oma	12 087 109,20	12 323 936,74
Lyhytaikainen koroton vieras pääoma	9 123 104,92	17 650 866,13
VIERAS PÄÄOMA	50 786 251,82	83 192 161,68
VASTATTAVAA	82 434 905,38	121 307 888,41

LIITETIEDOT

Tulot ja menot on merkitty tuloslaskelmaan suoriteperusteen mukaisesti.

Pysyvien vastaavien arvostus

Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti. Kiinteistöihin on kohdistettu tilinpäätöksen yhteydessä lisäksi valtuuston hyväksymiä lisäpoistoja rakennusten todellista arvoa vastaamaan yhteensä 614 978,37 euron edestä.

Sijoitusten arvostus

Pysyvien vastaavien sijoitukset on taseessa merkitty hankintamenoon.

Rahoitusomaisuuden arvostus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon.

Kunnan tilinpäätöksen esittämistapaa koskevat liitetiedot

Toimintakertomuksessa on esitetty vastuualueiden luvut sitovina ulkoisina/sisäisinä lukuina tuloslaskelman toteutumisen yhteydessä. Toimintakertomuksessa palvelualueiden luvut on esitetty sisältäen sekä sisäiset, että ulkoiset menot ja laskennalliset erät antamaan kokonaisvaltaisen kuvan tulosalueen toiminnan rahoituksesta.

Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet

Konsernitilinpäätöksen laajuus

Konsernitilinpäätökseen on yhdistelty kaikki kaupunkikonsernin tytäryhteisöt (12 kpl). Kuntayhtymät (2 kpl), joissa kaupunki on jäsenenä, on yhdistelty jäsenosuuden mukaisessa suhteessa. Konsernitilinpäätökseen on yhdistelty konsernin kannalta olennaiset osakkuusyhteisöt, joita on kuusi kappaletta. Yhdistelemättä on jätetty viisi osakkuusyhteisöä ja yksi omistusyhteisyhteisö, joilla on vain vähäinen merkitys konsernin omaan pääomaan.

Sisäiset liiketapahtumat ja sisäiset katteet

Konserniyhteisöjen tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty konsernituloslaskelmaa ja –tasetta laadittaessa vähäisiä liiketapahtumia lukuun ottamatta. Olennaiset pysyviin vastaaviin sisältyvät sisäiset katteet on eliminoitu.

Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset

Konsernitaseessa vapaaehtoiset ja verotusperusteiset varaukset sekä poistoero on jaettu vapaaseen omaan pääomaan ja laskennalliseen verovelkaan. Jako on otettu huomioon

omistuksen eliminoinnissa, vähemmistöosuuksien erottamisessa sekä osakkuusyhteisöjen yhdistelemissä.

Keskinäisen omistuksen eliminointi

Kaupungin, sen tytäryhteisöjen sekä kaupungin ja yhdistettyjen kuntayhtymien keskinäisen omistuksen eliminointi on tehty KILA:n kuntajaoston konserniyleisohjeen 2015 mukaisesti käyttäen ns. sovellettua hankintamenomenetelmää.

Vähemmistöosuudet

Vähemmistöosuudet on erotettu konsernin yli- ja alijäämästä konsernituloslaskelmassa sekä konsernin omasta pääomasta konsernitaseessa.

Suunnitelmapoistojen oikaisu

Kiinteistötytäryhteisöjen aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden poistot on oikaistu suunnitelman mukaisiksi ja jäännösarvojen ero on kirjattu konsernituloslaskelmassa tytäryhteisön poistojen oikaisuksi ja aikaisemmille tilikausille kertynyt ero konsernitaseessa edellisten tilikausien yli- ja alijäämän oikaisuksi. Osakeyhtiömuotoisten tytärien poistosuunnitelmia ei ole oikaistu.

Osakkuusyhteisöt

Osakkuusyhteisöistä konsernin kannalta olennaiset on yhdistelty sovelletulla pääomaosuusmenetelmällä konsernitilinpäätökseen.

Poikkeavat arvostus- ja jaksotusperiaatteet ja menetelmät

Konsernitilinpäätöstä laadittaessa on noudatettu samoja arvostus- ja jaksotusperiaatteita kuin kaupungin tilinpäätöksessä. Osakkuusyhteisöjen tilinpäätöksiä ei ole oikaistu kaupungin jaksotusperiaatteita vastaaviksi, koska tarvittavia tietoja oikaisujen tekemiseksi ei ole ollut saatavilla.

Kiinteistöverojen käsittely

Konserniyhteisöjen kaupungille maksamat kiinteistöverot on jätetty eliminoimatta olennaisuuden periaatteen mukaan.

Konsernirakenteen sisäiset muutokset

SASKY:n omistusprosentti laski 0,34 % Kokemäen ja Hämeenkyrön pääomalisäysten vuoksi. Pirkanmaan sairaanhoitopiirin ky (3,44 %) on siirtynyt Pirkanmaan hyvinvointialueelle.

Edellisen tilikauden tietojen vertailukelpoisuus

Sote uudistuksen omaisuusjärjestelyt on tehty kirjanpitolautakunnan lausunnon 128/16.5.2022 perusteella voimaanpanolain määräyksiä noudattaen oman pääoman alkusaldoja korjaten. Kuntayhtymäosuus oli 5 238 953,29 euroa ja siirtyneen henkilöstön lomapalkkavelka 253 055,93 euroa kokonaisvaikutuksen ollessa 4 985 897,36 euroa.

Pirkanmaan sairaanhoitopiiri ky:n siirtymistä Pirkanmaan hyvinvointialueelle ei ole huomioitu liitetietojen vertailutiedoissa. Liitetiedon 41 vuoden 2022 vertailuluvut perustamishankkeiden valtionosuuden ja arvonlisäveron palautusvastuusta on oikaistu.

Rahoituslaskelmassa huomioitu PSHP:n hyvinvointialueelle siirtyminen koskien muutosten ilmoittamista. Rahoituslaskelman tunnusluvuissa toiminnan ja investointien rahavirran 5 vuoden kertymässä ei muutoksen vaikutusta ole takautuvasti oikaistu.

6) Toimintatuotot tehtäväalueittain				
	Konserni		Kaupunki	
	2023	2022	2023	2022
Yleishallinto	1 296 136	1 363 785	483 537	460 240
Sosiaali- ja terveystalvet		53 479 753	0	15 350 154
Opetus- ja kulttuuripalvelut	2 548 848	3 187 638	1 634 420	2 262 132
Yhdyskuntapalvelut	8 422 817	5 536 506	3 675 339	1 440 615
Muut palvelut	4 940 078	4 666 077		
Yhteensä	17 207 879	68 233 759	5 793 296	19 513 140

7) Verotulojen erittely			
		2023	2022
Kunnan tulovero		19 171 842	36 442 698
Osuus yhteisöveron tuotosta		3 486 520	5 050 865
Kiinteistövero		3 249 716	3 014 022
Muut verotulot			
Yhteensä		25 908 078	44 507 585

8) Valtionosuuksien ja verotulomenetysten korvausten erittely			
		2023	2022
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus (ilman tasauksia)		-1 004 774	19 197 758
Verotuloihin perustuva valtionosuuksien tsaus		922 746	2 950 812
Harkinnanvarainen valtionosuuden korotus		566 000	0
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet		-797 151	-982 561
Verotulomenetysten korvaus		1 678 387	5 554 069
Valtionosuudet ja verotulomenetysten korvaukset yhteensä		1 365 208	26 720 078

9) Palvelujen ostojen erittely			
		2023	2022
Asiakaspalvelujen ostot		465 965	54 754 486
Muiden palvelujen ostot		4 534 321	8 294 065
Kunnan palvelujen ostot yhteensä		5 000 286	63 048 551

Rahoitusarvopaperit			
		Kaupunki	
		2023	2022
Yhteensä rahoitusarvopaperit		35 254	35 254

11) Selvitys suunnitelman mukaisista poistoista

Uusi poistosuunnitelma otettu käyttöön 1.1.2015. Vanhoihin hyödykkeisiin sovellettu aikaisempaa poistosuunnitelmaa

	Uusi/Vanha	Poistomenetelmä	%
Aineettomat hyödykkeet			
Kehittämismenot	2/4	Tasapoisto	25,00 %
Aineettomat oikeudet	5/5	Tasapoisto	20,00 %
Liikearvo	2/4	Tasapoisto	25,00 %
Muut pitkävaikutteiset menot			
*Vesiosuuskuntien vesihuoltoavustukset	5/5	Tasapoisto	20,00 %
*ATK-ohjelmistot	2/4	Tasapoisto	25,00 %
*Muut pitkävaikutteiset menot	2/4	Tasapoisto	25,00 %
*) Edellä kohdassa "muut pitkävaikutteiset menot" poistoaika voi olla kuitenkin erityisestä syystä khall päätöksellä enintään 20 v (KPL§5–9)			
Aineelliset hyödykkeet			
Hallinto- ja laitosrakennukset	20 / 40	Tasapoisto	2,50 %
Tehdas- ja tuotantorakennukset	20 / 30	Tasapoisto	3,30 %
Talousrakennukset	10/15	Tasapoisto	6,60 %
Vapaa-ajan rakennukset	20 / 25	Tasapoisto	4,00 %
Asuinrakennukset	30 / 40	Tasapoisto	2,50 %
Maa- ja vesialueet	Ei poistoaikaa		
Kiinteät rakenteet ja laitteet			
Kadut, tiet, torit ja puistot	15 / 20	Tasapoisto	5,00 %
Sillat, laiturit ja uimalat	10/15	Tasapoisto	6,60 %
Muut maa- ja vesirakenteet	15 / 15	Tasapoisto	6,60 %
Vedenjakeluverkosto	30 / 35	Tasapoisto	2,90 %
Viemäriverkko	30 / 35	Tasapoisto	2,90 %
Kolho-Vilppula-Mänttä runkovesi/viemäri	30 / 40	Tasapoisto	2,50 %
Sähköjohdot, muutoasemat, ulkovalaistulaitteet	15 / 15	Tasapoisto	6,60 %
Sähkö-, vesi yms laitosten laitoskoneet ja laitteet	15 / 15	Tasapoisto	6,60 %
Kiinteät nosto- ja siirtolaitteet	15 / 15	Tasapoisto	6,60 %
Liikenteen ohjauslaitteet	10/10	Tasapoisto	10,00 %
Muut kiinteät koneet, laitteet ja rakenteet	10/10	Tasapoisto	10,00 %
Koneet ja kalusto			
Kuljetusvälineet	4/5	Tasapoisto	20,00 %
Muut liikkuvat työkoneet	5/7	Tasapoisto	14,30 %
Muut raskaat koneet	10/12	Tasapoisto	8,30 %
Muut kevyet koneet	5/7	Tasapoisto	14,30 %
Sairaala-, terveydenhuolto yms. laitteet	5/10	Tasapoisto	10,00 %
ATK-laitteet	3/4	Tasapoisto	25,00 %
Muut laitteet ja kalusto	3/4	Tasapoisto	25,00 %
Muut aineelliset hyödykkeet			
Luonnonvarat	Käytön mukaan		
Arvo- ja taide-esineet	Ei poistoaikaa		
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	Ei poistoaikaa		
Pysyvien vastaavien sijoitukset	Ei poistoaikaa		

12) Pakollisten varausten muutokset

	Konserni	Kaupunki
--	----------	----------

	2023	2022	2023	2022
Potilasvahinkovaraus 1.1.	917 215	998 917		
Lisäykset tilikaudella	0	27 665		
Vähennykset tilikaudella	-917 215	-109 368		
Potilasvahinkovaraus 31.12.	0	917 215		
Muut pakolliset varaukset 1.1.	250 970	152 530	106 781	
Lisäykset tilikaudella	0	106 781		106 782
Vähennykset tilikaudella	-250 970	-8 341	-106 781	
Muut pakolliset varaukset 31.12.	0	250 970	0	106 782

13) Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot ja -tappiot				
	Konserni		Kaupunki	
	2023	2022	2023	2022
Muut toimintatuotot				
Maa- ja vesialueiden luovutusvoitot	58 045	103 164	63 420	103 164
Rakennusten luovutusvoitot		92 596		92 596
Muut luovutusvoitot	11 257	622 833		152 572
Luovutusvoitot yhteensä	69 301	818 593	63 420	348 333
Muut toimintakulut				
Luovutustappiot	566 817	360 676	409	81 292
Luovutustappiot yhteensä	566 817	360 676	409	81 292

15) Osinkotuottojen ja peruspääoman korkotuottojen erittely		
	2023	2022
Osinkotuotot muista yhteisöistä	185 333	380 082
Peruspääoman korot kuntayhtymiltä		130 194
Yhteensä	185 333	510 276

16) Erittely poistoeron muutoksista		
	2023	2022
Investointivaraukseen liittyvä poistoeron muutos	4150	4 150
Yhteensä	4 150	4 150

18) Arvonkorotukset				
	Konserni		Kaupunki	
	2023	2022	2023	2022
Maa- ja vesialueet				
Arvo 1.1		11 257		
Arvonkorotukset		173		
Arvonkorotuksen purku				
Arvo 31.12.	0	11 430	0	0
Arvonkorotukset yhteensä 31.12	0	11 430	0	0

Arvonkorotukset poistuneet konsernista PSHP:n hyvinvointialueelle siirtymisen vuoksi.

Rahoitusarvopaperit		
	Konserni	Kaupunki

	2023	2022	2023	2022
Rahoitusarvopaperit yht.	1 568 871	983 133	35 254	35 254

19) Pysyvät vastaavat

Aineettomat hyödykkeet				
	Aineettomat oikeudet	Muut pitkävaikutteiset menot	Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	Yhteensä siirto
Poistamaton hankintameno 1.1.	17 330	39 824		57 154
Lisäykset tilikauden aikana				0
Rahoitusosuudet tilikaudella				
Vähennykset tilikauden aikana				
Siirrot erien välillä				0
Tilikauden poistot	-17 330	-39 824		-57 154
Arvonlennukset ja niiden palautukset				0
Poistamaton hankintameno 31.12.	0	0		0
Arvonkorotukset				
Kirjanpitoarvo 31.12.	0	0		0
Olennaiset lisäpoistot				
Erittely olennaisista lisäpoistoista				

Aineelliset hyödykkeet							
	Maa- ja vesialueet	Rakennukset	Kiinteät rakenteet ja laitteet	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Keskeneräiset hankkeet	Yhteensä aineettomat+aineelliset
Hankinta-arvo 1.1.	5 862 702	22 092 430	9 364 909	172 541	208 187	39 412	37 757 923
Lisäykset	5 000					1 967 643	1 972 643
Rahoitusosuudet							
Vähennykset	-23 614					-1 794	-122 970
Siirrot erien välillä		1 118 442	847 099	232 247	10 165,32	-2 176 939	0
Tilikauden poistot			-1 063				
Arvonlennukset ja niiden palautukset		-1 337 342	148	-96 805			-2 554 449
Poistamaton hankintameno 31.12.	5 844 089	21 007 350	9 148 860	307 982	218 352	-171 678	36 186 967
Kirjanpitoarvo 31.12.	5 844 089	21 007 350	9 148 860	307 982	218 352	-171 678	36 186 967
Olennaiset lisäpoistot							
Erittely olennaisista lisäpoistoista							

Maa- ja vesialueet erittely				
	Konserni		Kaupunki	
	2023	2022	2023	2022
Maa- ja vesialueet				
Kiinteistöjen liittymismaksut	1 025 674	641 717	83 442	83 442

Muut maa- ja vesialueet	6 318 431	7 312 133	5 760 647	5 779 261
Maa- ja vesialueet yhteensä	7 344 105	7 953 850	5 844 088	5 862 702

Pysyvien vastaavien sijoitukset							
	Osakkeet ja osuudet					Muut saamiset	
	Osakkeet konserni-yhtiöt	Osakkeet omistusosak-yhteisöt	Kunta-yhtymä-osuudet	Muut osakkeet ja osuudet	Yhteensä	Saamiset muilta	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	6 264 075	211 960	4 026 987	1 638 679	12 141 701	15 729 528	15 729 528
Lisäykset					0	677 273	677 273
Rahoitusosuudet							
Vähennykset				-10 303	-10 303	-39 029	-39 029
Siirrot erien välillä							
Hankintameno 31.12.	6 264 075	211 960	4 026 987	1 628 376	12 131 398	16 367 772	16 367 772
Arvonlennukset				-417 654	-417 654		0
Arvonkorotukset							
Kirjanpitoarvo 31.12.	6 264 075	211 960	4 026 987	1 210 722	11 713 744	16 367 772	16 367 772

Kuntayhtymäosuuksissa on alkusaldo oikaistu PSHP:n hyvinvointialueelle siirtymisen vuoksi alkusaldoon

20-22) Tytäryhteisöt, kuntayhtymäosuudet sekä osakkuusyhteisöt						
Nimi	Y-tunnus	Kunnan omistus-osuus %	Konsernin omistus-osuus %	Kuntakonsernin osuus (1000 €)		
				Omasta pääomasta	Vieraasta pääomasta	Tilikauden voitosta/tappiosta
Tytäryhteisöt						
Koskelantalot Oy	0529095-9	100	100	551	57112	94
Matti ja Sirkka Kaivoksen säätiö	2682419-8	100	100	609	20	-15
Yrke-Kiinteistöt Oy	0598701-9	99,83	99,83	2367	946	-368
MW-Kehitys Oy	1815521-1	83,6	83,6	56	87	-23
As Oy Koivupaana	0869087-8	0	68,15	243	58	-2
Vilppulan Koskihalli Oy	2163265-6	7,5	53,67	432	217	15
Mäntän Jääareena Oy	2606148-5	97,54	97,54	48	2894	-73
Mäntän Lämpövesi Oy	2589468-8	100	100	85	3500	0
Mäntän Kaukolämpö ja Vesihuolto Oy	0713539-7	100	100	918	13016	-166
Justiina Ateriapalvelut Oy	2951930-8	83	83	377	177	163
As Oy Mänttä-Vilppulan Koskenranta	2557643-6	71	71	182	25	0

KOy Mäntän Seppälänpuistotie 7	0479474-1	0	99,83	94	14	-7
Yhteensä				5962	78066	-382
Kuntayhtymät						
SASKY koulutuskuntayhtymä	0204964-1	14,21	14,21	8222	1267	101
Pirkanmaan liitto	0828308-4	3,02	3,02	46	84	-2
Yhteensä				8268	1351	99
Osakkuusyhteisöt						
Mäntän Puhdistamo Oy	2232567-4	0	46	122	240	33
KOy Vilppulan Säästökulma	0282640-4	44,5	44,5	145	4	0
KOy Vilppulan Sähkölä	1996906-5	30	30	45	0	0
As Oy Rusinniemen Helmi	0419942-4	0	27,69	258	13	0
Mäntän Energia Oy	0869547-6	0	30	248	1638	2
As Oy Mäntän Isoniemenpuisto	0850471-3	0	42,93	307	15	0
Yhteensä				1125	1910	35
Yhdistelemättömät osakkuusyhteisöt						
As Oy Kolhon Honkarinne	0580032-2	0	25,35	70	0	0
Särki-Lämpö Oy	0157832-2	0	23,9	8	4	1
As Oy Pukkilanrinne	0754038-4	0	38,76	99	1	0
Pohjaslahden Säästöpuisto	0580034-9	0	23,81	53	0	0
Muut omistusyhteisyyhteisöt						
Länsi-Suomen Kasvukolmio Oy	1809248-4	13,11	23,19	53	0	0
Yhteensä				283	5	1

23) Saamisten erittely				
	2023		2022	
	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset
Saamiset tytäryhteisöiltä				
Myyntisaamiset		211 852		107 646
Lainasaamiset	16 237 425	180 542	15 560 152	1 237 145
Muut saamiset				
Siirtosaamiset		213 078		230 333
Yhteensä	16 237 425	605 472	15 560 152	1 575 124
Saamiset kuntayhtymiltä, joissa kaupunki on jäsenenä				
Myyntisaamiset				5 729
Lainasaamiset				
Muut saamiset				
Siirtosaamiset				130 194

Yhteensä	0	0	0	135 923
Saamiset osakkuus- sekä muilta omistus- yhteisyhteisöiltä				
Myyntisaamiset				
Lainasaamiset				
Muut saamiset				
Siirtosaamiset				
Yhteensä	0	0	0	0
Saamiset yhteensä	16 237 425	605 472	15 560 152	1 711 047

24) Siirtosaamiin sisältyvät olennaiset erät				
	Konserni		Kaupunki	
	2023	2022	2023	2022
Pitkäaikaiset siirtosaamiset				
Muut tulojäämät				
Pitkäaikaiset siirtosaamiset yht.	0	0		
Lyhytaikaiset siirtosaamiset				
Tulojäämät				
Siirtyvät korot		118 678	113 684	130 194
Kelan korvaus työterveyshuollosta	170 163	203 066	131 675	109 214
Pihlajalinna Terveys Oy	1 553 368		1 553 368	674 461
Valtionvarainministeriö, valtionosuus			213 062	
Muut tulojäämät	106 949	3 975 169	243 559	1 822 076
Tulojäämät yhteensä	1 830 481	4 296 913	2 255 349	2 969 905
Menoennakot				
Etukäteen maksetut maksut		170 783		
Menoennakot yhteensä	211 790	170 783		
Lyhytaikaiset siirtosaamiset yhteensä	2 042 271	4 467 696	2 255 349	2 969 905
Siirtosaamiset yhteensä	2 042 271	4 467 696	2 255 349	2 969 905

30) Vieras pääoma				
	2023		2022	
	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset
Velat tytäryhteisöille				
Saadut ennakot				
Ostovelat		233411		370151
Muut velat				
Siirtovelat				
Yhteensä		233411		370151
Velat kuntayhtymille, joissa kaupunki on jäsenenä				
Saadut ennakot				
Ostovelat		2643		17380
Muut velat				
Siirtovelat				
Yhteensä		2643		17380
Velat osakkuus- sekä muille omistus- yhteisyhteisöille				
Saadut ennakot				

Ostovelat		1392		
Muut velat				
Siirtovelat				
Yhteensä				
Vieras pääoma yhteensä		237446		387530

32) Muiden velkojen erittely				
	Konserni		Kaupunki	
	2023	2022	2023	2022
Muut velat				
Liittymismaksut	1 706 759	1 582 188		
Muut velat	1 073 140	952 018	618 096	623 688
Muut velat yhteensä	2 779 899	2 534 206	618 096	623 688

33) Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät				
	Konserni		Kaupunki	
	2023	2022	2023	2022
Lyhytaikaiset siirtovelat				
Tuloennakot				
Menojäämät				
Palkkojen ja henkilösivukulujen jaksotukset	2 319 033	5 705 359	1 704 830	2 013 987
Korkojaksotukset	71 100	185 910	63 389	49 562
Muut menojäämät	2 512 180	3 909 853	2 139 816	3 056 107
Lyhytaikaiset siirtovelat yhteensä	4 902 313	9 801 122	3 908 036	5 119 655

35-37) Vakuudet				
	Konserni		Kaupunki	
	2023	2022	2023	2022
Omasta puolesta annetut vakuudet				
Sitoumusten vakuudeksi annetut kiinnitykset	1 213	2 753		
Sitoumusten vakuudeksi pantatut arvopaperit	882	818		
Yhteensä	1 213	2 753		
	882	818		
Vakuudet yhteensä	882	818	0	0

38) Vuokravastuiden yhteismäärä				
	Konserni		Kaupunki	
	2023	2022	2023	2022
Vuokravastuut yhteensä	640 568	5 939	111 895	61 840
Siitä seuraavalla tilikaudella maksettava osuus		566		
Siitä PPP-hankkeet (public-private partnerships)		1 090		
Siitä sopimuksiin sisältyvät lunastusvelvoitteet	307 244	402	40 660	31 347
Leasing-vuokrasopimukseen ei sisälly olennaisia irtisanomis- ja lunastusehdon mukaisia vastuita.				

39) Vastuusitoumukset		
	Konserni	Kaupunki

	2023	2022	2023	2022
Takaukset samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta				
Alkuperäinen pääoma				5 683
Jäljellä oleva pääoma				718
Takaukset muiden puolesta				
Alkuperäinen pääoma	464 199	464 199		464 199
Jäljellä oleva pääoma	9 096	39 096		39 096

40) Vastuu kuntien takauskeskuksen takausvastuista		2023	2022
Kaupungin osuus takauskeskuksen takausvastuista 31.12.		77 648	72 397
Kaup. os. takauskeskuksen kattamattomista takausvastuista 31.12.		962	822
Kaup. mahdollista vastuuta kattava os. takauskeskuksen rahastosta 31.12.		61 810	41 866

41) Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt		Konserni		Kaupunki	
		2023	2022	2023	2022
Sopimusvastuut					
Sitoumukset avustukseen					
Sopimukseen sisältyvät palautusvastuut			2 083		
Sopimusvastuut yhteensä			2 083		
Arvonlisäveron palautusvastuu		358 307	804 240	250 914	334 292
		1 583	1 321	1 583	1 704
Perustamishankkeiden valtionosuuden palautusvastuu		131	641	131	910

41) Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt		Konserni		Kaupunki	
Järjestelyn tarkoitus		2023	2022	2023	2022
Koronvaihtosopimus 1 Sopimusnumero 1719036. Kyseessä on OP:n kanssa tehty koronvaihtosopimus millä on suojattu kaupungin Kuntarahoitus Oyj:stä nostama 20 miljoonan euron pitkäaikainen laina. Koronvaihtosopimuksessa pankki maksaa kaupungille neljännesvuosittain 3 kk eurobor korkoa ja vastaavasti kaupunki maksaa OP:lle kiinteää 0,262 % korkoa. Sopimuksen alkamispäivä 15.3.2017 ja päättymispäivä 15.9.2026.					
Koronvaihtosopimuksen pääoma		6 000 000	8 000 000	6 000 000	8 000 000
Käypä arvo		-239 647	466 860	-239 647	466 860
Koronvaihtosopimus 2 Sopimusnumero 10694601. Kyseessä on OP:n kanssa tehty koronvaihtosopimus, missä kaupunki maksaa OP:lle kiinteää 1,055 % ja pankki maksaa kaupungille 3 kk euribor korkoa. Sopimuksen alkamispäivä 30.6.2022 ja päättymispäivä 30.6.2032					
Koronvaihtosopimuksen pääoma		9 250 000	9 750 000	9 250 000	9 750 000
Käypä arvo		-746 528	1 265 041	-746 528	1 265 041
Koronvaihtosopimus 3 Sopimusnumero 20894194. Kyseessä on OP:n kanssa tehty koronvaihtosopimus, missä kaupunki maksaa OP:lle kiinteää 0,63% ja pankki maksaa kaupungille 6 kk euribor korkoa. Sopimuksen alkamispäivä 22.12.2022 ja päättymispäivä 22.12.2032					
Koronvaihtosopimuksen pääoma			10 000	12 000	10 000
		12 000 000	000	000	000
Käypä arvo		-1 354 312	2 136 094	-1 354 312	2 136 094
Koronvaihtosopimus 4					

Koronvaihtosopimus Kuntarahoitus Oy 42675 Koronvaihtosopimuksella suojataan yksittäisen lainan korkoriskin suojaamiseksi. Koronvaihtosopimuksella muutettu vaihtuvat korot kiinteiksi. Lainan ja koronvaihtosopimuksen pääoma, eräpäivä sekä koronmaksupäivät vastaavat olennaisilta osin toisiaan. Muuttuvan koron peruste 3 kk euribor. Sopimus päättynyt 29.12.2023 (Koskelantalot Oy)				
Koronvaihtosopimuksen pääoma	0	566 667	0	0
Käypä arvo	0	16 471	0	0
Koronvaihtosopimukset 5-12 (v.2021 11 kpl) Pirkanmaan sairaanhoitopiirin suojaavat koronvaihtosopimukset. Johdannaissopimuksilla muutettu vaihtuvat korot kiinteiksi.	*)			
Koronvaihtosopimusten pääoma yhteensä (konsernin osuus)	0	4 827 871	0	0
Käypä arvo yhteensä (konsernin osuus)	0	837 904	0	0

Koronvaihtosopimukset 5-12 kuuluvat Pirhalla 2023 lukien, vertailutieto konsernista jätetty.

42) Henkilöstön lukumäärä 31.12.		
	2023	2022
Konsernipalvelut	29	35
Sosiaali- ja terveystoimi	0	39
Sivistyspalvelut *)	266	217
Kulttuuri- ja hyvinvointipalvelut	10	30
Tekniset palvelut	74	72
Yhteensä	379	393

sis. 41 Autere-opiston osa-aikaista tuntiopettajaa

43) Henkilöstökulut		
	2023	2022
Henkilöstökulut tuloslaskelman mukaan	-16 380 406	-18 710 342
Henkilöstökuluja aktivoitu aineettomiin ja aineellisiin hyödykkeisiin		
Henkilöstökulut yhteensä	-16 380 406	-18 710 342

44) Luottamushenkilön palkkioista perityt ja tilitetyt luottamushenkilökulut		
	2023	2022
Keskustan Mänttä-Vilppulan kunnallisjärjestö ry	1268	1866
Mänttä-Vilppulan Sosialidemokraattinen kunnallisjärjestö ry	2040	3345
Juupajoen Demarit ry	5	46
Mänttä-Vilppulan Vihreät ry	425	860
Vasemmistoliiton Mänttä-Vilppulan osasto ry	703	818
Mänttä-Vilppulan Perussuomalaiset ry	957	1647
Mänttä-Vilppulan Kokoomus ry	508	923
Suomen Kristillisdemokraattien Mänttä-Vilppulan paikallisosasto ry	115	216
Palkkiot yhteensä	6022	9721

45) Tilintarkastajan palkkiot		
	2023	2022
BDO Auditor Oy		
Tilintarkastuspalkkiot	13 567	20 203
Tilintarkastajan lausunnot		
Tarkastuslautakunnan sihteerin tehtävät	3 036	8 536
Muut palkkiot	4 576	
Oy SK-Reviisorit Ab		
Tilintarkastuspalkkiot	5 155	

Tilintarkastajan lausunnot		
Tarkastuslautakunnan sihteerin tehtävät		
Muut palkkiot		
Palkkiot yhteensä	26 334	28 739

46) Kunnan ja sen intressitahojen välinen liiketoiminta

Mänttä-Vilppulan kaupunki on solminut kaupunginjohtaja Anne Heusalan kanssa kuntalain mukaisen johtajasopimuksen kaupunginhallituksen päätöksellä 21.6.2021 §126. Johtajasopimuksessa on sovittu erokorvauksesta siten, että mikäli luottamuspulan vuoksi on käynnistetty kaupunginjohtajan irtisanomismenettely, maksetaan kaupunginjohtajalle 9 kuukauden palkkaa vastaava korvaus hänen itse irtisanoutuessaan.

Mänttä-Vilppulan kaupunki on maksanut avustusta tytäryhtiölleen MW-kehitys Oy:lle 272 050 euroa tilivuoden 202 aikana. Mänttä-Vilppulan kaupunki on maksanut avustusta tytäryhtiölleen Mäntän Jääareena Oy:lle 282 250 euroa. Mänttä-Vilppulan kaupunki on maksanut avustusta tytäryhtiölleen Koskelantalot Oy:lle 58 677,27 euroa. Mänttä-Vilppulan kaupunki on maksanut avustusta Yrke Kiinteistöt Oy:lle 4050 euroa.

Mänttä-Vilppulan kaupunki on antanut ehdollisen päätöksen pääomalinasta 500 000 euroa Koskelantalot Oy:lle 21.3.2022 liittyen Akanvirran ja Pieskantien rivitalojen muutoshankkeeseen. Mänttä-Vilppulan kaupunki on antanut Mäntän Kaukolämpö ja Vesihuolto Oy:lle pääomalinana 24.10.2022 §74 valtuuston päätöksellä. Lainan toinen puoli maksettiin tilikauden 2023 aikana.

Mänttä-Vilppulan kaupunki on tehnyt päätöksen Elmonet Oy:n puhelinosaakkeiden luovuttamisesta Koskelantalot Oy:n käyttöön, valokuituverkkojen rakentamista varten. Osakkeiden markkina-arvo on 49 600 euroa.

Kaupunginhallitus teki päätöksen 18.12.2023 §347 1 893 000 euron omavelkaisen takauksen esittämisestä valtuustolle Koskelantalot Oy:n korkotukilainalle.

LUETTELO KIRJANPIDON KIRJOISTA JA TOSITELAJEISTA

Käytetyt kirjanpitokirjat

Pysyvästi säilytettävät

Sidotussa tasekirjassa

Toimintakertomus

Toteutusvertailu

Tilinpäätöslaskelmat

Konsernitilinpäätös

Tilinpäätöksen liitetiedot

10-vuotta säilytettävät

Erillisinä atk-tulosteina

Tase-erittelyt

Päivä- ja pääkirja
Talousarvion toteutumisvertailut
Palkkakirjanpito
Ostoreskontra
Myyntireskontra laskulajeittain
Liitetietositteet

Käytetyt tositelajit:

01 Muistiotositteet
02 Tiliotetit
08 Tilinavausviennit
09 Käyttöomaisuusviennit
20 Myyntireskontra suoritukset
21 Myyntireskontran viitesuoritukset
30 Palkat
40 Ostoreskontra maksut
45 Sähköinen kierrätys
49 Pro Consona/toimeentulotuki
62 Päivähoitolaskutus
64 Potilaslaskutus
65 Sosiaalitoimenlaskutus
66 Koulutoimiston laskutus
67 Autereopiston laskutus
68 Liikuntatoimen laskutus
69 Mittaustoimen laskutus
70 Vuokralaskutus
71 Rakennusvalvontalaskutus
72 Teknisen toimen laskutus
76 Muu laskutus
77 Tekninen toimi/pysyväislaskutus
78 Kotikuntalaskutus
79 Terveyspalvelut
80 Sosiaalitoimi/asumispalvelut
81 Ruokapalvelut
82 Lukion laskutus

ALLEKIRJOITUKSET JA MERKINNÄT
Vuoden 2023 tilinpäätöksen allekirjoitukset

Kaupunginhallitus

Mänttä-Vilppulassa 25.päivänä maaliskuuta 2023

Marika Ala-Herttua

Anne Heusala

Arto Lampinen

Teemu Happonen

Mira Anttila

Arto Lehtinen

Janne Peltola

Anna-Kaisa Pietiläinen

Sari Päivärinta

Auli Välimäki

Vuoden 2023 tilintarkastusmerkintä

Olemme antaneet suorittamastamme tilintarkastuksesta tänään kertomuksen.

Mänttä-Vilppulassa _____ . _____ .2023.

Oy SK-Reviisorit Ab

Ilari Karhu

JHT, HT

